55 ik évfolyam NAGYKANIZSA 1916. augusztus 2. Szerda 59. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor

Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes száma ára 12 fillér.

Egy fejezet

zajlott le a Somme mentén a németség és az angolszász faj között folyó borzalmas tragédiából. Fejezet, melynek fényes tanulsága az, hogy Anglia minden erőfeszítése ellenére nem képes megadni a háboru lüktetésének irányát. A nagy angol offenziva kiadta mérgét és ellanyhult. Azalatt pedig a második német kereskedelmi tengeralattjáró átszelte az óceánt és ujabb csufságot ejtett az angol gőgön.

A széles távlatok, amik az eseményeknek e rövid áttekintéséből felénk tárulnak, szinte elbóditják az embert. Alig tértünk napirendre a Deutschtand sikere fölött, már olvassuk, hogy ez a büszke hajó polgári utasokat is felvesz acéltestébe és tüzön és vizen át garantálja a békés kihajózást. De még ez sem elég; a németek a tengeralattjáró hadihajók tipusát kifejlesztik tiz torpedócsöves páncélos cirkálókká, melyek százötven méternyi mélységre könnyen alászállhatnak.

A német tudomány és ipar háboruja ez az angol ellen. Érezzük, hogy a lázas készülődés olyan tempóban érleli a döntést, mint ahogyan sárgul a kalász nyár elején. Még csak egy tengeri háboru lesz ezen a világon, de ez az egy többet fog elnyelni minden eddiginél. Ha a németek harcba állitják láthatatlan tengeri ármádiájukat, mely ott közeliti meg az ellenséget, ahol akarja, nincs erő, mely az angol tengeri uralom bukását egy fél napig fel tudná tartóztatni.

Szinte szánalmat kelt az uj angol hadügyminiszternek, Lloyd Georgenak a végső győzelemben való konok bizakodása. Valahányszor rosszul jártak ellenségeink, mindig a végső győzelemmel áltatták magukat. Az orosz gőzhenger lassan-lassan már felőrli magát, Franciaország virága elvérzik Verdun kövein, a Somme partjain megalit a milliós angol hadsereg — és ők még biznak rendületlenül. Az első fejezet nagy csalódással végződött. De ilyen csalódásnak jönnie kell még néhányszor, hogy ellenségeink teljes tehetetlenségüket és leveretésüket nemcsak belássák, hanem beis ismerjék.

Anglia erőlködik.

Anglia a legnagyobb erőfeszitéssel igyekszik az antant összes erőit és a központi hatalmak összes ellenségeit tettre sarkalni. Anglia érzi, hogy neki van a legtöbb veszitení valója. Tudják, hogy ő volt a háboru főrendezője, ő volt a pénzes erszény és a diplomáciai furfang szervezője. Most lázasan kapkod és mindent elkövet a központi hatalmak ellen, mert a tengeren sem érzi már magát korlátlan urnak és a szárazföldön is veszíti reményét az ugynevezett végső győzelemben.

A Balkánon, Görögországban és Romániában vakmerően izgat Anglia és mig Románia eddig minden erőszakos befolyásnak ellen tudott állni, — Görögország szégyenletesen hunyászkodott meg és elnézte, hogy Venizelosz a krétai kalandor, pártot üssön az antant ösztönzésére a király és a hadsereg ellen. A nagy antant offenzivában maga is végre elvitte a bőrét a harctérre és két évi készülődésnek eredményét nagy pergőtüzzel ilusztrálta.

Pater Felicián és énekkara.

— Irta: Kelemen Krizosztom. —

A franciskánusokat szent alapitójuk nyomán a végtelen szépségnek rajongó szeretete s minden egyébről lemondó, föltétlen kultusza jellemzi. Évszázadok óta e szent rajongás heviti nagy tettekre a nagy asszisii apostol fiait. A mennyei szépségeknek szent ihlettel meglátása, az égi ártatlanság édes, naiv bájának megérzése, tavaszias ége és lehellet finomságu kifejezni tudása vezeti Pater Felicián kezét, nemcsak mikor vászná ecsetjének gyengéd vonásaival égi alakokat festeget, hanem különösen midőn hires gyermekkarát olyan csodálatosan szinező, olyan földöntulias érzést kiváltó, szelid, olvadékony melódiákra dirigálta. Ha Pater Felicián kis gyermekcsapatát csak egyszer látjuk, csak egyszer is halljuk, P. Feliciánt akkor is bátran odaállitjuk a művészeteket ihlető, legendás szent Ferenc első tanitványai közé

Pater Felicián ma ugyan a világi papok fekete ruhájában jár, szentszéki tanácsos, pápai kamarás, és mint Frigyes királyi hercegék udvari papja ott él Pozsonynak, az ősi koronázó városnak hercegi udvarában, de lelkében és viselkedésében ma is egyszerű, alázatos, végtelenül szeretetreméltó franciskánus. Ma is a régi Pater Felicián.

Ezzel a természetes kedvességével vonzza, imponáló művészetével bilineseli magához mintegy 30 év óta Pozsony különböző iskoláinak játékos fiucskáit, kiket éles szemével kiválaszt e nagy művész és nagy gyermekbarát, hogy belőlük mesteri tehetségével, angyali türelmével Európa egyik legelső gyermekkarát alakitsa. „Nem kell, hogy csupa elsőrangu hanganyag legyen — mondotta Felicián a kiválasztottak e kis csapatáról – hiszen az orgona is vegyszitene szingazdagságából, ha csupa principál sipja volna. Fő a zenei hallás és az ügy iránti szeretet. Próbát mulasztani nem szabad, mert ez az összhatás rovására menne... A könnyű és gyors tanulásnak első föltétele a legszorgosabb figyelem." A tehetségek fölfödözése és kidolgozása, igaz, a talentum dolga, de nem érteném meg Felicián művészétét, ha alkalmam nem lett volna a mestert a bájos vaskuti kiránduláson mint embert gyermekei között is meg figyelni. Mint a gyermekek izgalmas kalandokat mesélő édesanyjukon, ugy rajzanak körültette, ugy csüngenek dalos fiai a jó Feliciánon. És Pater Felicián ért ahhoz, hogy az ő kedves egyéniségének szeretetén át a művészet fáradhatatlan, türelmes bajnokává avassa az állhatatlan gyermektermészetet. Ért az érdeklődés fölkeltéséhez és állandóan ébren és frissen üdén tartásához az egyes tanulók külön óráján csak ugy, mint az összpróbákon. Neki a mások előtt lélekölő begyakorlás nem nyüg, hanem tanulság és élvezet. A nehézség nem izgatja. Ha egy dolgot 160-szor próbál is, — megtörtént — az őt nem untatja s éppen ezért nem lesz ez az aprólékos munka kinnak, unalomnak szülője tanitványai számára sem. A művészek közt e magában álló jelenség titka a gyermekek iránti, gyengéd, krisztusi szeretet, finom psychologiai érzék, kimerithetetlen türelem, szóval az a páratlan egyéni rátermettség, mellyel Pater Felicián rendelkezik.

Mikor ez az istenadta talentumu művész és szerető pedagógus odaáll a pódiumra, egy-egy pillantásával, egy-egy arckifejezéssel, kezének alig észrevehető lejtéseivel dirigálásba fog, akkor a kis, dalos gárda szinte eggyé, egy élő figyelemmé és a sok zengő ajk egy embernek, egy önmagából csodálatos hangokat előcsaló nagy művésznek ajkává olvad egybe. És szól a sopran fuvolaszerű, lágy, majd az

De Anglia tevékenysége nem szünetel Amerikában sem. A központi hatalmak ellen tervbe vett kiéheztetési szándékán bizonyos csorbát kezd ütni a német tudás, ötletesség és szorgalom a kereskedelmi buvárhajókkal. Nosza Anglia nyomban tiltakozik! Ki mer tudta és beleegyezése nélkül léiekzetet venni a tengeren? Diplomáciát nyomban mozgósitja abbból a célból, hogy a németek kereskedelmi buvárhajóját ne ismerje el Amerika kereskedelmi hajónak.

Ez mégis azt mutatja, hogy Angliában, de az antantnál is mindenütt növekszik az aggodalom. Hiszen a nagy, a rengeteg muszkaóriás könyörögve kéri a japánt, hogy segitsen rajta. Mindent ad, amit csak Japánország kiván egy kis tüzérségért. Franciaországot már the muszkák segitik a sokféle szines mellett. Most hir szerint a portugálok is utban vannak és Anglia csak azért hajlandó a taliánoknak pénzt adni, hogy ezek is üzenjék meg a háborut Németországnak.

Anglia érzi, hogy a nagy mérkőzés ideje elérkezett és a döntés sem késhetik sokáig. Anglia jól tudja, hogy Verdun elesése kockáztatja Páris és Calais sorsát. Verdunnél tehát el kell hullani a franciák seregeinek, mert jaj Angliának, ha a német Calaisban megveti a lábát. Ezért erőlködik Anglia. Ezt kell megakadályozni.

Társadalmi vadgombák.*

A világháboru kemény megpróbáltatásai s az ebből származó türelmetlenség nagyfoku torzsalkodásokat vetnek felszinre a különféle népréteg ek között.

Az élelmiszer beszerzésének nehézségei az egész vonalon botrányokat provokálnak. Offenzivikus kézi tusákra kél a nép, hogy drága pénzért élelmi szert vásárolhasson. A visszaélések egész légiói bukkannak fel s zsarolóink egy csekély része el is nyeri börtön büntetését. — Hagyom azonban ezen fejtegetést, mert valahogyan volt és lesz is. Azonban a társadalmi torzsalkodásnak egy ujabb és nagyon elszomoritó fajtájáról kell itt e lapok hasáljain említést tenni, azzal a tiszteletes figyelmeztetéssel, hogy tartózkodjék mindenki az e fajta vadgombáktól duzzadó perpatvarokról.

Fültanuja voltam egy botránynak, melyet egy a háborus veszedelmektől mentes nember produkált. Az illető boldog egyén epéskedésének durva kifejezései között azt merészelte kiabálni egy a háborus veszedelmekkel küzdő és uráért valamint gyermekei ért aggódó asszonynak . . . „Megverte az Isten, fiai a harctéren vannak és az urát is elvitték katonának."

Nem is minné az ember, hogy ily szivtelenségek is léteznek. E nehéz megpróbáltatások idején a társadalom olyan családját az Isten verte meg, mert a család férfi tagjai mind katonák? Az olyan családot meg kellene kiméln mindenütt, melynek férfi tagjai mind katonák, akik pedig a fenti galád kifejezéseiket bespékelik rakoncátlankodó természetüklie, azokat utálni s kerülni kell mint a veszett ebet.

Mert elvégre, ha az Isten mindenkit megvert volna azzal, hogy testi és szervi hibájánál fogva katona nem lehet, vagy ha a Miniszter Ur mindenkit felmentene mint idehaza nélkülözhetetlent, akkor miből és kikből állana diesö hadseregünk, mely 2 éven keresztül vivja titáni harcát, hogy idegen vad inváziótól mentsé meg azokat az undok alakokat is, kik Isten verésnek kiáltják ki a Monarchia és a haza iránti szent kötelességet. A t. közönség őszinte s komoly itéletére bizom ezen fattyuhajtást s vonja le belőle mindenki a szomoru konzekvenciákat, hogy miért is verte meg az Isten azokat, kik a Monarchia és a haza szent eszméjéért a harctéren ontják vérüket, áldozzák életüket és akiknek hozzátartozói aggódva várják haza szeretteiket.

*

Bizony a föld alá kellene bujnia azoknak, kik olyan galád kifejezéseket vagdalnak oda a szenvedő családoknak perpatvar közepett. Ilyen nehéz időkben, amikor az egész világ vérzik és a levegő tele van a haldoklók jajával, a legnagyobb oesmányság vitéz katonáinkat megvádolni azzal: hogy az Isten veri őket, mert katonák. Mert hiszen vannak családok, honnan 6—8 férfi tag harcol ott a hová őket a haza szent kötelességes szólitotta, nem pedig Isten verése! S a világháboru korántsem arra való, hogy egyes itthon lebzselő boldog alakok, vasat kovácsoljanak azok hátán, kiket a világháboru nem kimélt meg, hogy szeretett hozzátartozóik itthon lehessenek, hanem vivják a titáni harcot egy szebb és boldogabb jövőért

Egy volt civil.

* Nem vállal felelősséget A szerk.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

üveg kristályos csengésőbe átcsapó zenéje, az altnak meleg, bensőséges bugása és kiegészül a bassus érces tömörségével, méltóságosan rezgő, de mindig mérsékelt erejével. Mint egy fölséges orgonának, harmonikus muzsikája hullámzik fülünkben a kiséret nélküli ének, hogy az inspirált művészek álomvilágba ringasson, hogy a költészet bűbájos italával megrészegitsen, végnélküli élvezésének szomjuságát fölszitsa önfeledt lelkünkben.

Hallottam Felicián gyermekkarának remek előadásában a Zichy Géza Rákóczi kar-át, Weber Békahangversenyét, Schubert Hársfá-ját, Liadow dalát Gyulai Pál szövegével (Kis kertemnek rózsaszála), a malom zakatolását (Vineta), s a kápolna kis harangjának kedves csengését utánzó énekeket. Megbámultam a csiszolt előadást, a hangoknak zavartalan egybeolvadását, a hiven szinező hangutánzást a „bravuros hangmutatványokat, de a lelkem mélyéig mégis templomi énekük hatott meg. Része van ebben az egyéni hangulatnak, a jókedvet irigylő, komor jelennek, de szerintem tárgyi oka is van. Ezeknek az érintetlen lelkü fiúknak üde csengésű énekművészete, mely hijjával van a férfias érdességnek és a sikitó női hang élességének egyaránt, ugy illik azokhoz az áhitatot fakasztó, imádságos énekekhez, hogy önkéntelenül magukkal ragadják a hallgatót. Mély meghatottsággal élveztem Mozart légiesen finom Ave verum-át, D umont-nak lassudó időmértékben elhaló Kyrie-jét. Nem hallgathattam a meghatottság könnye nélkül a Szüzeknek szent Szüze, Mária Isten temploma (P. Felicián komp.) kezdetü, gyönyörü Mária-énekeket, Müller nek Osulutaris hostiaját, melyben oly szépen interpretálta az énekkar az Oltáriszentség áhitatos imádását s a benne bizakodó, erős lelkesedést.

Oly nehéz ezeknek a bájos összhangu énekeknek andalitó varázsa alól kivonnunk magunkat, hogy már rég elhangzott az ének, mikor kereségünk próbáljuk harmónikus szépségük elemeit. A mesteri vezetés, az öntudatos fegyelem, az énekdarabok lelkes átélése, a minden nyereségnélküli csiszoltság, de mindenek-fölött a hangoknak biztos és finom elhalása s mindvégig fönntartása, meg a szövegnek és dallamnak egybeolvadó, lágy harmoniája azok az elemek, melyekből boncoló elmének a rea tett, egységes hatást eredeztetni próbálja A kitünően begyakorolt énekesek hangszálainak egyenlő rezgése, lélekzetvételük egybevágó beosztása, finom zenei hallásuk a mester szuggeráló tekintetére mindig tisztán és biztosan kicsalja és érvényre juttatja azt a hangot, mit a komponista elképzelt. Ehhez a biztos intonáláshoz, öntudatos énekléshez szegődik testvérül az alaknak és tartalomnak előbb emlitett összhangja. Mint a napsugarakból font palást borul a gyermek-képzelet, a mesevilág tündér alakjainak finom idomaira, ugy olvad össze és egészíti ki egymást az egyes versszakok hangulata szerint váltakozva a költői tartalom és hangokból szött öltöny, a zenei kifejezés művészete.

Pater Felicián énekkarát már sok magyar város élvezte és jutalmazta viharos tapsokkal, lelkes és poétikus, ujságí beszámolókkal. A legnagyobb kitüntetésben ez az énekkar mégis Róma—Lourdes-i zarándok utján részesült Ekkor jutott neki az a ritka kivétel, hogy X. Pius pápa egyenes kivánságára azon a helyen, hol csak a világ legelső egyházi énekkara énekel, a Sixtus-kápolnában szerepelhetett. S e szereplés oly mély benyomást gyakorolt, hogy a vatikáni énekkar hires karnagya, Perosi művészféltékenység nélkül nyakába borult Pater Feliciánnak, mint érzéki megvalósitójának.

Ez a jó Felicián atya csalogányaival kis körutra indul a Dunántul egyes városaiba. Kettős célja: egyrészt anyagi segitséget összehozatni gyermekivel a háboru következtében elhagyatott, szenvedő gyermekeknek; másrészt e kegyetlen időkben elfásult, megöröl békeknek akar legalább pár pillanatra enyhet szerezni a legtisztább művészet üditő balzsamával

HIREK.

Aranymisés áldozópapok.

Az egyházmegyének négy érdemes papja: Kommandinger Kálmán nyug. köröshegyi, Korbély György nyug. nyárádi, Paulics János petendi és Vizi István nagyszakácsi plébánosok jubiláinak. Velük öörendez a gondozásukra bizott hivő nép s az egész egyházmegye, melynek keretében félszázadon keresztül odaadó, áldozatos papi lélekkel szolgálták a lelkek üdvét. Olyan ritka szép jubileum ez, hogy hallatára azok szive is megdobban, kik talán hiczöl, talán névleg sem ismerik az őszfejü patriarchákat. Az utolsó ötven év, melyet a jubilánsok átéltek és átdolgoztak, nemzeti és gazdasági téren óriási változásokat idézett elő. Ezekben a sokszor teljesen radikális alapon forrongó mozgalmakban a papságnak ugyanesak erős munka jutott osztályrészül. A mai világháboru ujabb és még nehezebb sebeinek gyógyitgatásában is kiveszik még részüket az isteni Gondviselés különös kegyelméből.

*

Bibornok püspök ur Eminenciája meleghangu elismerő levéllel köszöntötte érdemes papjait.

Mint érdekességet meg kell emlitnünk, hogy Vizi István nagyszakácsi plébános aranymiséjénél Felsőörsön az oltár körül jelen voltak ugyanazon hölgyek, kik egykor ugyanott mint koszorus leányok virágos tavaszos fiatalsággal állták körül az első szent misét bemutató ifju papot.

A magunk részéről is örömmel üdvözöljük a jubilánsokat, s kivánjuk, hogy munkás életük alkonyán derüs nyugalomban, békés megelégedéssel élvezhessék sokáig a Gondviselés kegyelmét

---

Ti, kedves olvasóim, meglátjátok azokat a kedves dalos finecskáket, mint a figyelemtől és ihlettől megnőtt szemmel, meredő tekintettel szinte átszellemülnek. Meghalljátok, amint felesendül dallamos ajkuk áhitatos zenéje. Valami majd ugy a szivetekbe markol, midőn feljajdul a „bella premunt hostilia" („ádáz harcok dulnak sanyargatnak") és sirnak, jajongnak a Máriához eső énekek. Szemetek megnedvesül, torkotokat százados, magyar bánat a jelen gyötrelmével vegyest szoritja, fojtogatja. És a messzeségbe révedező lelketek előtt képek vonulnak el: vad, havas sziklák közt vergődő, távol mezőkön halálos rohamra induló tiszteknek képei. És öldöklő szerszámok gyilkos pergése, pokoli skálával fokozódó rémületes bombólése közt hallani vélitek gazdájuk vesztett kunyhók özvegyeinek és árváinak panaszos sirását, fuldokló zokogását. Majd az andalitó akkordokba folyó, szelidülő hangok visszavonzzák eltévedt lelketeket s az egyéni kin mindnyájukuak nagy, közös fájdalmává nemesül. És a lélek a vallásos művészet szárnyain a siralom e völgyéből magasabb, boldogabb régiókba: Istenéhez emelkedik. Ott és csakis ott, mikor az Irgalom tránusánál megsemmisülten porba hullasz, elesitul a durva földi lót sűket és szivtelen zürzavara és mig ott sirsz, tisztulsz és imádkozol, halkan, lágyan zsong ... édesen vigasztal az angyalok égi kara.

A balatoni kormánybiztos üdvözlése

Somogyvármegye törvényhatóságának jövő héten tartandó közgyülése az állandó választmány javaslatára átiratilag üdvözölni fogja dr. sipeki Balás Béla zalamegyei főispánt, mint a Balaton kormánybiztosát, aki erős kézzel látott hozzá a balatonmenti viszonyok rendezéséhez.

A szent Ferencrend bucsuja.

Bünbánó lélekkel, alázatos fohásszal gyülekeztek a hivek a mai bucsu alkalmából a Ferenciek plebánia templomába, lerakni büneiket s esedező fohászokat e sulyos nehéz időkben. Ezrek, milliók fohásza száll az egek Urához, özvegyek, árvák siró hangja kél esedezve, vajha az Ur végét vetné a duló harcoknak s az örületes emberirtás komor valósága mögül a béke derüje áradna szét a sokat szenvedett emberiség felett.

Hangverseny Zalaegerszegen.

Kedves és egészen különleges művészi élvezetben fogja részesitni a Vörös Kereszt Egyesület az irodalmi és Művészeti Körrel szövetkezve folyó hó 7-én Zalaegerszeg közönségét. SKerült megnyerniök egy zalaegerszegi hangverseny tartására P. Feliciánnak híres gyermekkarát. P. Felicián, Frigyes főhercseg udvari papja, immár harmine éve buzgólkodik gyermek énekkarok szervezésén és hasznos fáradozásának eredménye a mostani énekkar, amelyet szakértők Európa legkiválóbb gyermekkarának tartanak. Amikor növendékei Rómában X. Pius előtt a Sixtus-kápolnában énekeltek, Perossi, a vatikáni énekkar híres karnagya, elragadtatását a legmagasztalóbb nyilatkozatokban fejezte ki.

A főszámvevő állás betoltése

iránt mint értesültünk a legközelebbi képviselőgyülesen tanácsi javaslat fog benyujtatni, hogy az uj szabályrendelet értelmében az állás államszámviteli vizsgával biró egyénnel legyen betöltve. Mérvadó körökben nem a legnagyobb szimpatiával kiséri a tisztviselőknek ilyetén egyenként való belopkodását, azért sem, mivel a közigazgatási biróságnak egy legutóbbi döntvénye értelmében az általános tisztujitásnak is meg kell-ne történni; annál is inkább, mivel az egyes hivatalokban felhalmozódott s megtorlódott munka is megkivánná, hogy egy kis friss vér kerüljön a városház keringésébe.

Ugy a város választott tisztviselőinek mandátuma tudomásunk szerint már régen lejárt s a közigazgatási törvények értelmében azt továbbra csak ugy viselhetik, ha arra a képviselőtestület 1 ujjanmegválasztatásukkal felhatalmazást kapnak, akik pedig nyugdijra jogosultak tért engedjenek azoknak, kik arra munkásságukkal rászolgáltak.

Az uj szabályrendelet értelmében a választások minden akadály nélkül megtörténhetnek, mivel a választott tisztviselők mint tudjuk mindnyájan itthon vannak.

Ugyanazért az általános tisztujitás elodázását sem kivánatosnak sem törvényesnek s igy jogosultnak sem tarthatjuk. Bármilyen mellékcélok sugerálják is az ellenkező véleményt a város érdekei feltétlen amellett szólnak, hogy a város tisztviselői karába az egész vonalon egy kis friss vér kerüljön s a személyzet megcsappanásával felhalmozódott munka elintézésre kerülve a rendes mederbe terelődjék.

Brutus.

Két kitüntetésre méltó emberbarát.

A helyi nagy kenyér és lisztszükséglet közepett a hálás publikum két nevet nem fog elfeledni Pongor Henrik és Matán Ödön személyében.

Amikor az előrelátás hiányában lisztszükségbe jutott közönség a hatósági liszt üzlet ajtait hasztalan döngette s Füredi János élelmező ur valósággal dühöngött jószive mellett a tehetetlenségtől. Pongor Henrik megnyitotta a malom ajtait s ellátta a közönség egy részét, mig a másik részéről Matán Ödön éjjel-nappal járva a vidéken lisztért, hogy a ninestelenség be ne álljon.

Amikor Pongor urnak a közönség nevében köszönetet mondunk s Matán Ödönnek is ugyanezzel adózunk, rosszul eső érzéssel vesszük tudomásul, hogy az utóbbit a hatóság maximális áron felüli árusitását megbirságolta, ugyanakkor, amikor a hatósági üzletben a dengerit szintén maximális áron felül adták a közönségnek. Nem célunk oktatást adni az illetékes factoroknak, de rosszul eső érzéssel constatáljuk, hogy a rideg paragrafusok mellől hiányzik az irgalmasság, amely az igazságosság mellett az Uristennél is megfér.

A renitens pékek.

A rendőrkapitányság kiffüggesztett rendelete daczára is akadtak éhes pékek városunkban, akik megszegve az intézkedést a csábitóan fehérlő cipókat kenyérjegy nélkül a csak katonáknak árusitották tisztességes nyereséget biztositó áron akkor, amikor a hatósági lisztüzlet előtt az éhes közönség a lisztért üzlet előtt az éhes közönség a lisztért valósággal birkozó versenyt rendezett.

A tettenért pékeket Füredi János élelmező ur lepte meg s akik valoszinü Kiss rendőrkapitány urtól elfogják venni méltó büntetésüket. S amennyiben az már visszaesés s a rendőrség intézkedésének per fumigálása, a birság mindenesetre példás lesz, hogy más is okuljon belőle.

Husz filléresek vasból.

A nickel 20 filléreseket bevonják és ezeket a hadvezetőség rendelkezésére adják. Helyébe vasból vert 20 filléresek kerülnek forgalomba.

Csontkészletek bejelentése

A kereskedelmi és iparkamara közlése szerint a legujabban kiadott miniszteri rendelet értelmében a csontkészleteket a Csontközpontnak (Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.) be kell jelenteni. A szükséges ürlapok a kereskedelmi és iparkamaránál kaphatók.

Hotel Goldenes Lamm zálloda Bécsben.

az udvari Opera, a Ring s a Kärtnerstrasse közelében nagyon előnyös fekvésű s feltétlenül tiszta. Jó restauráció.

Adakozzunk a vak katonák részére

Nagyszerűen bevált a harctéren kipróbálva és általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés
meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében
Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. sapski balsamos
Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Üvegje K —·80, 1·40, 2·—.
Kapható gyógyszertárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz" címzett Dr. Richter-féle gyógyszertárban, Prága I, Elisabethstr. 5.
Naponkénti szétküldés.

MILKA
Suchard KITÜNÖ ALPESI TEJ-CSOKOLÁDÉ

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga.** Irta: *Lukács József,* fő gimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről szigorúan tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Uj Idők.** A világháboru legfőbb krónikása, irásban és képben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész keretében történik, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekesség, művészi nivóval és előkelő izlés jellemzi Herczeg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkrónika"-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap", a legolcsóbb ujság a mai nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhival.

ROVÁS
Vezércikk
Világháboru
a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel
Napihirek
Közgazdasági rovat
naponkénti szenzációi az
AZ UJSÁG
POLITIKAI NAPILAPNAK.
Vasárnaponként két közkedveltségű mellékletet ád az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonynak", a másik a: „A Gyermekeknek.
☞ Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról bőven és megbizhatóan óhajt egy kitűnően megszerkesztett naplap keretében értesülni, fizesse elő az AZ UJSÁG-ot.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . 32 korona.
Félévre . . . . . 16 „
Negyedévre . . . . 8 „
Egy hónapra . . . 2 K. 80 f.
Megrendelés: cim:
AZ UJSÁG KIADOHIVATALA Budapest. VII., Rákóczi ut 54. szám.

— **A Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel hogy a világháboru okozta papirhiány daczára továbbra is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még egyébb kedvezményben s részesiti előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság háborus albumát — gyönyörű kivitelű képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Méltán ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetesi ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f., A Pesti Hirlap és Az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f. A negy lap együtt 18 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Albuma cimü pompás háborus képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest V., Vilmos császár ut 78 sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesüléseket szerezhetnek be lapjuk, a magyar közönség és a külföld részére AZ EST éppen igy kiterjesztette tudósitószervezetét minden magyar vidékre, sőt meg a kisebb helységekét is bevonta hálózatába. A tökéletes szervezettség ereje letörülhetetlenül rajta van AZ EST minden egyes példányán, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, s állandóan fokozódó bizalma és szeretete, ezért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik leghatalmasabb organuma, amely a külföld előtt is annyira gálommá nőtt s amelyről az egész müvelt világ eu tudják, hogy hirszolgálata a legmegbizhatóbb és elterjedésénél is Európa legelső lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKÉRESKEDÉSE
Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.
Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára
Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

55-ik évfolyam NAGYKANIZSA. 1916. augusztus 6. Vasárnap 60. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor | Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 12 fillér.

Harc a milliárdokért.

Az antant pénzügyminisztereinek londoni tanácskozásáról érdekes adatokat közöl amsterdami tudósitások alapján egy német ujság. A konferencián Bark orosz pénzügyminiszter ultimátumszerü követeléssel lépett föl a szövetségesekkel szemben. Követelése nagyon egyszerü volt: 10 milliárd hadihitel, vagy Oroszország külön békét köt Németországgal és a monarkiával, ami az antant teljes összeroppanását jelentené. Mac Kenna és Ribot, az antant másik két pénzügyminisztere előtt ugyan nem volt uj az orosz kormany pénzügyi eszének ily követelése, mert még nem volt közös tanácskozás, melyen Oroszország pénzt ne kért volna, most azonban oly határozottan lépett föl Bark, hogy lehetetlen volt elutasitani. Az alkuba tehát bele kellett menniök és csupán azt érték el, hogy a 10 milliárdos követelését 6 milliárdra leszoritották, melyből négyet Anglia, kettőt pedig Franciország visel.

A két éves háboru folyamán alkalmunk volt néhányszor az orosz vezető politika alapelveit megismerni. Radko Dimitrijev kárpáti offenzivája, Ruszkij, Evert és Kuropatkin kisérletezései, ujabban pedig Bruszilov támadásai egyetlen egy gondolatban forrnak össze: bármilyen csekély eredményt is bármily óriási áldozatok árán elérni. Egy négyzetkilométer területért nem nagy ár 50.000 elesett orosz, egy faluért milliókra menő értékek elpusztulása és egy városért hadosztályok összeomlása. De ugy hituk: meg lehet érteni ezt: egy eszme, melyet a haza, a glóire, a szlávizmus vagy a nemzeti nagyság képviselhet, még érthetővé tehető, hogy érte százezrek, millók elvérezzenek.

De most — az antant londoni konferenciája után — kábult megdöbbenéssel kell megállnunk a valóság előtt. Oroszország vezető államférfiainak egyike kijelenti szövetségesei előtt, hogy Oroszországnak csak ugy érdemes a háborut folytatni, ha pénzt kap.

Milliárdokat. Tehát nem a haza, nem a gloire, nem a faji és nemzeti eszme az, amiért a Kárpátokban, a podolai mezőkö és fönt Kurland határán az orosz muzsiko vére elfolyik, de a pénz, a rubel, a milliárd. Az emberek vére, élete, munkássége szerelme, kultura és társadalomgyarapit szentséges lényé, a jövő nemzedékek jó é rossz sorsa, anyák gyásza és özvegye könnyhullatása: minden, minden felmérhető kiszámitható és megvehető rubeleken é kopekeken.

Talán ára is van ennek a borzalma embervásárnak, nemzetközi megállapodá sokkal maximált ára: egy halott katona rubel, egy csonk kéz 2 rubel, lefagyott lá 3 rubel, millió és millió anyák könnye 1 kopek. És folynia kell a vérnek, csonkulni a tagoknak, sirniok az anyáknak, amig a angol és francia pénzügyminiszterek pén zes zsákja ki nem ürül és Mac Kenna é Ribot urak fanyalgó arccal kénytelenek lesznek beismerni, hogy nincs több milliárd amelyet orosz kollegájuknak erkölcsönözhetnének.

... Talán egyszer lesz egy leszámolás. Talán egyszer a sok halott katona éjfé

Törökök az északi fronton.

A Goeben és a Breslau befutnak a konstantinápolyi kikötőbe. Ez történt 1914. őszén és ekkor kezdődik a törököknek a mi háborunkban való érdekeltségük. Néhány héttel később a kalifa már a mi aktiv szövetségünkben bontja ki a szent háboru lobogóját és Franciaország és Anglia nagy hajórajt kénytelen küldeni a megvivhatatlan tengerszorosok, a Dardanellák ellen, Oroszország pedig nagy hadsereget kénytelenek expediálni a Kaukázusba. Az ottomán birodalom, amely fölött még esztendő előtt az ellenségek ugy véltek diszponálhatni, mint egy halott rongy fölött, a férfi és a harcos aktiv erejében támadt fel ujra. Török és német eredetü tábornokok vezetése alatt változatlan hősiességet produkálnak a csapatok, sok orosz katona sziklasirjává lesz a kaukázusi front és két hatalmas, eladdig győzhetetlennek vélt flotta kénytelen a Dardanellák mellől eltakarodni. A Gallipoli félszigeten vivott gyalogharcok pedig örök időkre szóló példái lesznek a török hadviselés művészetének és hősiességének. Amikor Bulgária belép a szövetségbe Törökország önfeláldozó bölcsességgel segit abban, hogy az igazság hármasszövetségéből az igazság négyesszövetsége legyen, a két turáni nép, amely nemrég még testvérháboruban marcangolta egymást, a középhatalmak oltalma alatt fog kezet egymással. Ettől fogva még erősebb, még biztonságosabb a török ügy.

Őszkor a számkivetett Nikolajevics Nikolaj vezeti a kaukázusi csapatokat a szultán fiai ellen. Azok a kudarcok, amelyek a cár nagybátyját a mi frontunkon érték, megismétlődnek az óriási hegységben, Nikolajevics Nikolaj nem tud Kis-Ázsián át összeköttetést teremteni a mezopotámiai angol sereggel, de sivatagvárában harcosainak és tisztjeinek élén fogságba jut egy fényes nevü angol hadvezér, Thowsend tábornok Kut-el-Amara bukott védelmezője. A A kaukázusi fronton, a Dardanellák mellett, az Irakfronton változatlanul győz a török, akinek a mi szerbiai áttörésünk meghozta a szövetségeseivel való közvetlen összeköttetést és aki attól kezdve, hogy bolgár, magyar és német az egykori Szerbia kezet fogott egymással, nem szenvedhet többé inséget sem fegyverben, sem municióban. Ma már nem titok többé, hogy a mult őszi szerbiai hadjárat nemcsak hatalmi, hanem becsületkérdés is volt. Meg kellett nyitnunk ezt az utat, hogy mindenféle meglepetések és szorongattatások elől megóvjuk azt az ottomán nemzetet, amely önfeláldozó hősiességgel vállalta a mi igazságos ügyünket, noha az entente vele szemben sem volt fukar a fukar a bőkezü igéretekben. Őt is terrorizálták, neki is könyörögtek, mint Romániának, Görögországnak, sőt egy darabig Bulgáriának is.

Testvéreinket most a mi északi frontunkon üdvözölhetjük. A Bruszilov-féle őrült taktika a magyaron, az osztrákon, a németen kivül ma szemközt tálja magával a törököt, aki messzi győzelmi utra indult, hogy velünk együtt nagy csapást mérjen a közös ősi ellenségre, az oroszra. Hogy török testvéreink ide eljuthatnak, az fényesen igazolja a mi diplomáciai és hadi elhelyezkedésünket, mindennél erősebben szól a középhatalmi szövetség úgynevezett első védelmi vonala mellett. Törökök érkeztek a galiciai frontra. Ez nem ugyanaz, mint amikor Anglia és Franciaország az ő gyarmati rabszolgáit viszi a Somme mellé. Ahogy Bulgária egyenlő rangu szövetségesünk nekünk és nem az a pártfogolt, akije volt Oroszországnak Szerbia, éppen ugy Törökország is szabad elhatározásból lépett ebbe a mi fegyver-

időben kikél a havas, sáros harctéri gödrökből és diszmenetben fölvonult a Njewski Prospekten a cári palota elé.

Talán egyszer fölorditanak a halott néma szájak, hogy egy utolsó kis muzsik élete is szentebb, mint a legnagyobb és legszentebb angol kincstári utalvány. És akkor, aki bent a palotában hallgatni fogja, hogy az embermiliók lelkében valami uj értékelés támadt és az ő szentséges személye, cári trónja és fenkölt méltósága egyszerre ugy eltünik a történelem szinpadjáról, mint ahogyan a hat milliárd elolvadt, megsemmisült a világháboru forgatagában.

Tripammer Gyula emlékezete.

Emlékbeszéd Tripammer Gyula fölött a Nagykanizsai Takarékpénztár igazgatóságának, választmányának és felügyelő bizottságának 1916. évi május hó 10. ülésén tartotta Ujnépi Elek Ernő.

Mint a prizma a nap szinét részeire bontja, úgy bontja fel Tripammer Gyula egyéniségét Ujnépi Elek Ernő beszéde ama jellemvonásokra, amelyek Tripammer Gyula gazdag lelkét s életének egészét adják. Már megemlékeztünk annak idején erről a beszédről, amely most külön lenyomatban s izléses formában előttünk fekszik. S most, hogy ujra átlapozzuk, megint átolvassuk — gyönyörködünk benne. Mert egyrészt szónoki ereje s lendülete, másrészt tartalma lep meg bennünket. A beszéd tartalmának következtében megelevenedik előttünk az érdemekben gazdag egyéniség, — amelyet városunk Tripammer Gyula halálával veszitett el.

Szép csokorba kötötte az érdemeket Elek Ernő. Logikus sorrendben méltatja az érdemeket. Első sorban Tripammer Gyula 43 éves takarékpénztári működését méltatja. S e méltatás végig visz bennünket egy munkásélet alkotásdús fázisán, ahol a szakértelem, a szorgalom, a munkakedv és a rendkivüli tehetség egy már virágzó vállalat megerősödéséhez vezet. Az alkotások egész sorozata kapcsolódik itt az elköltözött személyéhez. S ezt életerős szinekkel vázolja, eleveniti meg Elek Ernő.

S amikor a takarékpénztár nevében Tripammer Gyulának ezzel szemben szerzett érdemeire az elismerés koszorját letette, hogy annak a gazdag alkotó tehetségnek más ötnszairól is megemlékezzék — Tripammer Gyulát, az embert is méltatta. S csaknem kronologikus sorrendben az oknyomozó történetiró jellemző erejével mondja el, hogy mit tett a Tornaegyletben, a Vöröskeresztben s főképpen a Szépitő Egyesület megalapitásában. Itt öntötte ki Tripammer Gyula lelkének igaz idealizmusát. Hogy e téren mit tett, azt a város és a sétatér — *amelyet Tripammer Gyula parknak kellene elnevezünk s ezt a város vezetőköreinek figyelmébe ajánljuk* — a leghangosabban magyarázzák. Mint városi képviselő s megyebizottsági tag is érdemeket szerzett az elismerésre.

A nemes célok, az ideálok — amelyek szolgálatában állottál, amelyek, sajnos, idő előtt öröltek fel munkaerődet váljanak valóvá — körülbelül ezek a szép beszéd befejező szavai, amelyeknél Tripammer Gyula egyéniségét méltatja Ujnépi Elek Ernő.

Dr. Lukács József.

szövetségünkbe, amely egyenlő jogok jutalmával méri fel az egyenlő kötelességek terhét. Törökország saját elhatározásából, megfontolt bölcsességéből, barátság igaz lelkesedéséből, — lovagiasságból, cselekszik, — amikor ez utolsó nagy viadalban velünk együtt vállvetve segit elpusztitani az ellentámadást, éppen ugy, ahogyan a mi ágyuink segitettek felszabaditani a Dardanellákat. Ez nem kölcsön, ezt a becsület és az okosság diktálja. A szent zászló alatt harcol Galiciában a török az ősi ellenség ellen, harcol velünk, akik Boszniában és Szerbiában kiváltságos helyzetet teremtettünk a muzulmán vallás számára. Törökország, amely fölött még pár esztendő előtt osztozni akart a rongyos Szerbia és Montenegro, ime, hatalmas győzőként jelenik meg a Kárpátokon tul. Közép-Európa határán.

A két éves háboru.

Két éve, hogy a világ lángba borult. Két éve, hogy az emberek egy borzalmas valóságra ébredtek. Két éve, hogy a háboru gondolatával megbarátkoztunk és két éve, hogy látjuk, érezzük és tapasztaljuk a fantáziának is nagy drágaságot. Két évi vad és borzalmas háboru kellett ahhoz, hogy a fenhéjázó szerb uracsok szerb államról fantazáló politikusok földönfutóvá legyenek. Százezer számra kellett pusztulniok az oroszoknak, hogy kijózadjanak, miszerint nem egy ugrás Budapest és Bécs. Két évi háboru ismertette meg a magyar nemzet hős fiait. Két évnek kellett elmulnia ágyudörgések és fegyverropogások között, hogy a világ megtudja: miszerint Budapest nincs Ausztriában és hogy a magyar nemzet él és lélegzik. Ez a két év nekünk magyaroknak ezerszeres dicsőséget és fényt szerzett. Megmutattuk a világnak, hogy a magyart nem lehet büntetlenül sértegetni és bántani. Megmutattuk félelmetes erőnket és öklünket. Megismertettük magunkat, hogy kik és mik vagyunk. Két év kellene ahhoz, hogy a világtörténelem a magyar nemzet fiait halhatatlanokká tegye. Hogy a világ összes nemzetei elismerjék a magyar virtust. „Sok lud disznót győz" mondta a példaszó és két év kellett annak megdöntésére.

Két év megmutatta, hogy e maroknyi magyar, mily egyszerre három helyen védekezik a tulerőben levő betörő ellenség ellen; nem hogy megakadályozta a betörést, de ő hódította területeket. Olyan tények, melyekre ezideig a világtörténelem példát nem ismer.

Két év letelte után most már pihenésre vágyunk. Az egész világ azt várja, mert kifáradtak az összes hadviselő felek és ujabb sorsdöntő eredmények már alig lesznek.

Két év hősiessége és fényes eredménye már eldöntötte részünkről a kockát, melyet az ellenség a mi javunkra elvetettéért.

HIREK.

Gyóni Géza az orosz magyar költő Szibériából hazaküldött verseiből „Levelek a kálváriáról és más költemények a fogságból 1915." Mutatványszám.

Magyar Bárd sorsa.

Nem magyar bárd sorsát mérték:
Ugy hordom végig a világon,
Véres keresztes magyarságom,
Mint zarándok a Krisztus képét.

Heroldja vérrel vert időnek:
Hitet öntök a csüggedőkbe,
A leszek az öröm számüzöttje,
Mikor vigság napjai jönek.

Ki vért gázolt, nem tud vig lenni,
Cézárt uj bárdok koszorúzák!
Engem vár már a szomoruság,
És nem kisér el senki, senki . . . .

(*Szibéria, 1915.*)

Gyere kisangyalom kösd be...

Az állomáson pihen a vonat, az utasok sietve ugrálnak a perronra a zuhogó zápor elől és lihegve vetik magukat kényelmes nádszékekbe a restauráció pelargóniumos terraszán. Az állomás végén munkából beszorított oroszok, az egyik bebugyolálja magát földszürke köpönyegébe, szemére huzza tányér-sapkáját, a másik köpönyegén nyujtózik, a harmadik tarisznyáján hencsereg, matrácuk a kemény kő, a negyedik az eget bámulja, az alávonalzó esőszálakat és mindegyik babrál valamit, azután a vonatokat, kokárdásvirágos katonákat nézdelik, akik már rájuk sem figyelnek, olyan megszokottak a szemnek. Egy elhuzódik közülük, letelepszik a gerendára, körülkémlel, mintha félne, hogy valaki meglátja és köpenye alól előhuz egy hegedüt; a térdére fekteti és végig próbálja a hurokat és besüllyeszti a hegedüt a vállgödrébe és ráfekteti a vonót.

Beleringatóztam Csajkovszky rapszódikus zenéjébe melyet egy pesti kabaré orkesztere harsogott a fülemben, azután a muzsik panaszkodó nótája jutott eszembe, melyet egy vasárnap délután hallottam, átsiklott emlékezetemben egy szent énekük is melyet

---

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

husvétkor bugott az orgona . . . és a fiatal orosz meghuzza a vonót és huzza tovább és a hurokból pattogós háborus csárdás bontakozik ki.

Meglötték a jobb karomat
Folyik piros vérem.
Nincsen nékem édesanyám,
Ki bekötöse nékem.

Egy pillanatra nem hittem a fülemnek, ugy rémlett, csak mókázik velem. Muszka magyar nótát? És hegedün? Amulva bámultam a fiatal oroszt és sokan siettek köré, akik az elmult pillanatban oda sem ügyeltek és ámuldoztak és csak annyit tudtak szólni: Na, ez érdekes!... Leányok kivánesian dugdosták oda fejüket. Já, nézzétek a muszkát. És a muszka tovább huzta:

Gyere kisangyalom, kösd be
Sebeimet, gyógyitsd meg a
Bánatos szivemet.

Ki tanitotta erre a csárdásra és miért éppen erre és szerettem volna megkérdezni a szőke orosztól: messze merengő muszka leányról ábrándozik-e, vagy erdélyi leány hunczut nézése fogta meg a szivét?

— **A hercegprimás körlevele a tüzvész ellen.** A bibornok-hercegprimás most megjelent körlevelében nyomatékosan arra kéri főegyházmegyéje papságát, hogy figyelmeztesse a hiveket nemcsak a szószékről, hanem a templomon kivül is minden alkalommal és ha kell napról-napra, hogy legyenek résen és tüzre, vizre vigyázzanak, mert csak igy kerülhetők el a tüzesetekből folyó és igen gyakran pótolhatatlan károsodások.

A bevonult közztisztviselők illetménye.

A kormány ujból rendeletben szabályozta a tényleges katonai szolgálatra bevonult állami és vármegyei tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeinek kiutalását. A rendelet szerint polgári illetmények kiutalandók: az olyan tisztviselők, altisztek és szolgák részére, akik rendes (egy, két, három vagy négy évi) tényleges szolgálati kötelezettségüknek idejét 1916. augusztus 1. előtt már betöltötték, 1916. augusztus 1-től, illetőleg a lakáspénzt — amennyiben ez más időponttól kezdve esedékes — az 1916. augusztus elsejét követő legközelebbi esedékességi időponttól kezdve. Az olyan tisztviselők, altisztek és szolgák részére pedig, akik rendes (egy, két, három vagy négy évi) tényleges szolgálati kötelezettségüknek idejét 1916. évi augusztus 1. előtt már betöltötték, 1916. augusztus 1-től, illetőleg a lakáspénzt — amennyiben ez más időponttól kezdve esedékes — az 1916. augusztus 1 jét követő legközelebbi esedékesség időponttól kezdve.

Adakozzunk a vak katonák részére.

A belügyminiszter a hadbanultak gyermekeiért.

Sándor János belügyminiszter utasitotta az állami gyermekmenhelyek igazgatóságát, hogy az olyan esetekben, amikor a hadsegitség dacára a gyermeket pusztulás fenyegeti, az állami gyermekmenhelyek vegyék föl a hadbavonultak gyermekeit kötelékükbe, azután adják ki nevelésre, a saját édesanyjukhoz és a nevelőszülőknek járó tartásdijat, ami a gyermek kora szerint 3—21 korona közt váltakozik, minden hónapban utalják ki az édesanyának, aki ezenkivül háboritatlanul megkapja a hadisegitséget is.

— **Gyászhir.** Nováczky Józsefné szül. Lierheim Teréz, ugy Lierheim Erzsébet gyermekei, valamint alulirottak a széleskörü rokonság nevében mély fájdalommal a Mindenható legbölcsebb akaratában való megnyugvással tudatják, hogy felejthetetlen szeretett jó édes anyjuk illetve nagyanya és rokon özv. Lierheim Lajosné szül. Münich Terézia folyó évi augusztus hó 5-én reggeli 6 órakor életének 80-ik évében rövid, de mindig Istenben bizott türelemmel viselt szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után az Urban elhunyt. A felejthetetlen drága halott teteme folyó hó 6-án délután 4 órakor fog a Rozgonyi-utca 23. sz. gyászházban a róm. kath. hitvallás szertartása szerint beszentelteti és a róm. kath. sirkertben levő családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetni. Drága lelkiüdvéért az éngesztelő szent mise-áldozat f. hó 7-én d. e. 9 órakor fog a szent Ferencrendiek helybeli plebánia templomában a Mindenhatónak bemutattatni. Nagykanizsán, 1916. évi augusztus hó 5-én. Aldott legyen emléke, a béke angyala lebegjen drága hamvai felett! Rathmann Menyhért, Nováczky József, vejei. — Dr. Rátkai Béla, Jenő, László, Aladár, Mariska, Jóska és Nováczky Gizike, unokái.

Fegyveres szolgálatra alkalmatlanok szabadságolása

A honvédelmi miniszter rendelete szerint személyes szolgálatot teljesitő, arcvonalbeli szolgálatra alkalmatlan egyének a hareban álló hadsereg körletéből mezőgazdasági célból legföljebb 30 napig terjedő szabadságot (az utazási időt beleszámitva) nyerhetnek az ottani elöljáró parancsnokságaiktól, személyesen előadott szóbéli kérelmükre. Rendkivüli különös méltányolást érdemlő esetekben (családi viszonyok, haláleset és hasonló, halasztást nem türő körülmények) rövid szabadságot, ha a szolgálati viszonyok megengedik, ugyancsak a közvetlen elöljáró parancsnokságaiknál szóbelileg kell kérniök.

A mögöttes országban szolgálatra kötelezett egyének, mezőgazdasági célból legföljebb 5 hétig terjedő szabadságot nyerhetnek közvetlenül parancsnokságaiktól előterjesztett kérelmükre, — ha a szolgálati viszonyok megengedik.

A mögöttes országban személyes szolgálatot teljesitő egyének hosszabb szabadsága, fölmentése vagy féleserélése minden esetben az 5316/eln. 4. a. 1916. számu rendeletemben előirt módon és uton szabályszerüen fölszerelt kérelemben a honvédelmi miniszteriumtól kérelmezendő.

Sulyos büntetés árdrágitásért.

Székesfehérvárról jelentik: Sághy Lajos rendőrkapitány Király János jómódu gazdát, a ki 33 koronában maximált árpáját 40 koronáért adta el, 15 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre itélte. Az elitélt gazdálkodó fölebbezett.

Igazságügyi hadapródok és zászlósok.

Bécsből jelentik, hogy uj rendfokozatok lesznek a katonai hadbirói karban, még pedig igazságügyi hadapród és igazságügyi zászlós rangfokozat. Azok-e jogvégzett egyéves önkéntesek érhetik el, akik katonai orvosi vizsgálat alapján csak segédszolgálatra alkalmatosak és legalább hat hónapig kielégitő tevékenységet fejtettek ki valamely katonai törvényszéknél mint jegyzők, illetőleg jegyzőkönyvvezetők.

A nem kézbesithető tábori csomagok.

A kereskedelmi miniszter a feladóknak vissza nem kézbesithető térti tábori postacsomagoknak a posta- és távirda-igazgatóságoknál való őrzési idejét egy év helyett hat hónapban állapitotta meg: ez idő eltelte után ezeket a csomagokat a posta- és távirdaigazgatóságoknál elárverezik, vagy esetleg megsemmisitik.

A tojás árának országos maximálása.

A földmivelésügyi és a belügyminisztériumban most foglalkoznak a tojás árának maximálásával. A tojás maximálásával egyidejüleg a kivitel korlátozását is él fogják rendelni.

A hadikárok megállapitása Galiciában.

A hadikárok megállapitására kiküldött országos bizottság e hó elején zárta le munkálatait a lembergi kerületben. A kerületben összesen 148 lakóház, 2560 gazdasági épület és 32 ipartelep semmisült meg a maga egészében. A többi kerületben a kárbecslési munkálatok még folyamatban vannak.

A harctérre vonult legénység szabadságolásának korlátozása.

A hadrakelt sereg parancsnokságaihoz utóbbi időben tömegesen érkeznek kérvények, melyekben a harctérre alig 1—2 hónap előtt kiment legénység hozzátartozói többnyire általános természetü, azonban hatóságilag megerősitett okok alapján 1—2 havi szabadság engedélyezését kérik. Minthogy a harctéren szolgáló legénységnek főleg gazdasági okból igényelt szabadságoltatása tekintetében az illetékes csapatparancsnokságok az utasitásnak megfelelően járnak el, egyéb általános okból pedig szabadság nem engedélyezhető, felhivja a belügyminiszter a hatóságokat, hogy rövid idő előtt a harctérre vonultak szabadságoltatás iránt beadott folyamodványait csak kivételes méltánylandó esetekben lássák el igazolással, máskülönben a szabadságoltatás iránt folyamodó hozzátartozókat a tényállás felvilágositása után kérelmükkel utasitsák el.

Hotel Goldenes Lamm Szálloda Bécsben.

az udvari Opera, a Ring s a Kärtnerstrasse közelében nagyon előnyös fekvésü s feltétlenül tiszta. Jó restauráció.

Nagymértékben bevált a karcolásra kiadóknál, a legtökéletesebb minőségű és legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés
megfázás, rheuma, köszvény, influenza, torok-, fejű- és kaszás-ra stb. esetében
Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. capsici compos.
Horgony-Pain-Expeller pálinka.
Üvege K —20, 1·40, 2·—.
Kapható gyógyszertárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánban" elnevezett Dr. Richter-féle gyógyszertárban, Prága I, Elisabethstr. 5.
Hoppenlitzi szállítási.

MILKA
Suchard
KITÜNÖ ALPESI TEJ-CSOKOLÁDÉ

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga.** Irta: *Lukács József*, fögimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről szigorusan tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Uj Idők.** A világháboru leghább krónikása, irásban és képben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész hareterein történik, azt mind elénk tárja festői szépségü képekben. Érdekesség, művészi nivóval és előkelő izlés jellemzi Herczog Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkrónika"-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap", a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészitik ki. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhival.

ROVÁS
Vezércikk
Világháboru
a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel
Napihirek
Közgazdasági rovat
naponkénti szenzációi az
AZ UJSÁG
POLITIKAI NAPILAPNAK.
Vasárnaponként két közkedveltségü mellékletet ád az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonynak", a másik a: „A Gyermekeknek.
Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról bőven és megbizhatóan óhajt egy kitünően megszerkesztett napilap keretében értesülni, ösmese elő az AZ UJSÁG-ot.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . 32 korona.
Félévre . . . . . 16 „
Negyedévre . . . . 8 „
Egy hónapra . . . 2 K. 80 f.
Megrendelési cim:
AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest. VII. Rákóczi ut 54. szám.

— **A Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháboru okozta papirhiány daczára továbbra is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még egyébb kedvezményben a részesiti előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság háborus albumát — gyönyörü kivitelü képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Méltán ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f., A Pesti Hirlap és Az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f A negy lap együtt 18 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Albuma cimü pompás háborus-képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest, V., Vilmos császár ut 78 sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesülésekat szerezhetnek be lapjuk, a magyar közönség és a külföld részére AZ EST éppen igy kiterjesztette tudósitó-szervezetét minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységekat is bevonta hálózatába. A tökéletes szervezettség ereje letörülhetetlenül rájta van AZ EST minden egyes példányán, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, a állandóan fokozódó bizalma és szeretete, ezért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik leghatalmasabb organuma, amely a külföld előtt is fogalommá nőtt s amelyről az egész müvelt világ on tudják, hogy hirszolgálata a legmegbizhatóbb és elterjedősége is Európa legelső lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE
Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.
Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.
Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

55-ik évfolyam NAGYKANIZSA, 1916. augusztus 9. Szerda 61. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1. Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor

Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer. Előfizetési ára: Egy évre 10 kor., félévre 5 korona, negyedévre 3 korona 50 fillér. Egyes szám ára 12 fillér.

A hadiárvák.

A „Tanító“ hasábjain nem rég figyelmet érdemlő közlemény jelent meg erről a kérdésről. A hadiárvák sorsának biztositása szerintem nem esupán olyan erkölcsi kötelezettség, amely elől sem egyesek, sem a társadalom és az államhatatom acrpiritó szégyenkezés nélkül ki nem térhet, de rendkivül nagy fontosságu nemzeti kérdés is. Minthogy a kérdés — sajnos — mindezideig nem tisztázódott teljesen, a hozzászólás csak használhat az ügynek.

Kétségtelen dolog, hogy az árván maradottak ezreiről van szó. Ezért szerintem mindenekelőtt az ország egész területét számbavéve, ellátási körzetek volnának megállapitandók. A második nem kevésbé sürgős teendő a hadiárvák pontos nyilvántartása, a nyilvántartás folytonos kiegészitése, helyesbitése.

A nyilvántartás nyujtson teljesen megbizható adatokat az alábbiakra: Az elárvult gyermek részesülhet-e családja helyzetének megfelelő nevelésben a hozzátartozói által: a) minden segitség nélkü, b) segély kiutalásával? A b) csoportba tartozók részére a segélyösszeg a család társadalmi helyzetének figyelembe vételével sürgősen megállapitandó és kiutalandó.

Azok az árvák, akik a fenti kategóriák egyikébe sem sorolhatók, adják a közgondozásra ráutaltak csoportját. Ezeknél, valamint a fentiek ellátásánál irányadó elv legyen, hogy senki alacsonyabb szintü nevelést ne kapjon, mint kapott volna atyja életbenmaradása esetén. Hogy a keresetképtelen rokkantak gyermekei hadiárváknak tekintendők, azt magától értendő dolognak tartom.

A fentiek szerint nagy fontosságu, hogy a nyilvántartás a gyermek családi körülményeire vonatkozó pontos adatokat tartalmazzon, mert ez a nagy átlagra direktivát ad a gyermekek életpályák szerinti megoszlására, tehát a gyakorlati képzés, nevelés helyes alkalmazására.

Világért sem gondolok itt valami drákói szigorral keresztülvitt elméleti szabályra, nem arra, hogy a földmüves gyermekéből feltétlenül földmüves, az iparosból iparos stb. legyen. A gyermek egyéni hajlamait, rátermettségét figyelembe venni nemcsak a gyermeklélek iránti tisztelet, de a józan közérdek is megköveteli.

Ám nagy átlagban mégis igaz marad, hogy a szabad mezők fia legszivesebben földmüves, a műhelyek gyermeke pedig iparos lesz.

Az ilyen célzattal készülő nyilvántartás helyesen tájékoztatni fogja az állami kormányzatot nem csak kötelességének mérvéről, hanem arról is, hogy hány nevelő internátus felállitását, mely intézmények igénybevételét, esetleg ujabbak szervezését követeli meg a hadiárvák ellátásának, nevelésének ráháramló kötelezettsége.

Az állam ezen terhét részben vállalni a társadalomnak is kötelessége s vállalni is fogja.

Ha a kormány a nagy nyilvánosság elé bocsátja a hadiárvák kort, vallást, nemzetiséget feltüntető jegyzékét nagyon sok olyan család lesz, amely közülök 1—1-et kebelére fogad s ezzel az állam terhét csökkenti

Sose szerettem...

Azt, — aki a sárba virágot tipor —
Mindig megutáltam,
Sose szerettem, kinek a vágy nem vágy
Az álom nem álom.

Sose szerettem a léhán kislelkün
Maga megalázót, —
Sose szerettem, ki féltőn titkolta
A szomoruságot.

ZEUS.

Nagykanizsa, 1916. augusztus 4.

A fehér faj pusztulása.

Brandes György, a világhirü holland iró a békebarátok megbizásából kiáltványt szerkesztett a háboruskodó országok uralkodóihoz, nagyjaihoz. Rámutat a mai harcok borzadalmas mérvére, hol milljók állanak milljókkal szemben. A gépfegyverek sok ezrei hosszu sorokat kaszálnak halálra, az áknák egész városok lakóit pusztitják egyetlen robbanással. Lelkiismeretükre hivatkozik. Ki tudja, hány emberi zángész, hány Goethe, hány Petőfi, hány Newton, hány Kant, Kopernikus vagy Tolsztoj pusztult már el ily módon, akiknek pedig a művelt világ még mennyi hasznát vehette volna. Mily mérlegelhetetlen kárral az egész emberi kulturára! Kifejti, hogy csupán a kulturája biztositotta eddig a fehér fajnak fölényét a négerekkel, a mongolokkal, az indiánokkal szemben. Hová lett ime a fölény, mivé zsugorodott össze? A fehér faj segitségül hivja a négereket, a mongolokat, hogy ezekkel tegye tönkre magát, a fehér fajt. És kérdi, mire jó ez? Szükséges-e ez a testvérharc és meddig szükséges? Folytatni kell-e addig, mig kivész az egész fehér faj, hogy hirmondója sem marad?

Brandes György szavait csak helyeselni tudjuk, aláirjuk, amit mondott. Szent és igaz. Am tehetünk mi róla? Bár reánk vonatkozna, bár! Bár ne folyna a vér, bár mi is glédába tudnók állitani az embervő gurkhákat, kutyafejű tatárokat és ezeket küldhetnők ellenein ellen. De mi ezt nem tehetjük. Nekünk magunknak kell vérezünk, szivünk üterejéből táplálkozik a háboru minden napja. Nem mi kezdtük a háborut, nem mi folytattuk és nem rajtunk mulott, hogy már régen nincs vége. Tudjuk mi is, meg is érjük már mindannyian, hogy mi fenyeget bennünket. Már mint egész Európát; bennünket, az antantot és a semlegeseket; a sárga veszedelem. Vérzemet kapnak. Tudják, hogy a számbeli fölény az övéké, mint, mondjuk az oroszoké velünk szemben. Ha egész Európa összes hadseregei egy táborban csoportosulnának, még mindig legalább tiz, de több sárga katona is juthatna egy fehér faju harcosra. És ezeket vetik harcba ellenein, ezeket tanitják, oktatják a legtökéletesebb gyilkos fegyverek, ömegölő gépek használatára. Kiadják kezükből és kezünkből az egyedüli fortélyt, mely az előnyt részünkre biztosithatta, a szellemi fölényünket. Gurkhák, modernül felfegyverezett gurkhák, pusztitják, ölik a Kantokat, a Goetheket, a Kopernikusokat és itt sajátitják el ugyanezen gurkhák azt, hogy hogyan kell talán majd, nem is sokkal később, a Moliereket, a Danteket, a Shakespearekat és a Tolsztojokat elpusztitaniok.

Mossuk a kezeinket, nem a mi hibánk: nem tehetünk róla. Nem kényszeritettünk senkit e harcra, sőt nem is akartunk. Ha kell, megküzdünnk a gurk-

Az ezek leszámitásával megmaradókról gondoskodni az állam kötelessége. Hogy ezek nevelése miként történjék, ez megérdemli a mély tanulmányt, a jövőbelátás gondosságát, mert akár a mezőgazdasági többtermés fontosságát, akár a konyha-, és diszkertészet jelentőségét, akár ipari és kereskedelmi fejlődésünk szükségszerüségét tekintsük: az árvák nevelésének okos megoldása mindezeken a tevékenységi területeken mostani állapotunkhoz képest az üdvös reform jellegével birhat, jobb jövőnk biztosításának egyik eredményes intézkedésévé válhat.

Ész, sziv és iajszeretet e kérdés szerencsés megoldásával nagyot alkothat.

A kérdés megoldása azonban fontossága mellett rendkivül sürgős is. Tudomásunk szerint jó ideje folyik is ez irányban a munka a minisztériumban. Fontos érdekek fűződnek ahhoz, hogy a munkálat eredményeként ne csak a hálát rójjuk le honvédő hőseink emléke iránt, de általa a jövő honvédelem s nemzeti nagyság egy értékes pillére is lerakassék.

Asztalos Gyula.

Adakozzunk a vak katonák részére.

---

hával is, a tatárral is, de nem akartunk, hanem mert kényszeritve vagyunk rá. Feláldozzuk, bár kicsi nemzet vagyunk, Petőfienket, pedig nekünk még sokkal jobban, óvatosabban kell bánnunk vérünkkel, mint a nagy nemzeteknek, de mi mást cselekedjünk, ha létünkben támadnak azok, akik nem gondolnak a holnapra, hanem csupán a mára.

Szép szavakat mondott Brandes György, szépek és meghatók. Csak sajna, nem mi szívlelhetjük meg, hanem ellenein k.

Gyóni Géza uj versei.

Egy kötetnyi verset küldött haza orosz fogságból Gyóni Géza „Levelek a kálváriáról": ez a cime a szebbnél-szebb üzeneteknek, melyekben a magyar szenvedés, a szibériai rabok elbusulása nyer megkapó erejü kifejezést. A verskötet egyik legmegrázóbb része az a harminchárom vers, amelyet távoli szerelmesének küldött el Gyóni. Az igazi költői értékekkel teli kötetből egy személyényt itt közlünk:

Testvár, kit visz már boldog végzeted
Vezessen haza órangyalod szárnya!
S ha békén ölelsz nőt és gyermeket,
Gondolj majd néha bús Szerbiára.

Testvér, kit visz már boldog végzeted,
Áldd meg helyettünk a Tisza vidékét,
S kiknél többet bünös nem szenvedett:
Küld el nekünk a boldogságos békét.

HIREK.

Harsay György 25 éves jubileuma.

Szép ünnepség keretében ülte meg a helybeli városi postahivatal Harsay György helyettes főnökének jubileumát

A hivatal mintegy 100 embere tisztelgett az érdemes h. főnök hivatalában, élén Pálffy Zsigmond felügyelővel, ki meleg szavakban üdvözölte a jubilánst, kifejezve a meleg vonzódást és ragaszkodást mindazok részéről is, kik az ünneplésben részt nem vehettek.

Harsay György a meghatottságtól alig tudott szóhoz jutni, de szivből jövő meleg szavakban köszönte meg a jóleső ünneplést, melyet élte legkedvesebb momentumának jelzett.

Amikor ez ünnepséget röviden regisztráljuk, az ünnepelthez mi is a legmelegebben gratulálunk.

Pater Felicián

világhirü énekkarával tegnap délután keresztül utazott, amely alkalomból a jelenvoltak nagy gyönyörüségére a restauráció ebédlőjében néhány gyönyörü énekszámot adtak elő.

Diák ujoncok javitó-vizsgája.

— Bevonulás előtt tehetik le. —

A kultuszminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben megengedi, hogy az 1897. és korábbi években született és a májusi és juniusi pótszemléken alkalmasnak talált középiskolai tanulók, kik a jelenlegi tanév végén javitó vizsgára utasitattak, ha a jövő tanév előtt behivnák őket, intézetükben még a bevonulás előtt javitó vizsgát tehetnek.

Ez a kedvezmény azokat a tanulókat illeti meg, akik a nyolcadik osztály vizsgáján egy vagy két tárgyból elégtelen osztályzatot nyertek.

Ha a javitó vizsgát leteszik, részükre is ki lehet adni a 48 238. számu körrendeletben meghatározott érettségi bizonyitványt. Az érettségi javitó vizsgálatra utasitott tanulók ugyancsak a bevonulás előtt tehetnek érettségit. Az alsó osztályu tanulók, ha bevonulnak, ugyanezt a kedvezményt kapják. A szabadságon levő tanárokat a vizsgákon bármely otthon tartózkodó szaktanár is helyett-sitheti.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

Drágább lesz a posta.

Október 1-én felemelik a dijakat.

Megirtuk már, hogy a magyar és osztrák postaigazgatóság között tárgyalások folynak, amelyeknek az a céljuk, hogy a postai dijszabást fölemeljék, más szóval, hogy a levél, levelezőlap, a nyomtatvány, a csomagszállitás megdráguljon. Ha Magyarország és Ausztria megegyezett, a magyar és osztrák postaigazgatóság külön hasonló szerződést köt Németországgal is

Az uj egyezség szerint fölemelték a postaforgalom díját és ez a drágább árszabás október 1-én lép életbe. Október 1-től a levéltovábbitás dija, amely eddig 10 fillér volt, 15 fillér lesz. Fölemelik a levelezőlapok árát is, eddig azonban még nem döntöttek arról, hogy vajjon az 5 filléres levelezőlap a jövőben 8 fillérbe fog-e kerülni, vagy 10 fillérbe.

Megdrágul a távirat is: meg nem állapodtak meg az uj szó lijakban, de valószinü, hogy a távirat szavanként két fillérrel többe fog kerülni, vagyis egy sürgönyszóért a jövőben nem 6, hanem 8 fillért kell majd fizetni. A nyomtatvány továbbitásának a dija 50 grammig 3 fillér a csomagszállitás dija pedig 5 kilogrammig 80 fillér, azontul pedig 5 kilogrammonként emelkedő egységes dijszabást fognak megállapitani.

Egyházkerületi közgyülés.

A Dunántuli evangelikus egyházkerület a f. hó 22. és 23-án Gyurátz Ferenc püspök elnöklete alatt Nagykanizsán fogja tartani évi rendes közgyülését a Polgári Egylet nagytermében, amely alkalomból az egyház több notabilitása is meg fog jelenni városunkban.

A harctéren eltünt tanitók államsegélye

A kultuszminiszter értesitette a kir. tanfelügyelőséget, hogy elvi jelentőségü döntvényt hozott a harctéren eltünt tanitók államsegélyének folyósitása tárgyában. A miniszteri döntés értelmében az államháztartásra nagy érdekeire való tekintettel az eltünt és nőtlen tanitók államsegélyét beszüntetik, amint nyilvánvalóvá válik az eltünés ténye, a nős tanitók államsegélyét azonban továbbra is folyósitják a tanitó családjának

A kis hirdetés.

Az alábbi apróhirdetés, amely nagyszerüen jellemzi a mai háborus gazdasági viszonyokat, egy kis falvidéki lapban jelent meg: „Egy idei liba vételéhez pénzestárs kerestetik. Ajánlatokat „Vasárnapi ebéd" jeligével a kiadóhivatalba kérek."

Változások a szüz Máriáról nevezett szent Ferenc-rendben

A marianus barátok kormánytanácsa a mult hó 25-én tartotta évi rendes ülését, amelyen a veszprémi egyházmegyét érdeklő következő változásokat állapitotta meg: A nagykanizsai rendházban házfőnök lett Schmidt Félix székesfehérvári volt házfőnök, helyettes házfőnök Pulyai Lambert bpesti vikárius. Hitoktatók lettek: P. Bécsi Vazul Felsősegesdről és P. Heidinger Jenő Andocsról. Az andocsi házban vikárius lett Simicza Sebestyén nagykanizsai hitoktató, hitszónok P. Fehér István Székesfehérvárról. Sümeg vikárius Király Lőrinc eddig malackai tanár, hitszónok P. Horváth Agnellus Pápáról. Atádi házfőnök Horváth Domonkos eddig ottani vikárius, segédlelkész P. Ehrlich Alajos eddigi érsekujvári hitszónok, hitoktató P. Nagy Ernő ujmisés. — Felsősegesden házfőnök Kovács Kalliszt eddig szombathelyi hitszónok, vikárius Tóth Leander németujvári segédlelkész.

Általános áldozás.

A béke utáni vágy ismét megszólaltatta a római pápát Ezuttal az ártatlan kis gyermekeket állitotta sorompóba, hogy megtisztult lelkökkel szálljanak az Egek Urához s buzgó imájukkal könyörögjék ki az általános óhajtott békét. Ez okból a szent Atya elrendelte, hogy julius 30-án a világ összes katolikus gyermekei gyónjanak és áldozzanak meg. A csáktornyai fárában is megvolt ez az általános áldozás. A csáktornyai szent Ferenciek templomában 800 gyermek járult az Ur szine elé és csatlakozott a milliókhoz, akik ezen a napon buzgó imában esedeztek a Mindenhatóhoz, hogy vessen véget a gyilkos és pusztító háborunak s árassza a béke áldásos sugarait sokat szenvedett Hazánkra is.

Kitüntetés.

Kovácsevics Arnold a 307. honvéd gyalogezred hős zászlósa a haretéren kifejtett tevékenységeért a harmadik nagy ezüst éremmel lett kitüntetve.

Hősi halál.

Az egyik csáktornyai katonai kórháznak tiszti halottja volt. A mult héten Hajnik Pál, honvédhuszár főhadnagy, a Signum Laudis tulajdonosa, katonai szolgálatának teljesitése közben Csáktornyán rövid szenvedés után, sulyos sebeiben meghalt Julius 29 én d. e. 10 órakor temették el Hajnik Pál unokája volt Hajnik Pálnak, a 48-as idők rendőrminiszterének Felesége, két kis gyermeke és elkelő rokonság gyászolja. Nyugodjék békében!

Félreértik a rendeletet.

A háztartási fémek rekvirálása egy ujabb rendelet jelent meg, amely szerint a rekvirálást egész decemberig lehet folytatni. Egyesek ezt ugy magyarázták, hogy decemberig nem kell beszolgáltatni a háztartási fémeket. Ezen magyarázat teljesen téves, mert a fémeket igenis be kell szolgáltatni.

Hány puskagolyó talál?

Egy francia statisztikus számitást készitett arról, hogy hány puskagolyó talál ebben a háboruban. Számitása szerint száz golyó közül csak egy talál és harmincöt katona közül egynek a sebe halálos. Igy tehát 3500 puskagolyó közül csak egy okoz halált.

Nagyobb fiuk iskoláztatása.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter az elemi iskolai felsőbb osztályosok iskolába járásának kötelezettségéről és a szorgalmi idő re vonatkozólag nyujtott kedvezményről kiadott mult évi rendelete továbbra is érvényben marad. Vagyis ezek a fiuk a jövőben is később kezdik meg a tanévet és korábban fejezik be. A miniszter ehhez a rendelkezéshez most ujabban csak azt adta hozzá, hogy az ilyen be nem iskolázott tankötelesek folyó évi november hónap második feléig össze kell irni s a még iskolába nem járókat az iskolalátogatásra kötelezni kell.

A kávéközpont vezetősége.

A kormány a Kávéközpont vezetőségébe a Magyar Város- és Községfejlesztési r.-t. képviseletében Töpler Ottó igazgatót nevezte ki.

Magyar bőrszerzési részvénytársaság.

A Magyar Cipőgyárak Országos Egyesülete a Budapesti Bőrnagykereskedők Egyesületével együtt a kereskedelemügyi miniszterium hozzájárulása mellett 500,000 korona alaptőkével uj részvénytársaságot alapitott, melynek célja a cipőgyárak és cipőiparosok részére ugy a polgári, mint katonai lábbelikhez szükséges bőrt és segédanyagokat megszerezni és szétosztani, főleg azonban ezen célokra a külföldről bőrt behozni. A részvénytársaság alruisztikus alapu, az 5 százalékot meghaladó nyereség felett a kormány rendelkezik.

Elhunyt katonák hagyatékának kezelése

A haretéren elesett vagy betegség következtében elhunyt katonák hátrahagyott vagyonának kezelésére vonatkozóan a következő eljárást rendelték el: A beérkező hagyatéktárgyak, beleértve a pénzeket is, beérkezésük napján fertőtlenitendők. A pénzek, ékszerek és órák minden egyes hagyatéki csomagból kiveendők és külön-külön az illető pénztári napló tételszámával ellátott boritékban helyezendők el A boritékra az elhalt neve és a tartalom reávezetendő. A hagyatéki letétek őrzésére külön pénztári láda használandó fel.

A fémszolgáltatás elhalasztása.

A kormány megengedte, hogy olyan réz vagy óneszköz, melynek beszolgáltatása az üzemek terjesztőképességét akadályozza, ne a fémrekvirálásra kitüzött határidő alatt szolgáltassák be. E tárgyakat tulajdonosaik ez év december 31-ig visszatarthatják és ez idő alatt kötelesek azok pótlásáról gondoskodni.

Az árdrágitókat a frontra küldik a németek.

Német lapjelentések szerint az andernachi kerületi katonai parancsnokság a minap több szabadságolt katonát hirtelen behivott tényleges szolgálatra és valamennyiöket tüstént az orosz frontra küldte. A váratlan behivás oka a lapjelentések szerint az, hogy a szabadságoltak ellen árfölhajtás miatt beigazolt panaszok merültek föl. Ugy látszik, nemcsak erő, de ötlet is van a németekben.

A szilvának maximális ára.

A kormány 2450 M. E számu rendelete a szilváért, aszalt szilváért és szilvaizért követelhető legmagasabb árakat a következőkép állapitja meg: Őszi szilva nagybani vásárlásnál métermázsánként 20.—, nyári szilva 12.—, szilvaiz 120.— korona. A csemegefajtáju szilvára, mely szeszfőzésre és szilvaiz készitésre nem alkalmasható, ez árak nem vonatkoznak. Kivánatos volna, ha a rendőrkapitány ezt is maximálná, ugyszintén a kicsinybani eladásnál kérhető árakat.

A gabona gondos őrsége.

Az összehordott gabona- és takarmánykészletek különös gonddal való őrizését rendeli el a belügyminiszter leirata. Fokozott éberséggel kell ügyelni a nagyrészt hadifoglyokból, tehát nem eléggé megbizható elemekből álló munkásokra, nehogy a termények folgyujtásával érzékeny anyagi károkat okozhassanak. Behivások folytán a tüzoltóságok létszáma jelentékenyen megcsappant. A hiányokat arra alkalmas egyének bevonásával kell pótolni, erre nézve a törvényhatóságoknak minden rendelkezésre álló eszközt igénybe kell venni.

Requirálják a sertést.

A kormány — amint a fővárosi jelentésekből olvassuk — Békés megye alispánja, illetőleg a csabai főszolgabiró utján lefoglaltatta a békéscsabai sertéshizlaló részvénytársaságnak mintegy 4000 darab sertését, s egyidejüleg jelentéstételre hivta fel az alispánt, hogy Békés-megye közönségének ellátására hány sertés szükséges. A kormány, amint látszik, a közönség szükségleteinek biztositása végett ezuttal radikális eszközökhöz óhajt nyulni és a sertés állomány requirálásától sem riad vissza, ha a kérdést másképen megoldani nem lehetne.

Hotel Goldenes Lamm Szálloda Bécsben.

az udvari Opera, a Ring s a Kärtnerstrasse közelében nagyon előnyös fekvésü s feltétlenül tiszta. Jó restauráció.

Tüz.

Vince Pál vasvári gazda udvarán pénteken egy kazal szalma kigyulladt s elégett. Csakhamar kivonultak a tüzoltók, kiknek sikerült a tüz továbbterjedésének megakadályozása. A vizsgálat során megállapitották, hogy a tüzet a gazdánál levő menhelyi fiu okozta.

Fájdalomcsillapító bedörzsölés
Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. capsici compos.
Horgony-Pain-Expeller pótlása.
Kapható gyógyszertárakban vagy közvetlenül az Ausbury-gyógyszerészet „Horgony" elnevezés alatt Dr. Richter-féle kirakatcikkek szaküzletében Prága I., Blázsivatag, 4.
Bécsi-utcai szállítóház.

MILKA
Suchard
KITÜNÖ ALPESI TEJ-CSOKOLÁDÉ

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tanának joga.** Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről szigorunn tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— **Uj Idők.** A világháboru legfőbb krónikása, irásban és képben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a nagy világrém harcterein történik, azt mind élénk tarka festői szépségű képekben Érdekesség, művészi ügyével és elkelő izlés jellemzi Herczeg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeivel, elbeszéléseivel és regényeivel és egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona. „Világkrónikák"-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap", a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészitik ki. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot kész séggel küld a kiadóhival.

ROVÁS
Vezércikk
Világháboru
a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel
Napihirek
Közgazdasági rovat
naponkénti szenzációi az
AZ UJSÁG
POLITIKAI NAPILAPNAK.
Vasárnaponként két közkedveltségü melléklet ád az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonynak", a másik a: „A Gyermekeknek.
Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról helyes és meghizhatóan óhajt egy kitünően megszerkesztett napilap keretében értesülni, fizesse elő az AZ UJSÁG-ot.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . 32 korona.
Félévre . . . . 16 „
Negyedévre . . . . 8 „
Egy hónapra . . . 2 K. 80 f.
Megrendelési cim:
AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest. VII., Rákóczi ut 54. szám.

— **A Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháboru okozta papirhiány daczára, továbbra is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még egyébb kedvezményben a részszeti előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság háborus albumát — gyönyörü kivitelü képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Méltán ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f. A Pesti Hirlap és Az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f. A negy lap együtt 18 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Albuma czimü pompás háborus képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest V., Vilmos császár ut 78 sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesülésekat szerezhetnek be laptuk, a magyar közönség és a külföld részére AZ EST éppen igy kiterjesztette tudósitó-szervezetét minden magyar vidékre, sőt meg a kisebb helységekre is bevonta hálózatába A tökéletes szervezettség ereje letörülhetetlenül rajta van AZ EST minden egyes példányán, aminek leghitelesebb mértéke az olvasó közönségnek AZ ESThez szemben megnyilvánuló, a állandóan fokozódó bizalma és szeretete ezért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik legtekintélyesebb organuma, amely a külföld előtt is fogalommá nőtt s amelyről az egész müvelt világ en tudják, hogy hirszolgálata a legmegbizhatóbb az elterjedtsége is Európa legelső lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE
Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.
Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.
Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

55-ik évfolyam NAGYKANIZSA, 1916. augusztus 13. Vasárnap 62. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1. Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor | Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer. Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 12 fillér.

A pápa.

(Dr. L.) A háboru kétéves története mint nehéz, zavaros állom nehezedik lelkünkre. A technika minden leleményességével odázza a fegyveres megoldás. A diplomácia uttalan utakon keresi a módokat, hogy ujabb, eddig pihent erőket vessen a küzdelembe, s ezzel csikarja ki a végleges döntést. Itthon küzdünk és vergődünk, hogy a harctérről véresen megtérők gyötrelmeit enyhitsük, s hogy a háboru kisérő rémeit, a járványokat és az inséget lebirjuk. Odakünn a vérszagtól nekivadulva dühöng a hadak furiája, nem csoda, ha az a szegény katona a suvitó golyóba fojtja átkát, szuronya hegyére helyezi ki vad elkeseredését. Hadseregszállitóktól hallottam a minap, hogy már ők is belefára lnak a pénzhalmozásba.

Ebben az izgatott, ideges lelkiállapotban, mellyel az itthonmaradottak is átélik és átszenvedik a fronton küzdők szenvedéseit, időről-időre jóleső érzéssel, éledő reménységgel látunk felröppenni egy fehér galambot, a béke hirnökét. Mint egykor Noé a vizözön csillapodtával kiküldte madarait, hogy hirt vegyen az átok multáról, ugy várja aggódó, sajgó szivvel a Szentatya, mikor hoz már a csőrében olajgalyat a kiröppent galamb.

A galamb pedig utjára indul, kering a vértől párolgó föld felett, a por és füstfellegek gomolyai felett, s nem talál helyet hol megpihenjen . . .

Megtépázva, üldöztetve rebben vissza a Vatikán fehér foglyához, hol Péter kőszálján csendes béke honol. XV. Benedek pápa akkor lépett boldogemlékü elődjének, X. Piusnak örökébe, mikor a háboru méretei kibontakozni kezdettek. Alig egy hónappal az első hadüzenet után. Most tehát ő is évfordulót ül, esdő imádságának, aggódásának, fájdalmának, sohsa meg nem pihenő, békére intő szózatainak évfordulóját. Ezek a szózatok mélyebb értelmüek, mint mi azokat a napi események hatása alatt látjuk.

Nemcsak arra a, békére hivják fel az emberiséget, mely az ágyudörgés elnémulását, a vérontás megszüntetését, a normális élet lendületét nyomon követi, hanem egy erősebb, tisztultabb békegondolatot inspirál: a népek kölcsönös keresztényi megértését, nagyobb türelmet és nagyobb megengesztelődést, mint amilyet a fegyverek döntése adhat.

Több lelket kell vinnünk az életbe, akkor az anyagi küzdelem nem fesziti hamarosan ujra kinpadra a mi lelkünket, több lelket a kulturába, akkor a gyülöletes verseny nem idézi fel oly könnyen a poklok rémeit.

Nem tudjuk, közel van-e béke időpontja, vagy egy fagyos, kemény tél választ-e el még tőle. Az azonban bizonyos, hogy a fegyveres döntés csak fogcsikorgatással türt kényszerszünetet és nem békét eredményez.

Olyan gyülöletet, amilyen Franciaországban egy félszázadon át lappangott, mig a mostani, példátlan hevességgel vivott háboruba nem sodorta.

A pápa békeszózatai a fegyverek csattogásaiban elhangzanak, mint a pusztában

A vén konfortábilis ló.

Irta: **Vargha Gyula.**

Szegény, csak a csontja s a bőre,
S hogy üget, hogy igyekszik előre;
Feltört szügye mennyire fájhat,
Nekifekszik mégis a hámnak.

Vén is, vak is, rokkant is a pára,
De suhogni az ostort sohse várja;
Biztatni se kell, kár volna a szóár,
Anélkül is hajtja a jó vér.

S hallgatja napestig a vak ló,
A kövön hogy csattog a patkó.
Hall-e egyebet, gondol-e husra?
Van-e egy kis szórakozása?

Nem ötlik-e olykor eszébe
Vidáman a kis falu képe?
Örök éjben s az utcai zajban
Nem zsong-e fejében a hajdan?

Nem látja a szánnivaló vak
Magát déli, fürge csikónak?
Kis csengetyűjét csörgetve rázva,
Iramodva, csökelve, elkésve.

Két völgyben az út porát hossza,
Gyors, könnyű szekér sörög ottan,
S ő nyargal előtte, utána:
Madarat ha röpít igy a szárnya.

Be-bevágtat a sárló gabonába,
Tiporja kevélyen a lába.
Nyíl, hosszu csapás, ahol átkarikázott,
Letörtek a gyenge kalászok

Megáll a szekér rákötésihez,
Friss szénát virágszagu szálldos,
A csikó csak pár szarapát fal
S tovatünik gyors futamával.

S a rét közepéhez elérve,
Mint szarvas, szökken az árbe,
A vizet gázolja, taposa,
Fölfrecsesa a gyöngye magosra.

Szegény szomoru gebe, téged
Kisérnek-e vajjon e képek?
S ha ügetsz nyomorun, elepedve,
Van-e balzsam néma sebedre.

Lásd, mint te, igás gebe, vén is,
S fáradt, szomoru vagyok én is,
Ki felel töprengve, ha kérdem,
Van-e annak hasznu, hogy éltem.

De lelkemet egyre kisérik
A szinek, a hangok a sirig,
S bánatos éjbe, homályba,
Beragyog gyermekkorom álma.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

kiáltónak szavai. Nem függ tőle, hogy eredményesek legyenek, hiszen az anyagi élet-nek megvan a maga törvényszerűsége, a történelem felkavarodott tényezőinek, mikor a ható erők egyrésze fékezhetetlenül működik, sok időre van szükségük, mire visszatérnek az egyensulyba.

A sulypontot, mely mélyebben fekszik, mint a tengeralattjárók alámerülési határa, vagy a gránáttölcsérek mélye, nemcsak nemzetközi szerződésekkel, békepalotai tanácskozásokkal, hanem a közéletbe és a lelkekbe oltott nemesebb, evangéliumosabb világnézettel kell megszilárditanunk.

Ne aszerint biráljuk tehát a pápa béketörekvéseit, hogy pillanatnyilag sikerül-e vagy sem szózatát a hadviselő felekhez eljuttatnia, hanem segitsük elő nemes szándékaikat intelmeinek megfontolásával.

A pápa kiröppenő fehér galambjai, ha olajágra nem is találnak, legalább a mi lelkeink hódolatos, hálás visszhangját vigyék hirül a Vatikánba.

Mi történt két év előtt.

Egy nap krónikája.

A „Budapesti Közlöny" 1914 augusztus 1-én megjelent száma nem hivatalos részében a következő hirt hozta:

A folyó évi julius hó 31-én kelt hivatalos értesités szerint Ő császári és apostoli királyi felsége a hadsereg, a hadiflotta és a honvédség általános mozgósitását legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

Ezen intézkedésre az Oroszorszag részéről elrendelt mozgósitás szolgáltatott okot.

Végig lapoztuk az elmult két esztendő krónikáját és valami csodálatosan izgató és érdekes, a legfantasztikusabb regényekkel versenyző pompájú eseménytömeget láttunk magunk előtt. Érdemes innen-onnan néhány szemelvényt visszaadni fölelevenitéséül a hősi époszba való eseményeknek.

Mi történt 1914 augusztus 1-én?

A berlini hirek a német mozgósitásról számolnak be:

Pétervárról a német nagykövettől az az értesités érkezett, hogy az orosz hadsereg és a flotta általános mozgositása elrendeltetett.

Erre Vilmos császár elrendelte a fenyegető háborus veszély folytán a hadiállapotot.

A postai és távirdai, valamint a vasuti forgalmat korlátozták.

*

A román állásfoglalás kérdése már akkor fölvetődött a lelkekben. Erről számol be a következő hir, mely Bukaresztből érkezett:

Károly román király tegnap Czernin gróf bukaresti követet 2 órán át tartó külön kihallgatáson fogadta.

*

A miniszterium kiadta az első moratóriumi rendeletét, mely a magánjogi kötelezettségek teljesitését két hétre szabályozta.

*

A háboru első jelei Kassán is lázas és lelkes tüntetésekben nyilatkoztak meg. Dr. Blanár Béla polgármester megkapó fölhivással fordult Kassa város közönségéhez:

Hadseregünk hadra kelt. Fiaink, testvéreink, drága véreink indulnak háboruba. Büszke lelkesedésünk kiséri őket, de aggódó szeretetünk elménkbe idézi, hogy milyen sulyos megpróbáltatások várnak reájuk, betegség fenyegeti, ellenség támadja, ezer veszedelem környékezi őket...

Fölhivom Nagykanizsa város társadalmát, hogy a harcos sebesültek és betegek sorsának enyhitéséhez, egészségük helyreállitásához járuljon hozzá, ki-ki, amivel teheti, pénzzel vagy természetben szolgáltatandó adománnyal stb.

*

Megjöttek az első hirek, melyek a hadsereg fényes sikeréről és az ország közönségének lelkesedéséről számoltak be:

Éjjel 1 órakor a monarchia csapatainak agyuzása kezdődött meg a fölrobbant Belgrádban egy lőportorony.

A Kalimegdán egészen elpusztult.

*

Versec város törvényhatósági közgyülésén Miletic Szlavka, a radikális szerbek vezére kijelentette, hogy ők magyar hazafiaknak érzik magukat, akik életüket és vérüket bármely percben készek föláldozni a hazáért.

Károlyi Mihály gróf és kisérete elindultak Amerikából.

*

Hollandia elrendelte az általános mozgositást.

*

Az osztrák-magyar bank a kamatlábat ötről hat százalékra emelte.

HIREK.

Halkabban...

(Gyóni Géza most megjelent verseiből.)

Halkabban járjon aki él,
S dudoljon csendes éneket.
Messzi sirdombok fejinél,
Ma ezer gyász-szobor mered.

Ezer menyasszony könnye hull
S aztán már mindég sir szegény,
Mély sirban álomtalanul
Alszik ezer szép vőlegény.

Lányok, virágot szedjetek,
Diszitsétek a sirokat,
Nem lesz már vőlegényetek,
Ki oly szeliden simogat.

Mind hű volt s pompás férfi mind,
Kikről legendát szó a tél,
Szemük a sirból ránk tekint:
Halkabban járjon, aki él.

Hideg zuhany a pékeknek.

Az a tengernyi sok visszaélés, melyet a leghájasabb hasu, zsiros máju pékmesterek elkövettek a háboru folyamán s a sok garázdálkodás és szédelgés az áraknál és sütésdijaknál, arra birta a helyi hatóságot, hogy a legszigorubb rendszabályokat léptesse életbe velük szemben.

U. i. a hatóság kötelezte a pékmestereket, hogy a barna kenyér kgmnját 52 fillérért árusitsák, melyhez a lisztet 43·5 fillérért kapják. A szegényebb pékmesterek erre azonnal vállalkoztak is, azonban a legmagasabb hangu s legduzzadtabb zsebűek, kik a háboru folyamán nagy vagyont szereztek ezt sérelmesnek tartották magukra nézve s nem fogadták el. Nekik tehát a hatóság nagyon helyesen nem fog lisztet adni.

Kedves Polgármester ur! A közönség érdekei már most égetően parancsolják, hogy a kenyérpoesékolásnak s a szipolyozásnak vége legyen. Azok a jóra való pékmesterek, kik vállalkoztak a sütésre kapjanak

elegendő lisztet, — a renitens pékmester urakat pedig hadiszolgáltatás cimen tessék hozzájuk sütésre beosztani, vagy a frontra küldeni.

Mert ha Hamburger és Opitz megtudnak belőle élni, tán azok az urak is megélhetnek, akik oly magas tónusban beszélgetnek a akik a közönséget a saját fejős tehenöknek tekintik.

Ha pedig mint legutóbb is megtörtént maximális áron felül adnának kenyeret, tessék velök szemben a legszigorubb megtorlást foganatositani.

Végre mégsem járja, hogy azok az emberek, kik már is eleget szitták a közönség vérét, kényök kedvök szerint utazhassanak továbbra is annak zsebére.

Vastagbőrü egyéneknek kell azoknak lenni, kik a kiáltó sok szenvedő hazafi amugy is nehéz megélhetését még inkább megnehezíteni akarják, hogy maguk még potrohosabbra hizhassanak. Semmivel sem különb ez a hazaárulásnál, melyet Németországban a legkegyetlenebbül torolnak meg. Itt is meg van a mód és eszköz, s ha az illetők nem ismernek szenvedést a legkiméletlenebb megtorlásban kell őket részesiteni, hadd térjenek észre és tudják meg, hogy itt milliók örülnek, ha megélhetnek s kenyérhez jutnak, nem pedig vagyonszerzésre gondolhatnak.

Igen, kedves hájas hasu, nagyságos pékmester urak!

Egy városi polgár.

Istentisztelet.

Az izraelita templomban a péntekesti is entisztelet f. hó 11-étől kezdve, további intézkedésig délután ½8 órakor fog kezdődni

Megverik a geológusokat

A magyar földtani intézet az idén is köruta küldi a geológusokat, hogy az ország területén több felvételt eszközöljenek. A geológusok nagyrésze azonban szomoruan tért vissza Budapestre. A nép ugyanis a térképekkel felszerelt tudósokat, akik folyton a határokon bolyonganak, kémeknek nézte és nemcsak nem támogatta őket munkájukban, hanem sokszor meg is verte őket Nehogy a jövőben hasonló esetek forduljanak elő, a földmivelésügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki a szegény geológusok érdekében. A miniszter hangsulyozza, hogy a hatóságok minden tekintetben támogassák a tudományos célok érdekében utazó geológusokat és világositsák föl a népet, hogy a tudósok nem kémek és hogy azokat nem szabad megverni, még ha térképpel a kezükben bolyonganak is a mezőkön

A rokkantak szerepe a közigazgatásban.

A belügyminiszter a törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, amelyben felhivja figyelmüket a rokkantak alkalmazására Közli, hogy a rokkantügyi főfatalban sok olyan irni-olvasni tudó értelmes rokkant katona van előjegyezve, akiket a községi és körjegyzői irodákban mint segédmunkaerőt lehetne alkalmazni. Ezektől egyéni használhatóságukon kivül semmiféle magasabb iskolai képzettség igazolását nem kell kivánni.

Két fillérések vasból.

A vasból készült 20 fillérések forgalomba bocsátásával némiképen enyhült a váltópénzben érezhető hiány. A vas 20 filléresek azonban természet szerűen nem elégithetik ki az ebben a tekintetben mutatkozó szükségletet, amely főleg a 2 filléreskre vonatkozik, amelynek fölötte érezhető hiánya a közforgalomban zavarokat okoz. A kereskedelmi és iparkamara értesitése szerint a kormány légközelebb ezen a bajon is segiteni fog, mert hir van arról, hogy a magyar és osztrák pénzügyminiszter 2 filléreseknek vasból való verettéséről tárgyalásokat folytatnak

Szövetkezetek nem szerezhetnek be lisztet.

A belügyminiszter a lakosság lisztellátása ügyében a következő körrendeletet bocsátotta ki: „Fölmerült konkrét esetből kifolyólag értesitem, hogy a földmivelésügyi és kereskedelmi miniszter urral történt megállapodásunk értelmében ipartestületek, vállalatok, intézetek, szövetkezetek és egyéb közintézetek részére külön vásárlási igazolvány a rendelet vonatkozó szakasza alapján ki nem adható. Ezek lisztellátásról csupán az illető törvényhatóságok utján történhetik intézkedés."

A kormány maximálja a szappant

Az általános drágaságban naponként fokozott iramban emelkedett a szappan ára. Ami békében 10—16 fillérből került, ma 1 koronánál olcsóbban meg nem kapható. Ez a folytonos és rohamos emelkedés arra kényszeritette a kormányt, hogy a szappan árának maximálásával is foglalkozzék. Ugy értesülünk, ez rövid idő alatt meg fog történni, s az e részben fennálló miszériák előreláthatólag, ha nem is érnek véget, de enyhülni fognak.

A kereskedelmi levelek cenzurája.

A kereskedelmi levelezés valószinűleg cenzura alá kerül, hogy a hadviseléssel összefüggő adatok vigyázatlanságból a külföldre ki ne kerüljenek kereskedelmi levelek révén. A kereskedelemügyi miniszter 38122—V/1916. szám alatt fölhivta az érdekeltek figyelmét arra a körülményre, hogy ismételten előfordult, hogy kereskedők és iparosok a külföldd el folytatott levelezéseikben és odaküldött nyomtatványaikban, legtöbbször vigyázatlanságból és gondatlanságból olyan adatokat is közölnek, amelyek az ellenség tudomására jutva, a hadviselés érdekeiré fölötte hátrányosan hatnak. Ilyen a hadviselés érdekeit veszélyeztető adatok fölsorolása az, amikor például katonai megrendelésekről, nyers anyagokban fönnálló szükségr. l és más katonai vonatkozásu adatokról tesz említést. A fönt emlitett adatok közlésétől tehát mindenki tartózkodj k, mivel az egyesek által elkövetett hibák természetszerűen az egész kereskedelmi levelezés szigorubb cenzurázását és ezzel nagy késedelmét vonják maguk után.

Altalános nősülési engedély katonaságnál.

Az „Őrszem" cimü katonai lap uj száma irja: A hadvezetőség mindazok számára, akik a háboru alatt tényleges szolgálati kötelezettségüknek megfelelnek, vagy pedig mint póttartalékosok első katonai kiképeztetésnket elnyerték, a törvényes szolgálati idő, illetve a nyolc heti első katonai kiképzés leteltével — általános házassági engedélyt adott ki. Az emlitett időpont után tehát a házasságot meg lehet kötni kért katonai engedély nélkül is.

Burgonya, gyufa a hatóságban.

Naponta kapható, burgonya 5 grammonkint 30 fillér, gyufa dobozónkint 4 fillér nagyban olcsóbban.

Leszállitják a kenyérsütés dijakat.

Mint értesültünk a helyi hatóság a kenyérsütésnek eddigi 40 filléres diját 20 fillérre fogja legközelebb leszállitani, ami nagyon helyes, üdvös és kivánatos s ha a pék urak ez ellen is debattiroznak, tessék a hatósági péküzemet felállitani s a renitens pék urakat beállitani sütni, hadiszolgáltatás cimén.

Fogynak a flakkerosok.

Napról-napra kevesebb lesz a flakkerosok száma, kik sorban adják el lovaikat, a kiérdemült gebéket, mivel tengerihez nem juthatnak az abrakoláshoz.

Pedig van elég. Csak valahol biztos helyen fülel az uzsorások kezei között.

„Asszony" cim a pártában maradt menyasszonyoknak.

Karlsruheból jelentik: A badeni nagyherceg megengedte, hogy mindazok a leányok, akik hadbavonult férfinak voltak jegyesei, bár a házasság a vőlegény halála vagy eltünése miatt nem jött létre, az „asszony" cimet használhassák. Ez azonban csakis abban az esetben szabad, ha a vőlegény halála vagy eltünése összefüggésben van a háboruval.

Ujitás az orvosi szigorlatokon.

Királyi engedély folytán az egyetem orvostudományi szakán az elmekór és gyógytan, a gyermekgyógyászat és a bőr és bujakórtan kötelező szigorlat tárgyává lett. Ennek folytán a harmadik szigorlat dija 162 koronában állapittatott meg.

Betiltják a főtt kukoricát.

Inyencek és csémegekedvelők, akik megelégedtek a máskor oly olcsó főtt kukoricával is — készüljenek el a legrosszabbra. Betiltják a főtt kukoricát is. A nyár kedvenc csemegéjének hadat üzentek azok, akik nemzetgazdasági érdekekből vigyáznak a tengerire. Értesülésünk szerint a jövő héten rendelet fog megjelenni, amely eltiltja a zöld kukorica forgalomba hozatalát, a kukoricának megőrzését és emberi táplálékra való felhasználását.

Az elemi iskolák kiadásai.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter leirt a törvényhatóságokhoz és közli, hogy a mult évi rendelkezéshez képest a jövőben sem lesz módjában államsegélyt adni a községi elemi iskolák dologi kiadásainál mutatkozó esetleges hiányokra. Felhivja ennélfogva az illetékeseket, hogy a dologi kiadások fedezéséről a jövőben saját hatáskörükben gondoskodjanak A községi elemi iskolák személyi kiadásainak vállalt fedezetét a kormány ezidén is folyósitja.

Hotel Goldenes Lamm Szálloda Bécsben.
az udvari Opera, a Ring s a Kärtnerstrasse közelében nagyon előnyös tekvésü s feltétlenül tiszta. Jó restauráció.

Adakozzunk a vak katonák részére.

BERLIN szinház-ban

mindig a legujabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendű és legujabb alkotásaiból van összeállitva Szebb és érdekesebb s tanulságosabb műsort a fővárosi mozgószinházakban sem lehet látni s a helyárak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN" szinház agilis igazgatója mindig a legujabb és leg válogatottabb moziműsort mutatja be. — Nem sajnál sem fáradtságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN" mozgószinház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét **Lőwinger Amália** zongoraművésznő szolgáltatja.

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga.** Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről szigoruan tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudasának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— **Uj Idők.** A világháboru legfőbb krónikása, irásban és képben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész harcterein történik, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben Érdekesség, művészi nivóval és elkápráztató izlés jellemzi Herczeg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeinen, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkrónikával" együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap", a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészitik ki. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhival.

MILKA

Suchard KITÜNŐ ALPESI TEJ-CSOKOLÁDÉ

ROVÁS
Vezércikk
Világháboru
a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel
Napihirek
Közgazdasági rovat
naponkénti szenzációi az
AZ UJSÁG
POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként **két közkedveltségü mellékletet** ád az AZ UJSÁG. Egyik: **„Az Asszonynak"**, a másik a: **„A Gyermekeknek.**

☞ **Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról bőven és megbizhatóan óhajt egy kitünően megszerkesztett napilap keretében értesülni, fizesse elő az AZ UJSÁG-ot.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra . . .	2 K. 80 f.

Megrendelési cim:
AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest. VII., Rákóczi ut 54. szám.

— **A Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháboru okozta papirhiány dacára továbbra is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még egyébb kedvezményben a részesiti előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság háborus albumát — gyönyörü kivitelü képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Idéltán ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f., A Pesti Hirlap és Az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f A negy lap együtt 18 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Albuma cimü pompás háborus képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest V., Vilmos császár-ut 78 sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesülésekat szerezhetnek be lapjuk, a magyar közönség és a külföld részére AZ EST éppen igy kiterjesztette tudósitó-szervezetét minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységekat is bevonta hálózatába A tökéletes szervezettség révén letörülhetetlenül rajta van AZ EST minden egyes példányán, amiatt legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, s állandóan fokozódó bizalma és szeretete, azért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik legtekintélyesebb organuma, amely a külföld előtt is ragyogóvá nőtt s amelyről az egész müvelt világ on tudják, hogy hirszolgálata a legmegbizhatóbb és elterjedége is Európa legelső lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.
Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

55-ik évfolyam NAGYKANIZSA, 1916. augusztus 17. Csütörtök 63. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1. Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor | Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer. Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 12 fillér.

Társadalmi szervezkedés.

A háborunak nem utolsó eredményei közé tartozik, hogy az emberekben a társadalmi szervezkedés fontosságának tudatát megrögzitette. Ami a békében csupán arra szolgált, hogy eszköze legyen bizonyos emberi törekvéseknek, a háboruban szinte öncéllá lett. A termelés szervezése, a fogyasztók ellátásának kollektiv intézése, a központositott és szervezett működések, melyek az egyéni és társadalmi élet egész területére kiterjeszkednek, egyedül adhatták meg a lehetőségét annak, hogy egy hadban álló nemzet itthon maradtjai megélhessenek munkájukat teljesithessék és ezáltal a harctéren levők nagyszerü eredményeit elősegithessék. Sőt magában a háboruban, a fegyveres erők ténylegos mérkőzésében is a szervezettség, az öntudatos, együttes cél felé törekvés az, ami a sikert a legnagyobb részében elősegiteni képes és azok a meglepetésszerü fegyvertények, melyeket a központi hatalmak hadseregei végrehajtottak, nem csupán a jobb katonai anyagnak, de elsősorban a tervszerü együttmüködésnek, a taktikai és stratégiai céloknak a rendelkezésére álló eszközökkel való kiváló arányba hozatalának, a szervezés és a megosztás fölényes müvészetének voltak köszönhetők.

Bármikép is végződjék a háboru, bizonyos, hogyha belőle semmi egyebet nem tanultunk, mint a szerveződés rendkivüli fontosságának fölismerését, akkor is sok eredménnyel zárhatjuk le a háboru mérlegét. Mert ez a tanulság, ha a köztudatba átmegy és gyakorlati megvalósulásra lel: az emberi erők oly nagyszerü lendületét képes földézni, mely a háboru legirtózatosabb sebeinek begyógyitását a legrövidebb idő alatt biztositani képes.

A termelés és a fogyasztás szervezése — e par excellence szocialista alapelvek —, mint a háboru bizonyitotta: az emberi energiáknak leggazdaságosabb fölhasználását biztositja és oly megtakaritásokat rejt magában, minők helyes beosztás mellet a legnagyobb kiadásokkal biró állam háztartását is aktivvá tehetik.

Hogy ez nem hipotézis, hanem maga a valóság: talán legélénkebben a német szövetkezeti élet kifejlődése bizonyithatja. A Schultze-Delitzsch tanok elterjedése és gyakorlati megvalósitása néhány évtized alatt képes volt Németországot Európa első nemzetei közé emelni és olyan eredményeket bitositani a számára, hogy szinte természetszerüen kellett Anglia irigységét és nagyhatalmi féltékenységét földéznie.

Igazolják a dán termelési szövetkezetek müködései, melyek segitségével Dánia néhány év alatt Európának aránylag leggazdagabb államává lett és a contrario: igazolhatja Oroszország, mely szervezettség híján sem gazdasági sem politikai téren nem képes a benne levő hatalmas energiákat kifejteni.

Magyarország őserőben, tehetségekben, anyagi és szellemi kincsekben egyaránt gazdagon megáldott ország.

Helyes szervezés mellett a nemzetek első között foglalhat helyet; enélkül soha nem lehetne egyébb, mint egy hid a keleti és nyugati kultura között, mely egy-

Az én otthonom.

— Arany János után. —

Itt ez a hely hol én most,
Tillalárom haj,
Pusztitom a papirost —
Tillalárom haj,
Egy kis piciny sárkunyhó,
Belecsapkod eső, hó,
Tillalárom haj . . .

Két szobám van, az egyik,
Tillalárom haj,
Háló szobám mert szebbik,
Tillalárom haj . . .
A butorom egy láda,
Abba hálok, mint ágyba,
Tillalárom haj . . .

A szögletben rakáson
Tillalárom haj,
Száz könyv hever egymáson,
Tillalárom haj.

Ki francia, ki angol,
Vigan él bennük a mol,
Tillalárom haj.

Ritkán nyulok feléjük,
Tillalárom haj,
Menkü üssön beléjük,
Tillalárom haj.
Nem érnek egy fabatkát,
Nem hoztak egy falatkát, —
Tillalárom haj.

Ágyam fölött arcképek,
Tillalárom haj,
Valamennyin rám néznek,
Tillalárom haj.
Mintha éppen mondanák,
Ez ám a nyomoruság! . . .
Tillalárom haj.

Van a földön szőnyeg is,
Tillalárom haj,
Lehetett tán piros is —
Tillalárom haj.

Rég kifakult a színe,
Pakolni szoktam bele,
Tillalárom haj.

Nézzük most a másikat,
Tillalárom haj,
Soha sötétebb lyukat
Tillalárom haj.
Ez a dolgozó szoba,
Habár nincs is ablaka,
Tillalárom haj.

Lámpa rámát használom,
Tillalárom haj,
Verseim itt firkálom
Tillalárom haj.
Meg is látszik mindnyáján,
A derü, a naphiány,
Tillalárom haj.

Asztal áll a középen,
Tillalárom haj,
Kölcsön kaptam nemrégen,
Tillalárom haj.

ideig teljesiti hivatását, de — ha kellően nem gondozzák — rozoga híd módjára össze is omolhat A jövendő nemzedéknek hivatása, hogy a szervezés és összetartás erejével Magyarországot a jövő magaslatai felé lenditse.

A front mögött.

— *Pihen a honvéd.* —

I.

Harctér, 1916. julius 24-én.

Pihen az ezred. Hat heti perzselő és lázas napok után, az ellenség erejét bénitó, pusztitó véres munkától kifáradt testét-lelkét néhány napig pihenteti a honvéd. A lelkiismeretes nehéz munka után oly jól esik ez a nyugalom, ami fölfrissiti erejét, acélositja izmait a további küzdelmekhez.

Festő ecsetjére, költő tollára, grammofon lemezére való az a kép, az a zenebona, amit a pihenő tábor nyujt. Minden arckifejezés, minden mozdulat, minden szó, hang és zaj, a szemet-fület gyönyörködtető kellemes harmoniába egybeforr.

Lássuk közelebbről ezt a képet. Amerre a szem tekint, mindenütt vidám arcu, szorgalmatoskodó, kisebb-nagyobb csoportokba verődő honvédeket lát. Mindegyiknek akad dolga a pihenő órák alatt is. De ez a dolog a munka boldogabb végéhez tartozik.

Mikor már „nagytakaritást" végzett testén, beoltatja magát a járványos betegségek ellen, majd megtisztogatja és simára keféli — a netalán uralomra kapott — kellemetlen állatkáktól gőzben mentesitett csukaszürkéjét és kihasal a napra sütkérezni. Itt-ott egyik-másik még beretválkozik, nyiratkozik, bármelyik mosónénak diccséretére váló ügyességgel fehérneműjét mossa, amott leghűségesebb cimboráját: fegyverét tisztogatja, majd levelezéseit végzi, kényelmesen, formásabb betűket vetve a tábori lapra; szóval, hasznosan, változatosan és üdítően pihen a honvéd a szalmafödeles házakból rendetlen összevisszaságban épült lengyel falucska árnyas udvarain vagy szellős csűrjeiben.

És mikor mindennel végez, szakaszába vonul, ahol lehajtja fejét szerelvényére, hogy egy-két óráig legalább álmában lehessen az otthoniakkal, szerető övéi körében. Az ágyuk bömbölhetnek miatta! Azok nem zavarják álmait. De bezzeg, amikor az ügyeletes stentori hangján kiáltja: „Sajkát fogj! Vacsora kiosztásához sorakozó!" — azonnal fölébred és lábrakap. Sajkáját villámgyorsan lecsatolja mindig rendben álló szerelvényéről és a sorba állva, fürge lépésekkel indul a konyhához, ahonnan az idei krumplival készült gulyás pároló szaga már jó előre csiklandozza orrát, de még jobban a gyomrát.

Néhány perc mulik és már ismét együtt van a társaság. Szótlanul költi el vacsoráját. Azt tartja: keveset beszélj, de többet egyél, amikor itt az ideje. De azért mindig akad olyan bőbeszédű, aki ilyenkor is lead egy-két sikerült élcet, ami csak jó hatást kelt és mint ők mondják, az emésztést elősegiti.

Ha hassal is rendbe jöttek, az evőcsésze megtisztogatása után ismét letelepednek és rágyujtanak a fölvételezett cigarettára az erősebb dohányos rendesen selmeci pipájára.

Nos, most elérkezett a diskurálás ideje! Csendesen kezdődik és mindinkább zajosabbá válik. De a nótázás sohasem maradhat el, az a vacsora utáni csemege.

Sok, nagyon sok beszélni valójuk van, hanem a beszéd fonala mindig a harcok körül csavarodik. Közösen letárgyalják élményeiket, tapasztalataikat; beszélgetnek a multakról, régi csatákról, az ujabbi harcokról és a — jövőről, egy szebb, békésebb, világról...

A harcokról! Ez a legkedvesebb és legkimerithetetlenebb téma. És igazuk van. Miről is beszélgetnének itt? Hiszen most semmi egyéb nem érdekli. Annyira beleélte magát mindegyik a háborus időkbe, mintha a harcolás volna egyedüli rendeltetése, életének célja, mintha a háboru volna keresetadó gazdája

... Ni, milyen édes-kedves zaj, aminez ugyancsak kontrázik az ágyuszó tompa bömbölése. Tizen is beszélnek egyszerre. Egyik a másikát „tullicitálja." De azért ott, a csűr sarkában tombol a szó a legerősebben. Egy jól megtormett, szálas, erős fiu tette le a garast, hát az övé a szó. Fokozódó hevességgel beszél és már oly erősen kiáltja a következőket és annyira gesztikulál, hogy mindenki figyelmét oda vonja:

... Hanem az anyja kinját a bestia lelkének, mikor oszt már az első drótig szemtelenkedett, jól megcélpontoztam a büdöst és ugy beleduráltam kócos fejébe, hogy a cár izikes kenyere nélkül a pokolban szagolja az idei savanyitott káposztát....

Általános derültséget kelt az ilyen és ehhez hasonló kifejezésekkel fűszerezett „mondás", amiben versenyre kelnek egymással. A jó ég tudja, hogy meddig folytatnák ezt a természetes humortól sziporkázó társalgást, ha az ügyeletes ismét meg nem zavarná őket, amikor a „paranceskiadáshoz" sorakoztatja a századot.

Városunk polgármesterétől.

Közhirré teszem, hogy a Nagykanizsa város területén született, itteni illetőségű vagy az osztrák-magyar Monarchia területén bárhol született és Nagykanizsán tartózkodó alábbirt évfolyambeli népfelkelő kötelezettek bemutató szemléje a következő sorrendben fog Nagykanizsán a Polgári Egylet nagytermében (Sugár-ut) megtartatni: az 1877., 1876., 1875, 1874., 1873., 1872., 1871, 1870. évben születettek 1916. augusztus 29-n d. e. 8 órakor; — 1869., 1868, 1867., 1866. valamint az eddigi népfölkelő szemlékről bárminemű okból elmaradtak 1916. augusztus 30-án d. e. 8 órakor.

Felhivom a népfölkelő kötelezetteket, hogy a fentirt időben és helyen tisztán öltözködve a legszigorubb büntetés terhe alatt jelenjenek meg és azok a népfölkelő kötelezettek, akik annak idején katonai szolgálatot teljesitettek, katonai okmányaikat a népfölkelő bemutó szemlére magukkal hozni és bemutatni tartoznak.

Nők a közigazgatásban.

— *Uj miniszteri rendelet.* —

Már régebben hire járt, hogy Teleszky János pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságok nál tömegesen szaporitja a fogalmazó állásokat olyképpen, hogy az adóhivatalaktól és a számvevőségektől berendeli a jogvégzettséggel biró tisztviselőket és őket képzettségüknek megfelelő fizetési osztályba sorozza.

Az igy megüresedő állásokba szintén gondos-

Két lábát elnyűzeltem,
Feketémet megfőztem,
Tillalárom haj.

Egy öcska bőrönd a szék
Tillalárom haj,
Csupa téli üresség,
Tillalárom haj.
Gallérok, meg kézelők,
Voltak benne székelők,
Tillalárom haj.

De mióta ezeket
Tillalárom haj,
Irván rajtuk verseket
Tillalárom haj.
Felhasználtam, kiürült,
A bőrönd alám került,
Tillalárom haj.

Fafon bot és paraplü,
Tillalárom haj,
Két kalap (ez valami!)
Tillalárom haj.

Körköpönyeg, hegedü,
(Két éve nincs nyirettyü),
Tillalárom haj.

Egy doboz a ruhatár,
Tillalárom haj,
Leltározni lenne kár,
Tillalárom haj.
Volt is benne valaha,
De az idő vasfoga,
Tillalárom haj.

Sluss! Leirtam otthonom,
Tillalárom haj,
Vele minden vagyonom.
Tillalárom haj.
Örököseim ha lesztek,
Ez mind tiétek, nesztek
Tillalárom haj.

Zombory Gyula

Adakozzunk a vak katonák részére.

kodni óhaja a miniszter munkaerőről, mert az adóhivatalok ma is alig győzik a háboru következtében megszaporodott munkát.

A miniszter a magyar nők részére meg akarja nyitni

a pénzügyi közigazgatási pályát s ha elég alkalmas munkaerőt kap az országban, tömegesen fogja a nőket számvevői munkára alkalmazni.

Ennek a miniszteri intencionak a gyakorlati megvalósitására szolgál a vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1916. évi julius 28-án kelt rendelete, mely rendkivüli liberalizmussal és a háborus viszonyok helyes fölismerésével a nők számára egy nehéz, de igen tisztességes pályára kapuját nyitja meg. A magyar nők eddig sem voltak elzárva attól, hogy számviteltani vizsgát tegyenek, azonban eddig csupán a jeles bizonyitványnyal rendelkezőknek volt meg az a joguk, hogy számviteltani kurzusra beiratkozzanak.

A kultuszminiszternek előbb emlitett rendelete ezt a korlátot ledönti, amennyiben

az egyetemekhez és az akadémiákhoz intézett leiratában kimondja, hogy a nők az államszámviteltani tanfolyamra fölvehetők akkor is, ha a fölvétel alapjául szolgáló iskolai bizonyitványukban háromnál több elégséges osztályzatuk is van.

A rendelet természetesen nem érinti az előképzettség mértékét: mint eddig, ezután is a négy középiskolai osztály sikeres elvégzésére van szükség. A fölvétel fölött esetről-esetre a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez cimzett és az egyetemek rektoránál vagy a jogakadémia igazgatójánál benyujtott kérvény alapján dönt.

HIREK.

Városi közgyülés.

A f. hó 16-án a kánikulai hőség miatt nem nagy számban gyültek össze a városatyák, dacára, hogy érdekes néhány tárgya is volt a programmnak.

Napirend előtt Eperjessy Gábor inditványozta; kerestessék meg sürgősen vármegyénk főispánja s a hadügyi és kultuszkormány, miszerint intézkedés tétessék aziránt, hogy az iskolahelyiségek mielőbb kiüritessenek s rendeltetésöknek átadassanak, melyhez a jelenlevők egyhangulag hozzájárultak.

Tóth József a hatósági főuzlet és a piaci rend ellen emel kemény kifogásokat, melynek szigorubb ellenőrzését inditványozza.

Inditványa hozzászólás után elfogadtatik s egy piaci ellenőrző bizottság megalakitása javasoltatik.

A városi költségvetés tárgyalása napirendről levétetett s a pénzügyi bizottságnak véleményadás és illetékes javaslattétel végett kiadatik.

A főszámvevői állás betöltése körül élénk vita fejlődött ki, mely ellenzés dacára is 3 szótöbbséggel mégis keresztül csuszott.

A Csigaházy erdőmester halálával megürült erdőmesteri állás betöltése iránt jelölt hiányában tanácsi javaslat nem tétetett, az ideiglenes ellenőrizésre s felügyeletre Halász József kir. erdőgondnok keretik fel.

A városi tisztviselők beszerzési előleg iránti kérelme elfogadtatott.

A békástói erdőből kitermelt fa értékesitéséről szóló jelentés, ugyszintén a kórházi ápolási dijakról s a kórházi alkalmazottak háborus segélyéről szóló javaslatot egyhangulag elfogadtattak, mely után a közgyülés mihamar véget ért.

Br.

Miniszteri rendelet az uj tanévről.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett Zalavármegye közigazgatási bizottságához az uj iskolaév megnyitására vonatkozólag. A rendelet szerint a mult évi miniszteri utasitás az iskolábajárás kötelezettségének korlátozására és a szorgalmi idő megállapitására nézve az 1916—17-iki tanitási évre is érvényben marad. A miniszteri leirat szerint az elemi népiskolák I—III. osztályait már szeptember elején meg kell nyitni és a tankötelesek junius végéig tartoznak iskolába járni. A tulnyomóan mezőgazdasági-népességü községben a III-ik osztályt csak október elején kell megnyitni és április 30-án be lehet ismét zárni. Az V-ik és VI. osztály növendékei, valamint az ismétlőiskolások csupán november 15-től április 15-ig kötelesek iskolába járni.

Elhalasztott befizetés.

A nagykanizsai takarékpénztár által alapitott Önsegélyző Szövetkezetnél a f. hó 15-ére (kedd re) eső befizetések az ünnep miatt f. hó 18-án azaz pénteken d. e. tartatnak meg.

Augusztus 15-étől drágább lesz a távirda.

A magyar kereskedelmi miniszteriumnal történt megállapodás folytán a Magyarországgal való táviratí forgalom dijszabását ez év augusztus 15-től kezdve fölemelik. A magyarországi táviratí forgalomban ez időponttól kezdve a következő dijak lesznek érvényben: Közönséges táviratok szavanként 8 fillér, a legkisebb dij táviratonként 1 korona. Sajtótáviratok 4 fillér szavanként, a legkisebb dij táviratonként 1 korona, általános táviratok: az első 500 megtáviratozandó szóért 15 korona, minden további megkezdett 100 szóért 3 korona.

Irka helyett — palatábla.

A kultuszminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben meghagyta, hogy az elemi iskolákban a papirhiányra és a drágaságra való tekintettel a tanulók irka helyett palatáblát használjanak. A füzetek használatánál az egyes iskolai vagy házi feladatok nem uj oldalon, hanem folytatólagosan irandók. A kijavitott dolgozatoknak ujból való leiratása (tisztázása) feltétlenül elhagyandó.

Megölte a viszontlátás öröme.

Sándor Sámuel a hajdunánási gazdaember fia sebesülten Nagyváradra került a kórházba. A szülei régen nem hallottak róla, annál nagyobb volt az örömük, mikor megtudták, hogy fiuk Nagyváradra került s nincs sulyosabb baja. Az öreg Sándor Sámuel ellátogatott hát sebesült fiához. Vasárnap délután jutott be hozzá. Az öreg és a fia kölcsönös örömmel öleltek át egymást. Sándor Sámuel csak ennyit mondott: „Fájdalom, az unokám meghalt, de nagy az örömöm, hogy téged fiam viszontláttalak." Azután ott a karjai között meghalt. A hirtelen öröm ölte meg az öreg gazdálkodót.

Az ötös honvédek frontjáról.

A fiuk fekszenek a rajvonalban. Előttük völgy, abban sással bevont tavacska. A tavacskában a sás közt valami mozogni kezd. Fazekas András észreveszi a mozgó valamit, felkönyököl a lövészárok szélére, egy ideig nézi, aztán odaszól a mellette könyökölő Remes Istvánnak:

— Nézz csak oda a sás közé, komám, ott valami mozog.

— Hun? — emeli fel a fejét Remes.

— Ott a! mutat a tavacska felé Fazekas.

— Ehen, látom.

— Mi lehet a'! — tünődik Fazekas.

— Róka — feleli unottan Remes és nagyot ásit.

— Nem lőhet a' — gáncsoskodik Fazekas.

— Mér nem lőhet:

— Mert a rókának négy lába van, — ennek még két lába van.

— Hm — huzza fel a vállát Remes. — Nekod is két lábad van, oszt mégis szamár vagy.

Üdvözlet Oroszországból a zalamegyei tanitóknak.

Kőrös Imre szentpéteri tanitó, aki a millenáris évben Csáktornyán szerezte tanitói oklevelét, mint honvédtizedes az oroszok hadifogságába esett. Onnan irta az alábbi sorokat volt iskolatársainak: Kedves Barátom! Ti, akikkel együtt tanitói oklevelet szereztem a millenium felejthetetlen évében tanitói oklevelemet a csáktornyai tanitóképző intézetben, Nektek küldöm Turkesztán kék ege alul, szomoru hadifogságból kollegiális, baráti és testvéri üdvözletemet és ölelésemet. Megállapodásunk szerint most kellett volna összejönnünk husz éves találkozóra. Sajnos nem lehetünk együtt mindannyian, de reméljük, hogy a jó Isten megengedi, hogy egy szebb jövőben találkozhatunk. Isten áldása legyen a mi derék igazgatónkon és tanárainkon, az Ur oltalmazzon titeket, véljte családjaitokat. Ezt kivánja sirig szerető barátotok, Kőrös Imre komáromszentpéteri tanitó, népfelkelő honvédtizedes, przemysli hadifogoly, Kokand (Turkesztán, Ázsia) 1916. május 13."

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

BERLIN szinházban

mindig a legujabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendű és legujabb alkotásaiból van összeállitva. Szebb és érdekesebb s tanulságosabb műsort a fővárosi mozgószinházakban sem lehet látni s a helyárak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN" szinház agilis igazgatója mindig a legujabb és legválogatottabb moziműsort mutatja be — Nem sajnál sem fáradtságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN" mozgószinház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét **Lőwinger Amália** zongoraművésznő szolgáltatja.

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga.** Irta: *Lukács József*, fogimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről szigoruan tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— **Uj Idők.** A világháboru legfőbb krónikása, irásban és képben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész hareterein történik, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekesség, művészi nivóval és elökelő izlés jellemzi Hercog Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona. „Világkrónikával" együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap", a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek ugészitik ki. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhival.

MILKA

Suchard

KITÜNÖ ALPESI TEJ-CSOKOLÁDÉ

ROVÁS

Vezércikk

Világháboru

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Napihirek

Közgazdasági rovat

naponkénti szenzációi az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkedveltségü mellékletet ád az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonynak", a másik a: „A Gyermekeknek.

☞ **Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról bőven és megbizhatóan óhajt egy kitünően megszerkesztett napilap keretében értesülni, fizesse elő az AZ UJSÁG-ot.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra . . .	2 K. 80 f.

Megrendelési cim:

AZ UJSÁG KIADOHIVATALA Budapest. VII., Rákóczi ut 54. szám.

— A **Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk mijánközli a magyar olvasóközönséggel hogy a világháboru okozta papirhiány daczára tovább a is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még egyébb kedvezményben s részesiti előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság háborus albumát — gyönyörü kivitelü képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Feltétlen ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedetebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f. A Pesti Hirlap és Az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f. A negy lap együtt 18 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Album cimü pompás háborus képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest V., Vilmos császár ut 78 sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiválo munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesüléseket szerezhetnek be lapunk, a magyar közönség és a külföld részére AZ EST éppen igy kiterjesztette tudósitószervezetét minden magyar vidékre, sőt meg a kisebb helységekre is nevonta hálózatába. A tökéletes szervezettség erejét kétségtelenül rajta van AZ EST minden egyes példányán, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, a állandóan fokozódó bizalma és szeretete, ezért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik leghatalmasabb organuma, amely a külföld előtt is fogalommá nőtt s amelyről az egész müvelt világ on tudják, hogy hirszolgálata a legmegbizhatóbb és elterjedősége is Európa legelső lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben

Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.

Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

55-ik évfolyam. NAGYKANIZSA, 1916. augusztus 22. Kedd 64. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor
Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 12 fillér.

Háboru a kultura terén.

Egy pétervárádi tudósítás szerint Ignatiev orosz kultuszminiszter rendeletére az orosz egyetemek tanácsai és egyéb felső tanintézetek egy tervezeten dolgoznak, melynek célja az, hogy az antantországok tudósai, tudományos és tanintézetei szorosabb kötelékbe lépjenek egymással. Az orosz egyetemek tanácsának végrehajtó bizottsága azt ajánlja a miniszternek, hogy szervezzen az antantországokban a követségek mellé tudományos attasékat, akik figyelemmel kisérnék a tudomány fejlődését és mintegy kapcsolatot teremtenének az orosz és az antanttudomány és müvészetek között.

Az orosz kultuszminiszter a javaslatokat nagy örömmel fogadta és kijelentette, hogy tudományos konferencia megtartását fogja javasolni Párisban, ahol megállapitanák az együttmüködés föltételeit is.

... Tehát harc a kultura terén. Nem volt elég az embergyilkosságok tömege, de az orosz kultuszminiszter jóvoltából folyni kell a harcnak a béke után is, Francia- és Angolországok gazdasági harcot, Oroszország kulturális harcot akar folytatni ellenünk és még jó szerencse, hogy egyik sem oly veszélyes számunkra, mely miatt komoly aggodalomra lehetne okunk.

Az antant gazdasági támadásaiból már volt részünk. A kiéheztetés politikájának csődje azonban megmutatta, hogyha a háboru alatt nem birt az antant a központi hatalmak gazdasági erején rést ütni, ugy békében, amikor Amerika, Ázsia és Ausztrália nyers termékei fokozottabb mértékben állnak majd rendelkezésünkre, még kevésbé fog ez sikerülni. A kulturális harctól pedig még kevésbé van okunk félni. Németország ma kulturális szempontból elseje az európai államoknak. Géptechnikája csaknem amerikai stilusra nőtte ki magát, orvosai az egész világon elismerten legjobbak, ipari produktumainak joságát ma már a civilizátlan világban is ismerni kezdik, egyáltalán mindenhol, ahol csak a német gyártmány megjelenik, rá kell ismerni a fölényes német technikai kulturának ismertető jeleire. Ami Auszria-Magyarországot illeti — bár még nem áll a német fejlettség fokán — különösen az utóbbi években oly rohamos léptekkel lendült föl a produktivitás magaslatára, mely helyes vezetés mellett méltó társává avathat bennünket a németeknek.

És minthogy a tudomány elsősorban a megélhetésnek, a gazdasági javak megszerezhetésének és a test ápolásának és fejlesztésének eszköze, ezen a téren elért eredményeink bizvást mondhathatják velünk, hogy a kulturális harc elsősorban ellenségeinket fogja érzékenyen sujtani, mert elmulasztják oly dolgok és intézmények átvételét, amelyek hasznosságát magunkon próbáltuk ki.

A müvészeteket szintén nem igen féltjük az antant izolációs törekvéseitől. Az angol Shakespeare, Byron, Wilde és Shaw, a francia Molière, Victor Hugo, Zola és az orosz Tolsztoj, Dosztojevszki és más nagyságok mellett a német szellem olyan gigászokat tudott produkálni, mint Goethe, Sudermann, Hegel, Kant, Ostwald, Häckel

Kelemen és Salamon.

Lakott Somogy Belegen
Borszürcsölő Kelemen, —
S mert nem gyötré szerelem,
Áttört minden elemen —
S hogy künn lakott telepen,
Gondja járt egy kelepen

Volt egy bátyja Salamon,
Ez meg lakott Alagon,
(Tellat hordott kalapon),
Sokat hevert pamlagon,
De azért már hajnalon,
Künn bolygott a parlagon,
Vágya volt egy Amazon,
Tultett tehát amazon.

Kelemen és Salamon
Összejöttek egy napon,
(Ugy gondolom Alagon)
Karját tárta Kelemen,
„Itt a helyed szivemen."
S két jó testvér kebelen,

„Öcsém! szólott Salamon
Bús élet ez Alagon,
Van egy nagy gond agyamon,
Alig állok talpamon.
Szinte dér lesz hajamon,
Tünődve azt vakarom,
Kéne egy szép Amazon."

Könnyü a te helyeden —
Felelt neki Kelemen;
Nekem nyugodt kebelem,
Engem nem bánt szerelem,
Más gondterhét cipelem,
Szőlőmben a telepen,
Nincs ijesztő kelepem"

Segits rajtam Kelemen,
Te megfordulsz sok helyen,
Nézd, hogy legyen Amazon,
S én majd teszek bajodon
Idővel átengedem"
„Jó!" — felelte Kelemen
S a két testvér kebelen.

Zombory Gyula

Egy kiló cukor.

— Jelenet a mai időkből. —

Vevő: Kezit csókolom, bácsi.

Kereskedő: Szervusz, mi szépet hoztál?

— Elküldött a feleségem, hogy vásároljak egy kiló cukrot, mert baracklekvárt akar főzni.

— Nagyon helyes. Nálad van az ujraoltási bizonyitványod?

— Bocsánat, bácsi, otthon felejtettem.

— Nagy baj. Ez kizárási ok, hogy ugy mondjam, semmiségi panasz.

— Boltos bácsi, oly szegények vagyunk, hogy minden semmiség miatt panaszkodni muszáj. Most az egyszer legyen elnéző, többször nem fordul elő.

— Olyan bizalmat keltő pofikád van és én megbocsátok. Nagyon kell a cukor?

— Otthon azt mondták, hogy ne kerüljek anélkül vissza.

— Rendben van. Segéd ur, az ötödik stelázsin van egy méter mázsa smirglipapir, szállitsa le.

— Kérem, nekém cukor kell.

és mások, viszont a magyarságnak sem kell szégyenkeznie egy Jókai, Arany, Madách és Petőfi mellett.

A nemzet, minél inkább magára van hagyatva, annál hatalmasabb erővel képes oly egyéneket produkálni, akik föntartását és kulturális szintjének emelését elősegithetik.

És aki ismeri azt a ritka őserőt, amely a német és magyar fajnak sajátja, semmi oka sincs attól tartani, hogy ez a faji erő valamikor is cserben talál hagyni bennünket.

Legenda a Föld fiairól.

... A szanitéc közös sirba temette őket. Feküdtek csöndben a gyep alatt és fölöttük fehér felhők száltak. Hazafelé...

... Éjfélkor aztán felébredtek, És szivére tapasztva kezét, melyből még harmatozott a vér, szólt a huszár:

— Miért öltél meg? Otthon feleségem van és gyermekem. Ki ád most enni szegényeknek? Ki építi föl a házukat, ki szegi meg a kenyerüket, ki száritja le a könnyeiket? Miért öltél meg? Miért?...

És felelt a kozák:

— Miért öltél meg? Nem bántottalak soha, téged se, mást se. Földem volt és tehenem és szerettem az életet. Az anyám vak, csak én ápoltam, én szerettem. Mégis megöltél. Miért?

Haraggal, gyülölködve néztek egymásra.

... Valaki halkan végig jött a mezőn. Az arca szomoru volt és szelid mint egy gyermeké. Megált a sir fölött és megérintette a két katona szemét. A szava ugy zengett mintha orgona szólna:

— Ismerjétek meg egymást!

... És a két katona egymásra ismert. Testvérek voltak: a szent édesanyának, a Földnek fiai. Kezük megbékélten összefonódott. Már nem gyülölték egymást, vérük lassan összefolyt, szivük halkan összedobbant. Megsimogatták egymás arcát, megcsókolták egymás száját... aztán lehunyták szemüket és álmodtak tovább, a feleségről, a gyermekről, az anyáról... Kulcsolt kezekkel, megbékélt szivvel feküdtek a gyep alatt és fölöttük fehér felhők szálltak. Hazafelé... *k.*

Szigeti Samu

a nagykanizsai Bankegyesület volt titkára, városi képviselő, társadalmunknak egy jól ismert agilis alakja szintén elköltözött az élők sorából 66. évében.

Bajának enyhitése végett Budapestre utazott, ahol azonban értékes életének csendes befejezéséhez jutott.

Földi maradványait hazahozva, a helybeli izr. sirkertben helyezték örök nyugalomra a helyi intelligencia nagy részvéte mellett.

Vele egy közbecsülésben álló nemes lélek szállott sirba, kinek elvesztét barátai s ismerői mélyen fájlalják.

HIREK.

Fohász.

Irta: HILD LÁSZLÓ, őrmester.

Messze a kék hegyeken tul
Az én rózsám érlem busul,
Szüntelenül várja, várja
Hogy visszaszáll az Ő párja.

Imádkozik éjjel, nappal,
Elszállt párját csalja csókkal.
György két szeme könnyel tele,
Gondolata csak Ő vele.

Ne sirj, ne sirj édes párom,
Nem egy év már, sem nem három.
Őszi falevél hullása
Lesz szivünk találkozása.

Vagy ha tán az ősz is elmul,
Dalos madár is elnémul.
Majd ha földet hó takarja
Teljesül a nép óhaja.

Legyen akkor Neked hála
Ki békét hoz e világra.
Csendüljön meg akkor a dal
Hála Neked alleluja!

Dk. harctér.

Két születésnap.

Pénteken töltötte be életének 86 évét a király. Egy nappal korábban pedig a trónörökös ünnepelte meg 29 születésnapját. Az idén amennyiben lehetséges volt, még melegebb még szeretetteljesebb volt a monarchia minden népének érzésbeli megnyilatkozása, hogy az isteni gondviselés megengedte, hogy szeretett öreg királyunk 86. születésnapját teljes egészségben, testi és lelki épségben ünnepelhette.

Halálozás.

Egy csendes kultur munkában kifáradt lélek hunyta *Szabó István* áll. isk. igazg. tanitó személyében örök álomra szemét.

Visszavonult szerény volt egész életében, de szive az a kollégáié maradt mindvégig, kiknek osztatlan szeretetét birta.

Az utóbi években részint az életgondoktól megtörve, részint fizikuma megrongálódása miatt sokat betegeskedett, mignem a kérlelhetetlen halál elragadta körünkből. Temetése e hó 20 án d. u. 5 órakor ment végbe, melyen a tanitótestület tagjai közül többen résztvettek.

— Várj sorodra, mit értesz a háborus kereskedelemhez? Üzleti elvünk, hogy cukrot egymagában nem adunk, hanem valami csekélységet muszáj még vásárolnod.

— De nekem semmi szükségem a smirglipapirra.

— Fogd be a szájacskádat! Hát nekem talán van? Segéd ur, gurítsa szekérre azt a maradék hordó kocsikenőcsöt.

— Ha szabad érdeklődnöm, jó az baracklekvárral?

— Elhasználhatod azt tetszés szerint. Megkenod vele az ötödik kerekedet és más hasonlót.

— És drága?

— Csekélység, igazán szót sem érdemel. De üzleti elvünk szerint cukrot egymagában nem adunk. Hát a tavalyi heringet szereted-e?

— Bácsi kérem, annak télen van a szezonja.

— A te kevés eszed szerint. Ez egy piszkos hagyomány, amit becsületes polgárember nem követ. Mi vagy te? Egy Károlyi gróf, aki külön pártot alapit? Az egész heringmaradék csekélység, százhusz kiló. El sem gondolod, hány hering fér egy kilóba.

— Akkor kérném már a cukrot.

— Azonnal, még csak egy kis formaságon kell keresztülesnünk. Ha nem csalódom, nős vagy.

— Igen

— Szép a feleséged?

— Gusztus dolga. Nekem például nem tetszik.

— Rendben van. El fogsz tőle válni.

— Az egy kicsit nehezen megy. Hátha ő nem egyezik bele.

— Ekkora szemtelenséget! Cukrot is, férjet is! — egy kicsit sok a boldogságból. Elküldjük neki a kiló cukrot. Legyen vele boldog. Vedd ugy, mintha az utolsó kivánságát teljesitetted volna

Ez egy szép keresztényi cselekedet, megkapod érte jutalmadat.

— Az ötlet nem is olyan rossz.

— Na látod!

— Elképzelhetetlenül jó dolog lehet ujra legénynek lenni.

— Legénynek? Arról szó sincs. Elveszed az én feleségemet.

— Jaj!

— Csak ne jajgass. Az a rongyos kis hatvan esztendő, ami a vállait nyomja, se ide, se oda.

— De bácsi, gondolja meg, egy kiló cukorért!

— Mit képzelsz, te közönséges közönséges, mindent csak te élvezzél és nekem üzleti hasznom se legyen? Miért van akkor háboru?

Sirjánál Nagy Lajos helybeli tanitó — az elhunyt hitsorsosa mondott megható gyászbeszédet, mely után reá borult a hant, hogy egy szürke munkás becsületes tanitót eltakarjon örökre.

Legyen könnyű neki a hant, nyugodjék békében.

Jutalom egy polgármesternek

Kiskos István szombathelyi polgármester egyike azoknak a gondos és előrelátó polgármestereknek, aik mindent elkövettek, hogy a lakosság élelmezését biztositák. A polgármester leleményes és sikeres eljárását némikép méltányolta is Szombathely városa, mert, amint Szombathelyről irják lapunknak, a városi közgyülés egyhangulag és nagy óváció közepette 4000 korona jutalmat szavazott meg Kiskos polgármesternek azért a rendkivüli fáradozásért, melyet a város lakossága élelmezése érdekében oly eredményesen fejtett ki, hogy amellett, hogy a legszükségesebb élelmicikkeket a piaci árnál olcsóbban lehetett kapni, még 100.000 koronán fölüli tiszta hasznot szerzett eddig a városnak és egyuttal megbizta azzal, hogy tegyen előterjesztést munkatársainak kellő jutalmazására.

Egy vend katona sirja.

Dr. Tóth István szabadkai törvényszéki biró a multkorában Oroszlengyelországban járt, hogy egyik hozzátartozója sirját felkutassa s a drága hamvakat hazaszállittassa. Kutatása közben a Krasznosztovi kerületben levő Zakrzov falu erdejében rákadt Rajcsán József 20-as honvéd sirjára is. — Rajcsán József, amint a személyi lapja mutatta, 1884-ben született Nagypalinán (alsólendvai járás); 1915-ben lett katona s a 20. h. gy. X—1. csapatához tartozott. Rajcsán hozzátartozói valószinüleg Nagypalinán laknak s mitse tudnak az ifju hős nyugvóhelyéről. Ha a hozzátartozók közelebbi felvilágositást akarnak szerezni, forduljanak Hruska Ferenc csendőrőrmesterhez Zakrzov községben (Krasznosztov kerület), vagy dr. Tóth István törvényszéki biróhoz Szabadkán.

Jegyző-gyülés Nagykanizsán.

A vármegyei jegyzők egyesülete augusztus 25-én délelőtt 10 órakor Nagykanizsán tartja évi rendes közgyülését, amelyen Zalamegye jegyzői kara teljes számban vesz részt. Előző napon délután 4 órakor az egyesület választmánya ülésezik.

Beiratások a pécsi püspöki jogakadémián

A pécsi püspöki jogakadémiában, a Dunántul és a Délmagyarország ezen egyetlen jogi főiskolájában az 1916—17. tanév első felére szóló beiratások 1916. évi szeptember hó 1-től szeptember hó 15-ig bezárólag, naponkint délelőtt 10 órától 12 óráig, az intézet igazgatói helyiségében (Pécs, Király-utca 42 szám alatt) eszközöltetnek. A késedelem igazolása esetén szeptember hó 16-tól október hó 14-ig bezárólag utólagos felvételnek van helye. A rendes illetőleg pót- vagy ismétlő vizsgálatok f. é szeptember 9—14-ike között fognak megtartatni. A „Veni Sancte"-val egybekötött tanév megnyitása f. évi szeptember 15-én lesz. Az előadások 1916. évi szeptember hó 16-án kezdődnek.

Rendes hallgatóknak azok vétetnek fel, akik vagy teljes főgimnáziumi érettségi vizsgálat, vagy főreáliskolai teljes érettségi és ezen felül főgimnáziumi latin nyelvi és irodalmi pótlóérettségi vizsgálatok sikeres letételéről bizonyitványokat tudnak felmutatni. Ily bizonyitványok hiányában csak rendkivüli hallgatóként való felvételnek van helye.

Tandíjul annyiszor két korona fizetendő, a hány heti órára a hallgató beiratkozik. Szegénysorsu, de szorgalmas és jó előmenetelü hallgatókat a tanári kar teljes vagy féltandijmentességben részesit. Ezenkivül fizet a joghallgató az első félévben 6 korona könyvtári dijat és minden félévben 10 koronát az országos tanári nyugdij javára.

Szeretetadományokat kér a Hadsegélyző Hivatal átvételi különitménye Budapest, IV. Váci-u. 38.

A nyári időszámitás nem marad meg

Hire járt, hogy a német kormány kezdeményezésére a télen is megtartják az uj időszámitást, mely a nyár folyamán kitünően bevált. Értesülésünk szerint tényleg voltak ez ügyben tanácskozások, ezekben azonban az illetékes tényezők a télre nézve a régi időszámitás mellett nyilatkoztak. Igy tehát október 1-én a régi időszámitás lép életbe. Az órákat szeptember 30-án éjféli 1 órakor fogják visszaigazitani.

A közkatonák nősülése.

Egyes katonai parancsnokságok a legénységi állományban levő katonák nősülési engedélyét csak ama föltétel mellett adták ki, ha a mennyasszony kötelezi magát, hogy az államnak szemben mindennemü törvényes ellátási igényről lemond, még arra az esetre is, ha leendő férje a háboruban elesik. A honvédelmi miniszter most rendeletet adott ki, melyben az ily rendelkezést törvénytélennek mondja ki és utasitja a katonai hatóságokat, hogy a legénység nősülési engedélyét a jövőben minden akadály és föltétel nélkül adják meg.

Magyar tisztviselőket keresnek Szerbiába.

Szerbia katonailag megszállott területeire magyar tisztviselőket keresnek. A jelentkező közigazgatási, pénzügyi és birósági tisztviselők kiképzése céljából november 1-én 4—6 hétig tartó tanfolyam nyilik Belgrádban Thallóczy Lajos v. b. t. t. orsz. polgári biztos vezetése alatt, melynek három ága lesz: általános közigazgatási, pénzügyi és igazságügyi. Legfeljebb VIII. fizetési osztályban levő, kitünő minősitésü, a szerb-horvát és német nyelvet biró állami közigazgatási és törvényhatósági tisztviselők pályázhatnak, ha megfelelő szabadságot kapnak. A kérvényeket okiratokkal felszerelve, szeptember 1-ig kell benyujtani a fölöttes hatóság utján a hadseregfőparancsnoksághoz.

Min gyujtsuk meg a gyujtót ..?

Hir szerint a gyujtógyárak a gyujtót ezentul nem skatulyákban, hanem épugy, mint a fogyájókat, doboz nélkül, kötegekben fogják forgalomba hozni. Egy kétfilléres kötegben 25—30 szál gyujtó lesz. A gyujtógyárak ezt az utasitást a többi között azzal okolják meg, hogy a gyujtóskatulyák rengeteg sok faanyagot emésztettek fel. Most csak az a kérdés, hogy min fogjuk ezentul meggyujtani a gyujtót? Mert a skatulya nemcsak arra volt jó, hogy megórta a gyujtót a nedvességtől, de főként azért, mert az oldalán oly anyagot tartalmazott, amely szükséges volt ahhoz, hogy a gyujtót meg lehessen gyujtani.

A házasság.

Móric az apjával sétálni ment. Sétálás közben meglát két szamarat.

— Mondd csak tatám, hogy van az, hogy az egyik szamár nagyobb, mint a másik?

— Tudod, fiam, az egyik a papaszamár, a másik a mamaszamár.

— Hát a szamarak is házasodnak? — kérdi a fiu.

Mire az apa:

— Csakis a szamarak házasodnak.

Megölte a gyermekét.

Bódis Anna zalaegerszegi leány bünös szerelmének gyümölcsét, egy héthónapas kis gyermeket, a köténye széléből lehasitott madzaggal megfojtotta és a disznóól alá elásta. Tettét azonban felfedezték s a bünös anyát letartóztatták.

Agyonütötte a cséplőgép.

Perhács József 54 éves bocskaihegyi lakós egy cséplőgépet akart lovaival Muraréthát községbe vontatni. Az uton a cséplőgép egy kavicshalmazon felborult és Perhácsot, aki a gép mellett haladt, maga alá temette. Perhácsot holtan huzták ki a gép alól.

A burgonya maximális ára.

A hivatalos lap legujabb száma közli a kormány rendeletét, melyben kimondja, hogy a már megállapitott maximális árak nem vonatkoznak az 1916. évi termésből származó azon burgonyára, mely 1916. szeptember 1-ig kerül forgalomba.

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet! Adakozzunk a vak katonák részére.

BERLIN szinházban

mindig a legujabb, legszebb és legérdekesebb müsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendü és legujabb alkotásaiból van összeállitva. Szebb és érdekesebb s tanulságosabb müsort a fővárosi mozgószinházakban sem lehet látni s a helyárak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN" szinház agilis igazgatója mindig a legujabb és legválogatottabb mozimüsort mutatja be — Nem sajnál sem fáradtságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN" mozgószinház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét Löwinger Amália zongoraművésznő szolgáltatja.

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga.** Irta: *Lukács József*, fögimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről szigoruan tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— **Uj Idők.** A világháboru leghübb krónikása, irásban és képben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész harcterein történik, azt mind eléak tárja festői szépségü képekben. Érdekesség, művészi nivóval és előkelő izlés jellemzi Hercog Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkrónika"-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap", a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészitik ki. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhival.

MILKA

Suchard KITÜNÖ ALPESI TEJCSOKOLÁDÉ

ROVÁS
Vezércikk
Világháboru
a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel
Napihirek
Közgazdasági rovat
naponkénti szenzációi az
AZ UJSÁG
POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkedveltségü mellékletet ád az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonynak", a másik a: „A Gyermekeknek.

☞ Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról bőven és megbizhatóan óhajt egy kitünően megszerkesztett napilap keretében értesülni, fizesse elő az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra . . .	2 K. 80 f.

Megrendelési cim:
AZ UJSÁG KIADOHIVATALA Budapest. VII., Rákóczi ut 54. szám.

— A **Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháboru okozta papirhiány dacára továbbra is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még egyéb kedvezményben s részesiti előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság háborus albumát — gyönyörü kivitelü képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Mélyen ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f., A Pesti Hirlap és Az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f. A négy lap együtt 18 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Albuma cimü pompás háborus képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest, V., Vilmos császár ut 78 sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok közötti AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesüléseket szerezhetnek be lapjuk, a magyar közönség és a külföld részére AZ EST éppen igy kiterjesztette tudósító-szervezetét mindeu magyar vidékre, sőt még a kisabb helységeket is bevonta hálózatába. A tökéletes szervezettség eroje letörülhetetlenül rajta van AZ EST minden egyes példányán, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, s állandóan fokozódó bizalma és szeretete, ezért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik leghatalmasabb organuma, amely a külföld előtt is fogalommá nőtt s amelyről az egész müvelt világ on tudják, hogy hirszolgálata a legmegbizhatóbb es elterjedsége is Európa legelső lapja közé emeli.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.
Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

55-ik évfolyam NAGYKANIZSA, 1916. augusztus 25. Péntek 65. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Deáktér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor
Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 12 fillér.

A vér.

A legremesebb nedv, amit a Föld termel, a rubincsöppekben alágyöngyözö emberi véráldozat. Minden eszme, amely az emberiség vagy egyes népek fejlődési fokozatait jelzi, ezzel a szent jeggyel ellátva jutott hatóerőhöz, lett legyőzhetetlen energia forrásá.

A vérnélküli forradalmak eredményeit nagyon rövid szöveggel megirhatja a historicus. A munka . . . a béke áldásai . . . Ezek nem ingyenajándékok, hanem következmények, amiknek áldott alapoka: az értök hozott véráldozat.

Egy nagy, embereket megváltó eszme szolgálatában kiomlott vér sohasem volt hasztalan áldozat. Elég példával szolgál rá saját történetünk is.

Az emberiség multjában lezajlott legvéresebb tusák is csak jelentéktelen horzsolások az emberiség testén a mai világ háboru vérzuhatagához képest. S ha azok is hoztak létre eredményeket, ha azokban is volt elég lenditő erő ahhoz, hogy az emberiség fejlődését olyan energiával tápláliák, amiknek csodás munkájából az emberekre uj élet hajnala derült, uj fejezete kezdődött az embernek: akkor a mai tenger véráldozat is meg fogja szülni a maga uj világát.

A malaknál izgalmasabb időket,ily nagyméretü, komor fenségü eseményeket soha nemzedék nem élt át. Vérfolyamokban vajudva uj világ született. A vértől harmatos mezők, szirtek, világtérségek, az emberiség történetének uj fejezetét kezdő, örök tanulságot lehelő lapjai.

Aki a küzdelem végét megéri, évszázadokat élt, mert látta alaprakását az emberiség legujabb korának. S mert a mán épül a jövő, roppant felelősség terhe nehezül vállainkra. Századok áldása vagy átkafon gló iát, vagy gyászt a mai nemzedék emléke köré.

A magyart s benne Téged magyar tanitótársam, nem féltem Clio vesszőjétől. Ugy éltük át a világrenditő küzdelem évét, hogy arra csak mély meghatottsággal tekinthet minden korok fia, mint nemzet, mely „jöjjön bár ránk még száz annyi zivatar" élni akar, és élni fog!

A küzdelem derékrésze azonban még hátra van: biztositani a bő magyar véráldozat termelte csodás diadalokat. Ne huzzon határt a kötelességteljesitésnek, áldozatkészségnek az a nép, amely a döntő győzelem pálmáját a kezébe akarja ragadni.

És itt nagy és sok a Te teendőd is, magyar tanitó! Az első és legfontosabb hogy apostola légy a munkának. Valódi és vélt sérelmeid ne legyenek gátjai a legteljesebb odaadásnak. Most nemzetünk jövőjéről van szó . . . Minden akarásunkat, érzésünket és tettünket ez a gondolat uralja.

Akinek lelkét rabul ejtik ezekben a sorsdöntő időkben a maga kicsinyes bajai: az nem magyar, nem a mi vérünk. Dőre ember az, aki a galambducot menti, mikor a háza ég! Igenis, ha többet kell türni, többet dolgozni, ha az éjből is happalt kell teremteni, megtesszük mindezt, mindent, mindent: hazánkért!

A háboruban megvakult katonák sorsa.

Irta: DR GRÓSZ EMIL egyet. tanár.

A magyar társadalom a háboruban megvakult katonák iránt eddig páratlanul álló érdeklődést s áldozatkészséget tanusitott. E sorok célja, hogy a társadalmat tájékoztassa, mi történt eddig a vak katonák érdekében.

1914. szeptember hó 5-én a 4-ik tiroli császárvadász ezred kapitányát hozták a vezetésem alatt álló I-ső számu szemklinikára. A golyó egyik halántékán hatolt be, a másikon távozott s mindkét szemét elroncsolta. A második 42 éves közlegény volt, kinek szemeit ugyancsak golyó roncsolta el. A harmadik 25 éves fémöntő közlegény, ki sebesülten hadnagyát kimentette s e közben ujabb golyólövés látásától megfosztatta. S igy ment tovább.

A háboru bennai, csonkitottjai mellett tehát megjelentek a háboru vakjai is. Számuk hétről-hétre szaporodott. Hogy az állam és társadalom céltudatos együttműködésének utját egyenessem, a hadsegélyző bizottság ügyvezető-alelnökéhez, Simonitsits Elemérhez azon kéréssel fordultam, hogy e bizottság vegye kezébe a háboruban megvakult katonákról való gondoskodást. A nagyközönséghez pedig azon kéréssel fordultam hogy adományait a hadsegélyző bizottsághoz juttassa, ami által azon cél állott előttem, hogy minden vak katona részesülhessen se élyben. A kezeimhez érkező jelentékeny összegeket (ezreket és ezreket) is a bizottságnak küldtem. A vak katonák alapja növekedett, de a vak katonák száma is emelkedett. A vezetésem alatt álló I-ső számu egyetemi szemklinikán már annyian voltak, hogy elhelyezésükről gondoskodni kellett, nehogy a gyógyitható betegek és sérültek kiszoruljanak.

Elérkezett az idő, hogy az egész akció organizáltassék. Csak természetes, hogy ezen célból a miniszterelnökhöz fordultam, ki az ország kormányát okos fejjel, meleg szivvel és vaskézzel vezeti, Tisza István gróf nagy elfoglaltsága mellett is talált időt, hogy a vak katonák ügyében 1915. február hó 12-én személyes elnöklésével értekezletet tartson. A megbeszélés alkalmából a miniszterelnök kifejtette, hogy egyelőre ideiglenes intézkedésekről lehet szó, a mig a vak katonákról való gondoskodást állami feladatnak véglegesekre csak a háboru befejeztével kerülhet a sor. A vak katonákról való gondoskodás céljából országos bizottság megalakulását határozta el. Az volt a terv, hogy a vak katonák ipari kiképzése a kórházi ápolásuk befejeztével a Vakokat Gyámolitó-Egyesület feladatát képezze.

Az első feladat az volt, hogy a háboruban megvakult katonák száma megállapitást nyerjen. Ezen célból minden kórházhoz kérdőiveket küldtek, melyben a vak katonák személyi adatait kérték be. A rokkant-bejelentő lapokon is felvételt nyert a kétoldali vakság. A beérkezett válaszokból kiderült, hogy a háboru első évében 80—100-ra becsülhető a mindkét szemükön gyógyithatatlanul megvakult magyar honos katonák száma. Ugyanennyi lehetett Ausztriában is, — mig a német birodalomban már akkor 400—500-ra becsülték a számukat. A második év végére e szám megkétszereződött, ugy hogy a monarchia mindkét államában 200—200, a német birodalomban 1000 vak katona van nyilvántartásban.

A bizottság második feladata volt a társadalom érdeklődésének ébrentartása, mert bár a miniszterelnök ur kijelentéséből tudjuk, hogy a kormány a vak katonákról való gondoskodást állami feladatnak

Ezzel a gondolattal felvértezve kezdd el az uj iskolaévet, erre készülj föl, hogy a még ránk váró megpróbáltatások eddig szervett gazdag érdemeidet még jobban megnöveljék.

Légy megértője, gondos tanácsadója a népnek, példa előtte a munkában, áldozatkészségben. Igyekezzél hogy a népet magadhoz hasonlóvá formált. Értesd meg vele, mily nagy célokért folyik a tengernyi vér, juttasd ahhoz a belátáshoz, hogy munkájában, cselekvésében azt is mérlegelje, miként végezhetné azt a közre legnagyobb haszonnal? Tartsd távol lelkétől a kishitűség ördögét, mert amely nép elhagyja önmagát, azt az Isten is elhagyja.

Ha minden falu, minden tűzhely megteszi a magáét, ugy győzelmeink gyümölcsét, biztos, boldog jövőnket a tengernyi ellenséggel szemben is diadalmasan meg fogjuk oltalmazni s a népirtó háboru halálkaszájától földbetiport egyetlen magyar teste sem fog ellenségtől uralt hantok alatt pihenni.

Asztalos Gyula.

A magány szent perceiben.

(Gondolatszilánkok.)

Szomoru jelenség, az emberiségnek a kultura irányától igen-igen nagy távolságnyira levését bizonyitja, hogy a kapitalizmus, diplomácia és militarizmus boszorkányfőisztjét: a háborut igen sok „müvelt" ember is természeti törvénynek, természeti katasztrófának, isteni csapásnak (a hivő emberek nyelvén szólva) tartja.

A háboru az emberi társadalom egyik legkegyetlenebb intézménye — éppen olyan, mint például a halálbüntetés —, amelynek esélyei a tudomány térhóditásával csökkenni fognak. „Ha majd a szellem napvilága ragyog minden haz ablakán", akkor fogják a kardokat is kaszákká kovácsolni, a dárdákat sarlókká.

*

A hivő ember gyalázza, káromolja az Istenséget, midőn a legnagyobb roszszat (a háborut) ugyancsak Isten emanációiának nyilvánitja. Csak a szeretet Istene méltó imádásunkra. De az még nem övezi hódolattal az emberi nem.

*

Az örök béke utópia — mondják a pesszimisták és bizonyára a hadseregszállitók is. Elfelejtik, hogy a ma reálitásai valaha szintén az utópiák körébe tartoztak. A ma álmai a holnap valóságai. A ma valóságai a tegnap ábrándjai.

*

Az élet szentségének eszméje még nem csillog a gondolatok tárházában. Az élet öröm, gyönyör, boldogság; az élet napjainak hosszusága áldás — egyszerű, de meg nem értett, agyontiport igazságok.

dr. E. M.

HIREK.

Rab magyar imája.

Csukódjatok be rácsos ablakok:
Isten szemei csak ti nyiljatok.
Isten szemei, fényes csillagok,
Rabságos éjben, bus térdeplésben
Lássátok szegény e:deklő rabot.

Magyar tanyákon zug a fergeteg:
Magyar határon dul a vad sereg
Isten szemei ébren legyetek,
S kit vert sok átok, ti virrasszátok,
Ti virrasszatok árva népemet.

Kárpát sziklái égig álljanak:
Tokaj vesszői vassá váljanak;
Tépjélek össze erdei vadak.
Ki gyülölt kézzel rombolna széjjel
Ezer esztendős szent oltárokat.

Kunság mezőin ami meglerem.
Ölő fegyerben ólommá legyen;
Magyarád mustja méreggé legyen,
Tisza táján kunyhó se álljon,
Kunyhó se álljon soha védtelen.

---

tekinti. a társadalom közreműködése nem nélkülözhető. A háboru első évében több mint egy millióra, a második évben több mint két millió koronára emelkedett a vak katonák alapja. Ausztriában hasonló összeg gyült össze, a német birodalomban 5 millió márkát meghaladó tőke.

A harmadik feladat volt arról gondoskodni, hogy a megvakult katona munkaképessé és keresetképessé váljon. A szakemberek egyhangu nézete szerint csakis a munka adhatja vissza a látástól megfosztott egyénnek lelki egyensulyát, csak a munka adhatja vissza életkedvét. Ennek lehetőségéről már a kórházban kell a megvakult katonát meggyőzni. E feladat megoldására több nemeslelkü hölggyel együtt gróf Dessewffy Emilné született gróf Bátthyány Ella vállalkozott, ki hónapokon át a vezetésem alatt álló I-ső számu egyetemi szemklinikán nagy szeretettel foglalkozott a vak katonákkal.

Eredetileg az volt a terv, hogy a katonák, amint már kórházi kezelést nem igényelnek, a Vakokat Gyámolitó Egyesületben nyerjenek elhelyezést, ahol gyakorlati kiképzésük befejezést nyert volna. Ez azonban nem történt meg, hanem továbbra is az iparművészeti iskola vöröskeresztes kórházában maradtak. Nyári tartózkodásul ugyancsak Klebelsberg gróf a földmivelésügyi minisztériumtól szerezte meg, 1915. november 1-én pedig a vak katonákról való gondoskodást a magyar királyi rokkantügyi hivatal vette át s őket a Vakok Országos Nevelő- és Tanintézetének egyik épületében helyezte el. Az intézet ügyeinek irányitására és ellenőrzésére igazgatótanácsot szerveztek. Kezdetben az volt a terv, hogy a vak katonákról való gondoskodás ne kapcsoltassék bele az általános rokkantügyi akcióba, utóbb azonban ez mégis megtörtént. Mindkét felfogásnak megvannak az előnyei és hátrányai. Ma még nem itélhető meg, melyik a helyesebb, csak az kivánatos, hogy a vak katonákról való individuális gondoskodás ne szenvedjen. Ez az általános akció keretében is elérhető.

A rokkantügyi hivatal vak katonák intézetének igazgatója (Czakó Elemér muzeumi igazgatóőr) katonai parancsnoka (Bielik Aladár dr. főhadnagy. vallás- és közoktatásügyi miniszteri tikár), intézeti orvosa (Imre József dr. egyetemi magántanár), oktatásvezetője (Kirschenheuter Ferenc), tanitói, iparosoktatói vannak Ezenkivül gróf Dessewffy Emilné a miniszterelnök speciális megbizatása alapján az intézet vezetője, aki egy a berlini rokkantügyi kiállitás számára megjelent füzetben az intézet munkásságáról, sőt terveiről is tájékoztat. Csak helyeselhető azon kijelentése, hogy a „vak katonák egyéni jogait és szabadságát figyelembe kell venni."

Az oktatás vezetője, Kirschenheuter Ferenc, igen érdekes statisztikai adatokat közölt. Ezekből kitünik, hogy a vak katonák 75%-a mezőgazdasággal foglalkozott s 95%-a falusi ember. Az intézet kötelékében jelenleg 162-en vannak s körülbelül 50-en még kórházakban, vagy otthon. Legnagyobb részük még nincs a katonaságtól elbocsátva s igy ellátásukról napi 3 koronával a katonai kincstár gondoskodik. Igy az egybegyült tőke kamatának egy része a család támogatására szolgál, mig másik része a tőkét növeli. Az ipari munka értékesitése lehetővé teszi, hogy már az intézetben munkájuk gyümölcsét élvezzék. 42 kosárfonó, 66 kefekötő, kettő telefonkezelést tanult meg, 1 szőnyegcsinálást, heten pedig gyárban dolgoznak. A tisztek közül egyik ügyvéd, már is folytatja hivatását, ugyanezen szándéka van az orvosnak is, egyik pap akar lenni, egy másik vaktanitó.

Most már azonban növekszik azok száma, akik több mint egy éve részesülnek oktatásban. A háboru már két éve tart s igy a végleges sorsukról való gondoskodás tovább nem halasztható.

A probléma megoldásának megkönnyitésére még 1915. tavaszán pályadijat tüztem ki a vak katonák

Csukódjatok be rácsos ablakok,
Erdők szálfái mind őrt álljatok.
Isten szemei, fényes csillagok,
Rabságos éjben bus térdeplésben
Igy imádkoznak a magyar rabok.

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet! Adakozzunk a vak katonák részére.

Hadbavonultak gyermekeiért.

Sándor János belügyminiszter ur utasította az állami gyermekmenhelyek igazgatóságait, hogy olyan esetekben, amikor hadisegitség dacára a gyermeket pusztulás fenyegeti, az állami gyermekmenhelyek vezegyék fel a hadbavonultak gyermekeit kötelékükbe, azután adják ki nevelésre a saját édesanyjukhoz és a nevelőszülőknek járó tartásdijat, ami a gyermek kora szerint 3—21 korona közt váltakozik, minden hónapban utalják ki az édesanyának, aki ezenkivül háboritatlanul megkapja a hadisegélyt is.

Törvénykezés Szerbiában.

A valjevói kerületben egy rablóbanda garázdálkodott, egy földmüvest agyon is ütöttek. A kerületi parancsnokság birósága a főbünöst kötéláltali halálra itélte s az itéletet végre is hajtotta. A többit 10—10 évi fegyházra itélte. Veskovics Marinko tocsini parasztnak 118 éles töltényt elrejtett. A g. mitanováci kerületi biróság halálra itélte, az itéletet végre is hajtották rajta. Ivanorics Péter Osladici hasonló sorsban részesült, mert az élestöltények és a birtokában levő kéaigránát beszolgáltatását elmulasztotta. Radojevics Milutin és Ciries Milinog maleslói lakósok 1915. október ben 11 darab orosz fegyvert elástak s nem jelentették be a hatóságnak. A kragujevác ker. parancsnokság birósága mindkettőjüket halálra itélte, de kegyelemből e büntetést 20, illetve 15 évi fegyházra változtatta. Drincsevics Lepotava bukováci lakos 2 revolvert titkolt el, 6 évi sulyos börtönre itélték, hasonló büntetésben részesültek Mljajlovics Miludni és Szrecsko bibarici lakosok is egy fegyver elrejtése miatt.

A felmentettek dolgoszanak.

Halason is javában folynak a csépési munkálatok, amelyekhez a városi tanács szükségesnek látta a közerő kirendelését, ami abban állt, hogy minden munkaképes férfit, nőt és gyermeket a munkálatok teljesitésére megfelelő munkadij mellett kirendeltek és munkába állitottak. A hordási munkálatok végzésére elsősorban a felmentetteket rendelték ki. Aki ellenkezik, arra nézve a városi hatóság előterjesztést tesz, hogy a felmentését vonják vissza.

Megkezdik a fémek ellenőrzését.

Annak dacára, hogy a kormányrendelet teszi kötelezővé a fémek beszolgáltatását, illetékes helyen nyert értesülés alapján megállapithatjuk, hogy a közönség nem törődik az erre vonatkozó felhivásokkal és inkább kiteszi magát az utólagos ellenőrzés és az ezzel kapcsolatos kihágási veszélyeknek. Az ellenőrző bizottság már a legközelebbi napokban megkezdi működését és a hatóságok teljes szigorral fognak eljárni azok ellen, kik a fémek beszolgáltatását elmulasztották.

Brassó vármegye a józanságért.

Brassó vármegyében vasárnaponkint nem lesz többé részeg ember, mert a vármegye alispánjának rendeletére vasárnap minden korcsmát bezárnak. Az alkalom megszünik az ivásra, a pihenésre szánt idő elmulik anélkül, hogy a dőzsölést kedvelő emberek elverjék keresetüket. Brassó vármegye alispánja azt is meghagyta, hogy a korcsmárosok hétköznapokon is csak reggeli hét órától este hét óráig tarthatják nyitva üzleteiket.

Behivják a garázda embert.

Szabadkán érdekes indokolással vonta vissza a honvédelmi miniszter ur egy gazda felmentését. A miniszter ur ugyanis értesitette a város katonaügyi osztályát, hogy visszavonja Hevér Géza szabadkai gazda felmentését, mert a rendelet indokolása szerint a gazda garázda, duhaj életmódot folytat. Hevérnek azonnal be kellett vonulnia. A felmentettektől tehát fokozott munkát és bizonyos tartózkodó, józan életmódot követel a miniszter ur, ami ilyen nehéz időben természetes is.

Két év után adott életjelt magáról.

Lakatos Istvánról, a 11-ik honvédgyalogezred katonájáról, azt hirezték, hogy az oroszok elleni harcban régen elesett. Felesége megsiratta, meggyászolta, a dobóruszkai plébános bevezette elhalt hivei sorába. A napokban két év után levél érkezett Lakatos Istvántól Szibériából, hogy nincs semmi baja és egészséges.

Női molnárok.

A háboru a női munka rendkivüli elterjedését eredményezte. Olyan iparágakban dolgoznak immár nők, amelyekről ezelőtt három évvel senki sem hitte volna. Egy malomipari szaklapban olvassuk, hogy a győri Back-malomban immár 28 szakképzett női molnár dolgozik. A női molnárok — mint a lap irja — a tisztitó-, szitáló- és osztályozómunkáknál, lisztmérésnél, a csomagológépek kiszolgálásánál vannak alkalmazásban és ami a fontos: kitünően beváltak. A lap közli a nőmolnárok csoportképét is: fehér férfiruhában vannak, rövid nadrágban és férfiblusban.

A harcos férj bosszuja.

Kiss Károly nagyváradi lakos 10 hosszu éven keresztül élt nagy boldogságban feleségével Horváth Juliánnával, míg a nagy háboru közbe nem jött s 1914. év augusztusában katona nem lett Kiss Károlyból. Azóta folytonosan a harctéren volt, de egyre érkeztek hozzá mindenféle levelek, hogy igy és ugy: a felesége hűtlen lett hozzá és összeállott egy emberrel. Kiss most hazajött a harctérről, 14 napi szabadságra. Biharon lakó szülelhez ment, ahol szintén beszélték neki, hogy felesége összeállott egy Nagy Károly nevü kocsissal. Kiss bosszu gondolatjával a kebelében ment be Nagyváradra és elhatározta, hogy meglesi feleségét és csábitóját. Nem sokáig kellett várakoznia, mert csakhamar jött feleségé, még pedig Nagy Károllyal a kocsi bakján.

Kiss szeme előtt elhomályosodott a világ, nekirohant feleségének és szebkését ötször a hátába szurta, ugy hogy az asszony eszméletlenül rogyott össze. Az udvarló, Nagy Károly rákiáltott Kissre:

— Miért bántod ezt az asszonyt?

Kiss még jobban neki szilajodott:

— Hisz az én hűtlen feleségem? De megállj, te rád is rádkerül a sor.

Azzal bicskáját belemeritette a kocsis lapockájába.

A dühöngő katonát a rendőrségre kisérték, ahonnan kihallgatása után átadták a katonai készültségnek. Feleségét és Nagy Károlyt pedig beszállitották a biharmegyei közkórházba. Egyikőjük sérülése sem életveszélyes, bár az asszonyé sulyosabb, de mindketten rövidesen kiheverik a szurás által okozott sebeket.

jövő sorsát tárgyaló legjobb dolgozat jutalmazására. A kitüzött határidőig 42 pályázat érkezett be s ezek legnagyobb része a Franklin-Társulat előzékenységéből külön füzet alakjában meg is jelent. Az igazgatóbizottság a pályadijat a két legjobb munka között megosztotta. A külföldi tapasztalatok is elég támpontot szolgáltatnak a további lépések megtételére.

Egyéni meggyőződésem, hogy a családosokat mielőbb otthonukban kell letelepiteni, szán ukra házat s földet biztositani. Jól megválasztott patrónus kötelessége, hogy ők s csa ádját támogassa s gyámolitsa. A nőtlenek egy része is előbb-utóbb megnősül. Jól mondta nemrég a berlini egyetem szemészanára, hogy a vaknak jövő boldogulásához az anyagi támogatáson, a kiképzésen kivül — szerető feleség a legnagyobb jótétemény szükséges.

S ha a vak katonák ujból elhelyezkedtek a társadalomban, nem szabad megfeledkeznünk, hogy Magyarországon 200 vak katonán kivül még 18 000 vak van (a német birodalomban 1000 vak katona mellett 34,000 más vak), kiknek sorsáról való gondoskodás is kötelességünk. A katonák, kik látásukat hazájukért e királyukért áldozták, a társadalom érdek lődésének felkeltése által vak társaik helyzetén is segiteni fognak.

Szerete tadományokat kér a Hadsegélyző Hivatal átvételi különitménye Budapest, IV. Váci-u. 38.

Mi van a piacon?

A mai hetipiacon örömmel tapasztalhattuk, hogy a hatóság emberei nagy apparátussal fogtak hozzá a rend csipálásához, s az uzsora megakadályához. Reá is fér ez a mi árva piacunkra, hol a kofa uzsora már a végletekig fokozódott a közönség bőrére. Annál nagyobb lesz azonban örömünk, ha ez ellenőrizés erélyessége a jövőben sem fog lohadni.

Hotel Goldenes Lamm Szálloda Bécsben

az udvari Opera, a Ring s a Kärtnerstrasse közelében nagyon előnyős fekvésű s feltétlenül ajánlatos. Jó restauráció.

BERLIN szinházban

mindig a legujabb, legszebb és legérdekesebb műsorra tálál a közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendű és legujabb alkotásaiból van összeállitva Szebb és érdekesebb s tanulságosabb műsort a fővárosi mozgószinházakban sem lehet látni s a helyárak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN" szinház agilis igazgatója mindig a legujabb és leg válogatottabb moziműsort mutatja be — Nem sajnál sem fáradtságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN" mozgószinház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét **Löwinger Amália** zongoramüvésznő szolgáltatja.

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga.** Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről sokoldalu tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— **Uj Idők.** A világháboru legtöbb krónikása, irásban és képben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész harcterein történik, azt mind olvasói tárja festői szépségü képekben. Érdekesség, művészi nivóval és előkelő izlés jellemzi Herceg Forgách hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és rajzaiban is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkrónika"-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap", a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti heti lapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészitik ki. A kitünő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal

MILKA

Suchard KITÜNŐ ALPESI TEJCSOKOLÁDÉ

ROVÁS
Vezércikk
Világháboru
a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel
Napihirek
Közgazdasági rovat
naponkénti szenzációi az
AZ UJSÁG
POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként **két közkedveltségü mellékletet** ád az AZ UJSÁG. Egyik: **„Az Asszonynak"**, a másik a: **„A Gyermekeknek.**

Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról bőven és megbizhatóan óhajt egy kitünően megszerkesztett napilap keretében értesülni, ezzen elő az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	**32 korona.**
Félévre	**16 „**
Negyedévre	**8 „**
Egy hónapra	**2 K. 80 f.**

Megrendelési cim:
AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest. VII. Rákóczi ut 54. szám.

— **A Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháboru okozta papirhiány dacára tovább a is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még egyébb kedvezményben a részesiti előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság hábo rus albumát — gyönyörü kivitelü képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Méltán ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f., A Pesti Hirlap és Az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f A négy lap együtt 18 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Album-ával pompás háborus képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K. 60 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest, V., Vilmos császár ut 78. sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok között AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesüléseket szerezhetnek be lapjuk, a magyar közönség és a külföld részére. AZ EST éppen igy kiterjesztette tudósitó-szervezetét minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységeket is havonta hálózatába. A tökéletes szervezettség ereje letörülhetetlenül rajta van AZ EST minden egyes példányán, aminek legbiztosabb mértéke az olvasó közönségnek AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, s állandóan fokozódó bizalma és szeretete, azért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik leghatalmasabb organuma, amely a külföld előtt is fölgalommá nőtt s amelyről az egész müvelt világ tudják, hogy hírszolgálata a legmegbizhatóbb és elterjedsége is Európa legelső lapja közé tartozik.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára
Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.

35-ik évfolyam NAGYKANIZSA, 1916. augusztus 31. Csütörtök 66. szám

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák tér 1. Telefon: 189. — Hirdetések díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő: Erős Sándor — Főszerkesztő: Kemény László

Megjelenik hetenkint kétszer. Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér — a Egyes szám ára 12 fillér.

A nemzeti kultura jegyében.

A vérrel verejtékező világ borzalmas küzdelme örökérvényű igazságokat, tanulságokat érlel még a föld kulturnemzetei számára.

Megdől a hamis bálványok uralma, s mint arany a salaktól, élesen elkülönülnek, elhatárolódnak a népek nagy küzdelmében igaz erőknek bizonyult igazi értékek.

Ezekre az igaz értékekre rámutatni, ahhoz nem kell semmi különleges éleslátás, semmi államtudományi bölcsség. Ott tündökölnek káprázatos fénnyel a csatamezők temetői fölött, glóriás ragyogással az elesett hősök csonthalmain, koszorút fonva a csonka, béna katona homloka közé.

Ők eredményezik a harcok diadalait, az ő ellenállhatatlan erejük küzdi ki a békét, amelynek állandóságát biztosítani, a békés munkának irányt szabni, az ellenfelekből egymás megértő munkatársaivá avatni ők hivatottak.

Ezen értékeket ható erejük rendjében felsorolni nem feladatunk, de nem is szükséges, kiirhatatlanul ott élnek a köztudatban.

Van azonban a kitorrott tanulságok között olyan, amely különösen a magyar tanitóságot nagyon közelről érinti. A föld képét átformáló, az embermilliók törekvését uj irányokba kényszerítő világrendítő harcok a nacionalizmus, a nemzeti eszmények kultuszának győzelmét készítik elő az érzést, törekvést, minden nivellálni óhajtó kozmopolitizmussal szemben.

A világpolgárság zászlóvivői, az emberi szolidaritás vezérhirdetői ajakán gyujtó tüzzel szólalnak meg a nacionalizmusnak, a nemzeti eszményeknek igéi. Mi ez, ha nem hamvszórás, ha nem bünbánat? Kinos önbeismerése a tévesztett utaknak, mardosó önvád, hogy hamis oltárok előtt áldoztak. A hamis fényben tündöklő cafrangok, az oltárra emelt bálvány hazug ragyogása, a tisztitó vérzivatar első lehelletére megsemisülnek, s az eltünt fény helyén vigyorgással merednek felénk az undok haszonlesés, a rabló kizsákmányolás. Papjai rémülten forditanak hátat neki s esküsznek, hogy sohasem ismerték. Minden francia csak francia, minden német csak német akar lenni és semmi egyéb.

A pálfordulás tanulsága: Az emberi szolidaritás, kultuközösség köre csak addig terjedhet, míg a nacionalizmus, a nemzeti eszmények mesgyéjét nem érinti, amig azokat gyöngiteni, meghamisitani nem törekszik.

Vajjon a magyar katona magasztosulhatott volna-e a harcok félistenévé, ha testének nyers energiájához nem viszi magával társnak fajszeretetét, faji öntudatát, magyarságát?

A Kárpátok ormait, a Doberdo szikláit a magyar nemzeti öntudat, a magyar lélekben olthatatlanul lobogó hazaszeretet tette ellenségtől megvivhatatlanná. S az itthon maradottak felülmulhatatlan áldozatkészségét nem a hazaszeretet ereje teszi-e kifogyhatatlanná?

A minden megpróbáltatások jajjszó nélküli türését nem a hazaszeretet csoda.

A KERESZT.

Gyóntatni hitták az öreg papot,
Egy kis telepre téli éjszakán.
Nagy szélvihar dühöngött, havazott,
A hóval az ördög kelt táncra tán.
A lelkipásztor gyorsan öltözött;
Az sem kérdezte, hogy a halottat
A gyárban a munkával mint esett.
A jó öreg pap rég megszokta már,
Hogy emberi könnyen pusztit bánya, gyár;
Az áldozatok száma egyre több,
Akiket idegen sir hantja föd.
A hírhozó legényt előre küldte,
Hogy megnyugodjék a gyár sebesültje;
Azután szétve ostyát vett magához,
Hisz a szegény ha meggyón, meg is áldoz.
Megtapva az utolsó kenetet,
Ugy érzi, vár rá égi szeretet.
Elment a jóhir gyorslábu követe,
A gyóntató hát reszkető kezekkel
Nyakába ócska nyakkendőt csavart,
És fel se véve a dúló vihart,
Kétkézre fogta a feszületet
S a gyártelep felé eltipegett.
A szél keresztüljárta a bégombolt
Kopott kabáton át vén csontjait:
De ő a zord idővel mit se gondolt:
A szeretet szenvedni megtanít.
Elméje azt forgatta csak szüntelen:
A haldoklóhoz jókor ér-e el?
Vigasz van a megcsókolt feszületben,
Mikor csordultig az örömkehely,
A siető pap szinte érzi, látja,
Hogy sir a munkás aggódó családja
Kit ugy levert a hirtelen csapás,
Mint hogy ha fába villám éket ás.

És ahogy igy ment a fagyos havon,
Lelkében, arcán égi nyugalom,
Egyszerre csak meg kellett állnia:
Eléje toppant egy haramia.
Egy szót se szólt, csak szeme villogott,
Kezében éles, nagy baltát fogott
És azt a papra bőszen rácsmelte.
A pap megállt, tán megrendült a lelke:
Sejtő, hogy akivel most szemben áll,
A legvadabb, erőszakos halál.
Sötét erdőben szemtől-szembe kettős,
Az egyszerű pap s az elszánt szivány.
Ki ellen védekezni lehetetlen,
Ki pénzre szomjasan vért is kivánt:
Hol a menekvés? Más ut nincsen itt:
Percig sem él, ha Isten nem segít:
A támadó rátrohant az éjben,
A balta éle megcsillan kevélyen:
Az Ur szolgájának szemben velő
Csupán egy érckereszt a fegyvere.
Irtóztató, kegyetlen pillanat!
Agyába villámlott egy gondolat:
Nincs más segitség! Élet vagy halál!
Ha vág a fejére, biztosan talál;
Nincs más segitség . . . megborzadt a lelke:
Ütésre a keresztet fölemelte.
S amint emelte Krisztus érckeresztjét,
Hogy életének az védelmet adjon,
A Megváltóra bűnös vér tapadjon:
Az iszonyat megdermesztette testét.
Nem! Inkább érjen itt szégyenhalál!
Hadd sujtson a hatalmas balta rá!

balzsama teszi-e érthetővé? Mily fölemelőn látjuk, tapasztaljuk, hogy ez igy van.

És hogy igy van, abból az érdem oroszlánrésze a magyar tanitóság józanabb részéé. Őt illeti a pálma, az elismerés, hogy a rábizott drága kincset, a nép, a nemzet lelkét megóvta minden mételytől s nemzeti multunk nagy hagyományait tette a népélek faji erényeinek sziklafundamentumává.

Övé az érdem, hogy a faji öntudat, a honszeretet áldozó papja maradt, hamis jelszavak hazug csillámlása meg nem tántoritotta s inkább türte az ósdiság, a kishitűség, a naivság vádját, de oltárához hűtelenné, az eszmények kultuszában ingadozóvá pillanatra sem lett.

Őt illeti az elismerés, hogy a kenyérharc keserű küzdelmeiben nem ritkán önlelkivel meghasonulva, tört remenyei keserűségét nem engedte belopózni munkája templomába s büszke szegénységében törhetetlen telkesedéssel szolgálta nemzeti eszméneyeink kultuszát.

A diadalmas jelen áldottá avatja ezt a munkát, a diadalmas jövő kell hogy áldottá tegye, őt magát, kell hogy az elismerés pálmájából megadja az őt megillető részt.

Ma, mikor népek vérözönéből soha nem látott ragyogással születik ujjá a ma-

Egy szekér ellenség.

Talán már nem is ellenség, ha pálunk él. Csak volt ellenség, amig fegyver villogott kezében, amig a mi katonáink élete ellen tört. Amint köztünk van, már fogoly, ami diadalunk zsákmánya. Ezek már mindannyian elcsendesedtek. Némán, bambán állnak vagy ülnek egymás mellett, amint a különböző helyről valahova összeverődnek.

Én a napokban egy szekéren láttam őket. Ellenségeink nagy része képviselve volt ott.

Egy szekéren! Milyen furcsa fogalom. S mégis igaz. Valahova munkába vitték őket. Lassan dücögött velük a szekér. A kocsis az magyar volt. Mellette oldalt két orosz hadifogoly ült csendesen, hangtalanul. Csak szemük és gondolatuk járt.

A másik ülésen két szerb és egy montenegrói fogoly ült. Tekintetük parázs, izgékony. Ezek sem beszéltek. Olyan halotti csendben ültek, mintha temetésről jöttek volna. Talán onnan is jöttek, a hazájuk temetéséről, amikor a csataterét elhagyták. Ma csendes munkások, ha nem is nagyon ölik magukat a munka után. Csak annyit, amennyit. Hogy éppen a neve legyen.

A hátuló ülésen három bersaglieri, olasz katona ült. Kampós orr, lesült arc. Igaz olasz tipus. Az a lángoló szem sokat mond. Szenvedélyről beszél, alattomosan támadó foszforeszkálás szórja onnan sugarait. Százados, s a évezredes tulajdonság néz ki onnan, egy történeti hagyomány, amely most is igazzá bizonyult, amint felbujtója akadt, mindennap másnak igér szövetséget, a mindennap más szövetséget szegi le orgyilkos módjára. Ezek különösen szomoruak voltak. Talán egy nemzet lelkiismeretének furdalása, esküszegése reflektálódott arcukon. Nem hiába ott ülő az olasz katonaszökt szemellenzője. Ez is azt szolgálja talán, hogy szemébe ne lássón a szerződő fél a fogadkozó tallánnak. Mert ennél — mint én jól ismerem — mindig mást mond a szem, mint az ajak. Az utóbbi legtöbbször hazug. Azért takarja el a szemét, hogy annak indulatos fénye el ne árulja.

Mennyi náció egy szekéren. Csak az angol és a francia hiányzott onnan s akkor, meganyi ellenségünk ott lett volna. Az a szótlanság legjobban kifejezte mennyire értik, mennyire becsülik egymást. Szóra sem érdemesitik egymást. Mintha mindegyik tudná, hogy hamis ügyért harcolt. Néhány nap multva később kerül a román, az oláh is. Ez is mégtó társ. Micsoda internacionális kirakat lesz akkor egy ilyen szekér.

Verus.

A polgári talpbőrszükséglat.

— *Megkezdik a szétosztást.* —

A polgári célra felhasználható talpbőröknek a forgalomban való hiánya egyre sulyosabb helyzetet teremtett a cipőellátás terén.

A nagyközönséget, a mely cipőszükségletét a cipőuzsora révén csak horribilis áraknál tudta már biztositani és egy-egy cipőtalpalásért szintén óriás összeget volt már kénytelen fizetni, most az őszi hónapok közeledésével, különösen élénken foglalkoztatta az a kérdés, hogy a hadsereg által fel nem használt és a bőrminősitő bizottságok által lebélyegzett, helyesebben katonai célra fel nem használható talpbőröket mikor bocsátják a nagyközönség rendelkezésére.

Most ennek az időpontnak a közeledtével ujból tájékozódtunk és jelentettük, hogy a feloldott talpbőrök forgalombahozatala 8—10 napon belül meg fog történni, s a legális kereskedelem utján a cipőparosok hozzájuthatnak a szükséges mennyiséghez. Az utóbbi nem tulságosan nagy de megnyugtathatjuk a közönséget arról is, hogy ezután a most megállapitott mód szerint hónapról hónapra fog a bőrcloszlás megtörténni s a lakosságnak ezt a sulyos téli gondját a lehetőségig enyhiteni fogják.

És a keresztet átkulcsolá
És a szivány előtt nyugodtan állt.
A ráncosarcu, a fehérhaju
Öreg pap ugy állt, mint a vértanu;
Imára kulcsolt kézben a kereszt...
Rá a gonosz rémült szemet mereszt;
Zihál a kebla, lába tántorog,
Varázserő... csodálatos dolog:
Lehanyatlik mint bána ronca a karja,
Markolni többé hasztalan akarja,
A fejsze a legásolt hóba hull.
A bünbánó a pap elé borul.
„Ó tisztelendő! Az én nevem átok!
S a két szilaj szem könnyel van teli.
„Kelj fel, fiam! Neked én megbocsátok."
S a jámbor gyarlót fölemeli.
Aztán szeliden néz a távedőre
És csendesen szól, indulván előre:
„Egy haldoklóhoz gyóntatni megyek,
Kisérj el! Ó, csak jókor ott legyek!"
„Vezetlek én! Ó, fuss, ha tudsz, stymám!
Enyhita a haldoklónak bánatán!"

És mennek együtt, a szivány s a pap,
A vétkes ember vére megapad,
Kitör belőle a fekély, a gyom,
Némán sajgatja tisztult fájdalom.
Az öreget a rabló sürgeti,
Biztos rövid mesgyét mutat neki;
Karjára venné a sziklás hegyen,
Csak el ne késsen, jókor ott legyen!
Hiába mégis. Mire célhoz érnek,
Virrasztók ajkán rúg a gyászos ének.
A kis tanyán már a halott körül
Mindenki térdel és könyet törül;
Halkan zokog a bus gyülekezet,
A gyóntató pap késön érkezett.
Szakad a hó, a szélvihar sivolt,
Recseg az erdő, csikorog a föld;
A jajgató szél nem sir egyedül:
A vad sirásba emberhang vegyül.
Egy ember áll ott a gyászkaszóban,
Egy ember, könnyje megfagy a kövön,
Egy ember, a megtért szivű szivány,
Ki összegy vigasztalás hiján:
Halálos csüggedése megható;
Miatta késett el a gyóntató!
Veri a mellét, tépi a haját,
Térdelve csúszik a halotthoz át:
„Utolsó bünöm kárhozat nekem;
Megbánhatom, jóvá nem tehetem!
Az én bünöm, hogy meg nem gyóphatott,
Én tartóztattam vissza a papot;
Az én bünöm, mit hivő lelke vesztett,
Hogy meg nem csókolhatta a keresztet!"

R. Gy.

HIREK.

Tanévnyitás a nagykanizsai főgimnáziumban.

A nagykanizsai főgimnáziumban a javitó, pótló és magánvizsgálatok augusztus 30. és 31-én tartatnak meg, a tanulók felvétele pedig szept. 11., 12. és 13. napjain történik. A IV. osztályba vidékiek csak 13-án vétetnek fel. A beiratás alkalmával 13 K 50 fillér fizetendő.

Az igazgatóság.

A huszasok miséje.

Hétfőn mult két éve, hogy vitéz huszas honvédezredünk az uhnowi csatában átesett az első tüzön. Ennek emlékét örökiti meg az a szép kehely, amelyet az ezred tisztikara az alsó templomnak felajánlott. Hétfőn délelőtt 10 órakor az alsó templomban ez alkalomból ünnepi mise volt, amelyet P. Börzsey Tivadar celebrált a huszasok remekművű kelyhével s azon az ezred tisztikara is jelen volt. A tiszti étkezőben rendezett ünnepi ebéden P. Börzsey is jelen volt.

Mennek a harangok.

Egyik tudósitónk tegnap Kaposvárról utazott Kanizsára. Itt közölte velünk, hogy a kaposvári állomáson közel nyolcvan nagyharangot számolt meg, amelyeket a hazafias egyházközségek ajánlottak fel a haza oltárára. A harangok csaknem mind ujak voltak s szokat nemrégiben szerezték be nagy áldozattal. A duló világháboru most letépte a tornyokból a falut és dicsőit s bürkeségeit s most az ágyuöntődékbe viszik, hogy néhány hét multva félelmetes hangon szórják a halált átkos ellenségeinkre.

Kitüntetés.

Darvas Lajos huszas honvéd százados az ellenség előtt tanusitott hősi vitézségéért s eredményteljes szolgálati teljesitményéért Ő felsége a III. oszt. hadiékitményes vaskoronarenddel tüntette ki. A kitüntetés a város uri köreiben s az ezredben osztatlan örömöt keltett. Ugyancsak ma vettük azt a hirt is, hogy Darvas Lajos a Vöröskereszt II. oszt. hadiékitményes keresztjét is megkapta.

Miniszterek fiai a fronton.

A harcban álló országok közül Magyarország az egyetlen, ahol valamennyi miniszternek a fiai aktiv katonai szolgálatot teljesitenek. Gróf Tisza István miniszterelnök fia huszárfőhadnagy és már több kitüntetést kapott. Báró Hazai Samu honvédelmi miniszter fia, aki a besszarábiai harctéren meg is sebesült, honvédhadnagy. Báró Roszner Ervinnek, a király személye körüli miniszternek tüzérhadnagy a fia. Dr. Balog Jenő igazságügyminiszter fia egy huszárezredben harcol a fronton. Ghyilány Imre földmivelésügyi miniszter és Jankovich Béla kultuszminiszter fiai szintén a fronton vannak és mind a kettő hadapród. Hideghéthy horvát miniszter mindkét fia ugyancsak a fronton van. Sándor János belügyminiszternek az egyik fia hadifogoly, a másik szintén katonai szolgálatot teljesit. Báró Harkányi János kereskedelmi miniszter Iván fia hősi halált halt. Egyetlen magyar miniszter van, akinek nincs fia a fronton. Teleszky János, de ő — nőtlen.

Cimadományozás.

Ő felsége a király Kaan Károly m. kir. főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi cimet és jelleget adományozta egyben a földmivelési miniszter az állami (kincstári erdők főosztályának főnöki teendőit ruházta reá. A háboru folyamán ez már a második kitüntetés, mely érte és melyet kiváló szaktudása és szorgalma által érdemelt ki. A kitüntetett Kaan Irma áll. isk. igazgalótanitónő fivére. Ez a kincstári erdészetnél a legmagasabb állás.

Miniszteri elismerés egy tanitónak.

Az alsórajki községi népiskola derék, agilis tanitójat, Simon Károlyt gyönyörü kitüntetés érte. A fáradhatatlan, áldozatkész tanitónak ugyanis a vallás- és közoktatásügyi miniszter, úgy a népoktatás terén szerzett érdemei, mint a háboruval összefüggő mindenoldalu lelkes tevékenysége miatt hálás köszönetét és elismerését nyilvánitotta.

A derék tanférfiu a kitüntető elismerést megható levélben köszönte meg az illetékes tényezőknek.

Adomány a Hadsegélyzőnek.

A Hadsegélyző céljaira szivesek voltak adakozni: Dr. Tuboly Gyuláné 10 kor., Zerkowitz Oszkárné 10 koronát, mely szives adományokért hálás köszönetét fejezik ki a Hadsegélyző.

Beirások az izr. elemi iskolában.

A nagykanizsai izr. elemi fiu- és leányiskolában a tanulók beirása f. é. szept. 1., 3. és 4. napján történik a Sugár-ut 14. sz. ház igazgatói irodájában d. e. 8—12-ig.

Elsején és 3-án az I. osztályba csak a nagykanizsai izr. hitközség tagjainak gyermekei vétetnek fel; a többi osztályba pedig azok, akik eddig is ez iskola tanulói voltak.

Szept. 4-én, amennyiben még hely lesz, más tanulók is beiratnak.

Az I. osztályba azok a gyermekek vétetnek fel, akik anyakönyvi tanusitvánnyal igazolják, hogy 6-ik évüket betöltötték.

A II., III. és IV-ik osztályba az előző osztály bizonyitvány alapján történik a felvétel.

A beirásnál a gyermekek a szülőkkel (gyám) tartoznak megjelenni.

Beirási dij 1 K. Értesitő dij 1 K.

Javitó vizsgálatok aug. 31-én d. e. 9 órakor tartatnak.

Pártoljuk a Vörös-Kereszt Egyesületet!

Tanitói állások betöltése.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter pályázatot hirdet hatosztályu elemi népiskolai tanitói állásra. A körlevél a pályázó a illetékes tanfelügyelőnél szept. 10-ig adhatja be. Az állomás helyét a miniszter a kinevezés alkalmával jelöli ki, amelyet a kinevezettnek elfogadnia kell. Ellenkező esetben a kinevezés semmis.

Árdrágitás helyett kényszeráldás.

Nagyfontosságu rendeletet adott ki a hadügyminiszter abból az alkalomból, hogy a honszórkezetek jelentések szerint számos helyen a katonai hatóságok a városi piacokon élelmiszereket a maximális árak fölé vásároltak össze és ekként az árakat indokolatlanul felhajtották. A hadügyminiszter most utasitotta a katonai parancsnokságokat, hogyha a hatóságilag megállapitott árakon az ellátáshoz kivánt mennyiségeket beszerezni nem tudják, a hiányzó élelmiszerszükséglet biztositása végett a helyi hatósághoz forduljanak. Az alispán a polgármestereket és a főszolgabirákat evégből felhivta, hogy az eladási kényszer, illetve a hatósági igénybevétel alkalmazása céljából az efajta esetekre jelentsék be hozzá, hogy szükségként táviratilag kérhessen erre felhatalmazást.

Miskolc városa a drágaság ellen.

Miskolc város törvényhatósági bizottságának legutóbbi közgyüléséhez kifolyólag dr. Nagy Kornél polgármester terjedelmes föliratot intézett a miniszterelnökhöz a mostani elviselhetetlen drágaság tárgyában. A föirat különböző javaslatot terjeszt elő, amelyeknek megvalósitása országos érdek a harmadik háborus tél küszöbén. Sorra veszi a közélelmezés elsőrangu fontosságu kérdéseit, külön fejezetet szentel a ruházatnak, rámutatva arra, hogy a nyersanyagok árát maximálták, de a ruházati cikkek árait nem s utal arra, hogy a rakelen üzérkedés bizonytalanná tette a tüzifa beszerzését. Inditványozza, többek között, hogy létesitsenek egy polgári ruházat szövetet és az országrészek felvevése szerint állapitsák meg a tüzifa maximális árát.

Védekezés a kolera ellen.

A belügyminiszter a kolerafelelős védekezésről körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz. Megjegyzi a miniszter, hogy az ázsiai kolera Magyarországon a közelmultban csupán néhány esetben mutatkozott ugyan, de számolni kell a behurcolás lehetőségével és ezekből már most meg kell tenni minden szükséges intézkedést.

Különösen hangoztatta a miniszter, hogy a köztisztaság fontartása érdekében a hatóságok mindent tegyenek meg, a szükséges figyelmeztető nyomtatványokat terjesszék a nép között, legyenek figyelemmel az őszi rovarok irtására, mert a legtöbb fertőző betegségnek ezek a széthurcolói.

Hotel Goldenes Lamm Szálloda Bécsben az udvari Opera, a Ring s a Kärtnerstrasse közelében nagyon előnyös fekvésu s feltétlenül tiszta. Jó restauráció.

Adakozzunk a vak katonák részére.

BERLIN szinházban

mindig a legujabb, legszebb és legérdekesebb müsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendü és legujabb alkotásaiból van összeállitva Szebb és érdekesebb s tanulságosabb müsort a fővárosi mozgószinházakban sem lehet látni s a helybélik olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN" szinház igazgatója mindig a legujabb és legválogatottabb mozimüsort mutatja be — Nem sajnál sem fáradtságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN" mozgószinház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét **Löwinger Amália** zongoraművésznő szolgáltatja.

Irodalom.

— **A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga.** Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amig az jelen alakjában ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely mig egyrészről szigorúan tudományos, másrészről könnyed stilusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e el jelentős mozzanatának ismerete minden kulturember tudásának szükséges része. A mü ára 4 korona. — Kapható **Id. Wajdits József** könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— **Uj Idők.** A világháboru legfőbb krónikása, tárháza és képtára az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész hareztéren történik, azt mind szinek tárja fel szépségü képekben Érdekesség, szépszerü élvezet és elkelő izlés jellemzi Herczeg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— **A „Vasárnapi Ujság"** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyedévre öt korona. „Világtörténet"-vel egyetben hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a „Kis Nagy Világ", a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet"** szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) vaskos tartalom, érdekes és aktuális képek egészitik ki. A kitünő lapot legjobban ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhival.

MILKA

Suchard KITÜNŐ ALPESI TEJCSOKOLÁDÉ

ROVÁS

Vezércikk

Világháboru

a legjobb tájékoztató magyarázattal és térképpel

Napihirek

Közgazdasági rovat

naponkénti szenzációi az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAPNAK.

Vasárnaponként két közkedveltségü mellékletet ád az AZ UJSÁG. Egyik: „Az Asszonynak", a másik a: „A Gyermekeknek.

☞ Aki a világháboruról és egyáltalában minden eseményről, szinházról, művészetről, irodalomról bőven és megbizhatóan óhajt egy kitünően megszerkesztett naplap keretében értesülni, fusse elő az AZ UJSÁG-ot.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 „
Negyedévre	8 „
Egy hónapra	2 K. 80 f.

Megrendelési cim:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest. VII., Rákóczi ut 54. szám.

— **A Pesti Hirlap** kiadóhivatala lapunk utján közli a magyar olvasóközönséggel, hogy a világháboru okozta papirhiány daczára továbbra is a legnagyobb terjedelemben, a megszokott változatos tartalommal jelenik meg és állandó előfizetőit karácsonyra ingyen naptárral ajándékozza meg. Ez elismerésre méltó áldozatkészség mellett még tovább kedvezményben a rész-itt előfizetőit, akik a Divatszalont, Érdekes Ujságot, Képes Ujságot és Az Érdekes Ujság háborus albumát — gyönyörü kivitelü képekkel — kedvezményes áron rendelhetik meg. Mióltan ajánlhatjuk azért Magyarország legterjedtebb lapját, a Pesti Hirlapot, tisztelt olvasóink szives figyelmébe. A Pesti Hirlap előfizetési ára: julius hóra 2 K 80 f., két hóra 5 K 60 f., negyedévre 8 K. Pesti Hirlap és Divatszalon együtt negyedévre 11 K 50 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság együtt negyedévre 12 K 50 f. A Pesti Hirlap és a Képes Ujság negyedévre 10 K 50 f. A negy lap együtt 18 K 40 f. A Pesti Hirlap és az Érdekes Ujság Háborus Album-ma cimü pompás háborus képsorozat egy hóra (egy sorozat) 4 K 80 f., negyedévre (három sorozat) 14 K. félévre (hat sorozat) 28 K.

A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetési dijat küldeni kell, Budapest, V., Vilmos császár ut 78 sz. alatt van

— **AZ EST.** A magyar ujságok közöt AZ EST az egyetlen, amelynek kiváló munkatársai mindig mindenütt ott vannak, ahol helyes és pontos értesüléseket szerezhetünk be lapunk, a magyar közönség és a külföld részére. AZ EST éppen ugy kiterjesztette tudósitó-szervezetét minden magyar vidékre, sőt még a kisebb helységekre is havonta hazájába. A tökéletes szervezettség erejét bizonyitotta rajta van AZ EST minden egyes példányán, aminek leghiztosabb mértéke az olvasó közönségnek AZ EST-tel szemben megnyilvánuló, s állandóan fokozódó bizalma és szeretete, azért lett a legelterjedtebb magyar lap AZ EST, a világsajtó egyik leghatalmasabb organuma, amely a külföld előtt is fogalommá nőtt s amelyről az egész müvelt világon tudják, hogy hirszolgálata a legmegbizhatóbb és elterjedése is Európa legelső lapja közé emelt.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legujabb divatu levélpapirokban és névjegyekben

Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban gyorsan készittetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára.

Jegyzői és egyébb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

Nyomatott a laptulajdonos Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában Nagykanizsán.